

Nr 351.

Kungl. Maj:ts proposition till riksdagen med förslag till förordning angående ändring i vissa delar av förordningen den 13 december 1940 (nr 1000) om allmän omsättningsskatt, m. m.; given Stockholms slott den 8 oktober 1943.

Kungl. Maj:t vill härmed, under åberopande av bilagda utdrag av statsrådsprotokollet över finansärenden för denna dag, föreslå riksdagen att antaga härvid fogade förslag till

- 1) förordning angående ändring i vissa delar av förordningen den 13 december 1940 (nr 1000) om allmän omsättningsskatt;
- 2) förordning om viss ändring i den vid förordningen den 25 maj 1941 (nr 252) angående skattesatsen för den allmänna omsättningsskatten beträffande vissa varor fogade varuförteckningen; samt
- 3) förordning angående beräkningen av allmän omsättningsskatt för vissa skodon med bottnar av trä.

GUSTAF.

Ernst Wigforss.

F ö r s l a g

till

förordning angående ändring i vissa delar av förordningen den 13 december 1940 (nr 1000) om allmän omsättningsskatt.

Härigenom förordnas, att 4 § 1 mom. samt anvisningarna till 4 § förordningen den 13 december 1940 om allmän omsättningsskatt¹ skola erhålla ändrad lydelse på sätt nedan angives samt att förordningen från och med överskriften före 7 § till bestämmelserna angående förordningens ikraftträdande skall hava den lydelse, som av det följande framgår.

4 §.

1 mom. Skattepliktig omsättning — — — till bestämmelseorten.

Vederlag enligt a) inräknas i den skattepliktiga omsättningen för den månad, varunder vederlaget influtit kontant eller eljest kommit den skattskyldige till godo; dock äger länsstyrelsen på framställning av skattskyldig medgiva, att uppkomna fordringar må inräknas i omsättningen enligt bokföringsmässiga grunder.

Vid beräkning av skattepliktig omsättning i rörelse må, såvitt länsstyrelsen icke finner hinder därför möta, den skattskyldiges försäljning eller uttag av viss vara eller visst slag av varor angivas med ledning av hans inköp av samma varor på sätt av anvisningarna närmare framgår. Skattskyldig, som önskar begagna denna beräkningsmetod, har att därom göra anmälan till länsstyrelsen.

Kontrollföreskrifter.

7 §.

Kontrollen över den allmänna omsättningsskatten utövas av länsstyrelsen.

Taxeringsintendenten samt, efter förordnande av länsstyrelsen, annan där anställd tjänsteman, som har att bereda eller handlägga ärenden angående allmän omsättningsskatt, är berättigad att under sedvanlig arbetstid vinna tillträde till kontors- och andra lokaler för rörelse eller annan verksamhet, där uppgifter av betydelse för kontrollen kunna inhämtas.

8 §.

1 mom. Skattskyldig, som enligt lag är pliktig föra handelsböcker, skall ordna sin bokföring på sådant sätt, att den möjliggör kontroll över den allmänna omsättningsskatten. Annan skattskyldig skall i fråga om rörelse dag

¹ Senaste lydelse, se beträffande 18 och 19 §§ 1941: 972 samt beträffande 25 § och 26 § 1 mom. 1943: 328.

för dag föra anteckningar angående inkomster och utgifter samt vid räkenskapsårets utgång upprätta förteckning över varulager och fordringar. Vad i bokföringslagen är stadgat rörande förvaring av handelsbok m. m. skall äga motsvarande tillämpning beträffande anteckningar och förteckningar, som nu sagts, jämte tillhörande handlingar.

2 mom. Efter anmaning av taxeringsintendent är skattskyldig pliktig att tillhandahålla länsstyrelsen eller tjänsteman, som i 7 § andra stycket avses, förda handelsböcker och anteckningar jämte tillhörande handlingar för granskning ävensom att i den omfattning, som i anmaningen angivits, skriftligen meddela för bedömande av hans egen skattskyldighet erforderliga upplysningar.

I fråga om granskning av handelsböcker m. m., skall vad i 79 § 3 mom. taxeringsförordningen stadgas äga motsvarande tillämpning.

9 §.

Skattskyldig skall senast den 20 i varje månad till länsstyrelsen i det län, inom vilket han under det löpande kalenderåret taxeras enligt förordningen om statlig inkomst- och förmögenhetsskatt, avlämna uppgift (*huvuduppgift*) rörande den skattepliktiga omsättningen under nästföregående kalendermånad samt grunderna för omsättningens beräkning. Har omsättningen beräknats på sätt i 4 § 1 mom. tredje stycket sägs, skall den skattskyldige därjämte inom två månader efter räkenskapsårets utgång lämna särskild uppgift (*tilläggsuppgift*) avseende den skattepliktiga omsättningen under räkenskapsåret.

Länsstyrelsen äger på framställning medgiva, att i stället för uppgifter enligt första stycket må inom den tid efter räkenskapsårets utgång, som länsstyrelsen bestämmer, avlämnas allenast uppgift avseende hela räkenskapsåret. Sådant medgivande må lämnas endast den, vars skattepliktiga omsättning för året kan antagas icke överstiga 3,000 kronor.

För varje förvärvsverksamhet, som är att anse såsom självständig rörelse (*särskild förvärvskälla*), skall särskild uppgift lämnas.

Uppgift skall avgivas på heder och samvete samt avfattas å blankett enligt formulär, som fastställles av Kungl. Maj:t.

Belopp, som avse beräkningen av den skattepliktiga omsättningen, skola utföras i jämna krontal, så att överskjutande öretal bortfalla.

10 §.

Enahanda skyldighet att för granskning tillhandahålla handelsböcker och handlingar, som i 8 § 2 mom. stadgas för skattskyldig, åligger jämväl annan, hos vilken uppgifter av betydelse för kontrollen över den allmänna omsättningsskatten kunna inhämtas.

Rörelseidkare är efter anmaning av taxeringsintendent pliktig att med angivande av mängd och pris lämna skriftlig uppgift å de varor, som han under viss tid sålt till eller köpt av namngiven näringsidkare.

11 §.

Taxeringsnämnd skall i den ordning Konungen bestämmer tillhandahålla länsstyrelsen uppgifter, som kunna hava betydelse för kontrollen över den allmänna omsättningsskatten.

12 §.

Tjänsteman, som i 7 § andra stycket avses, är berättigad att taga del av deklARATION, som skattskyldig avgivit till ledning för egen taxering för inkomst eller förmögenhet.

13 §.

Hos länsstyrelsen skall föras register över skattskyldiga inom länet (*omsättningsskatteregister*).

I registret skall anteckning ske om påförda och inbetalda skattebelopp, om vidtagna åtgärder i beskattningsärenden samt om förhållanden i övrigt, som finnas vara av betydelse för kontrollen.

14 §.

Länsstyrelsen ävensom ordförande i taxeringsnämnd bör, i den utsträckning så kan ske, tillhandagå skattskyldig med upplysningar beträffande honom åliggande uppgiftsskyldighet.

Taxering till allmän omsättningsskatt m. m.

15 §.

Taxering till allmän omsättningsskatt skall avse räkenskapsår och verkställas av länsstyrelsen.

Skattepliktig omsättning beräknas och taxeras särskilt för varje förvärvskälla.

16 §.

Skattskyldig taxeras till allmän omsättningsskatt i det län, inom vilket han för inkomst under räkenskapsåret skall taxeras till statlig inkomst- och förmögenhetsskatt.

Eftertaxering, som i 25 § omförmäles, skall ske i det län, där taxeringen bort verkställas, om den skett i rätt tid.

Har den skattskyldige avlidit, åsättes taxeringen hans dödsbo.

17 §.

Skall taxeringen verkställas i annat län än det, där den skattskyldiges uppgifter enligt 9 § avlämnats, skola uppgifterna och övriga handlingar av betydelse för den blivande taxeringen jämte erforderliga meddelanden ur omsättningsskatteregistret översändas till länsstyrelsen i förstnämnda län.

18 §.

Taxeringen verkställs så snart ske kan efter det frågan om den skattskyldiges taxering för inkomst under räkenskapsåret blivit avgjord av prövnings-

nämnden, dock att, där frågan av nämnden avgjorts under taxeringsåret, taxeringen till allmän omsättningsskatt skall ske senast den 31 december sagda år.

19 §.

För varje län skall föras särskild längd över taxeringen till allmän omsättningsskatt (*omsättningsskattelängd*). Formulär till längden fastställs av Kungl. Maj:t.

20 §.

Har skattskyldig taxerats för högre skattepliktig omsättning än han för räkenskapsåret enligt 9 § eller eljest till länsstyrelsen uppgivit, åligger det länsstyrelsen att ofördröjligen i rekommenderat brev med mottagningsbevis underrätta den skattskyldige om avvikelsen och skälen därför. Underrättelsen skall tillika innefatta upplysning om vad den, som icke åtnöjes med länsstyrelsens beslut, har att iakttaga vid anförande av besvär över beslutet. En avskrift av underrättelsen skall biläggas handlingarna i ärendet.

21 §.

1 mom. Över länsstyrelses beslut rörande taxering till allmän omsättningsskatt må besvär anföras hos kammarrätten av taxeringsintendenten och den skattskyldige. Besvären skola, skriftligen avfattade, ingivas till länsstyrelsen av taxeringsintendenten sist före klockan tolv å sextionde dagen efter den, då länsstyrelsens beslut meddelades, samt av den skattskyldige sist före klockan tolv å sextionde dagen efter den, då han av beslutet erhöll del.

Försummas något av vad nu föreskrivits, upptagas besvären icke till prövning; dock må den omständigheten, att besvär ingivits direkt till kammarrätten icke utgöra hinder för besvärens upptagande till prövning, om de dit ingivits före utgången av den stadgade besvärstiden. I sådant fall skall kammarrätten omedelbart överlämna besvären till vederbörande länsstyrelse för vidare behandling enligt 2 mom.

2 mom. Länsstyrelsen har att vid de besvär, som till länsstyrelsen inkommit, foga såväl utdrag av omsättningsskattelängd, såvitt den överklagade taxeringen angår, som ock övriga till ärendet hörande handlingar. Sedan därefter förklaringar över besvären och, om förklaringarna därtill föranleda, påminnelser infordrats från vederbörande, överlämnas handlingarna till kammarrätten. Därvid skall tillika uppgivas, huruvida frågan om den skattskyldiges taxering för inkomst under tid, som avses i besvären, dragits under kammarrättens prövning.

22 §.

Den, som icke åtnöjes med kammarrättens utslag i mål rörande taxering till allmän omsättningsskatt, äger att däri hos Kungl. Maj:t söka ändring genom besvär, vilka, vid påföljd att besvären eljest icke upptagas till prövning, skola före klockan tolv å sextionde dagen efter den, då klaganden av utslaget erhållit del, ingivas till finansdepartementet tillika med bevis om dagen för utslagets delfående.

23 §.

Om kammarrätten eller Kungl. Maj:t vid prövning av anförda besvär i mål rörande taxering till allmän omsättningsskatt befriar någon från taxering på den grund, att annan person i stället bort taxeras, må kammarrätten eller Kungl. Maj:t efter vederbörandes hörande överflytta taxeringen å denne.

24 §.

Besvär, varom i denna förordning förmäles, må jämte tillhörande handlingar kunna, under iakttagande av stadgad tid och ordning, på klagandens eget äventyr i betalt brev med posten insändas till vederbörande myndighet.

Eftertaxering.

25 §.

Har skattskyldig i uppgift eller upplysning, som avgivits till ledning vid taxering till allmän omsättningsskatt, lämnat oriktigt meddelande, eller har han, ehuru uppgiftspliktig, underlåtit avlämna uppgift eller infordrad upplysning, och har därav föranletts, att han icke blivit taxerad till allmän omsättningsskatt eller att han blivit för lågt taxerad till sådan skatt, skall han eftertaxeras till allmän omsättningsskatt att utgå med det belopp, som genom berörda förfarande undandragits statsverket.

Eftertaxering må icke ske senare än fem år efter det år, då taxeringen rätteligen bort äga rum. Har den skattskyldige avlidit, må taxering dock icke ske senare än två år efter utgången av det kalenderår, under vilket boupp-teckning efter honom blivit ingiven för registrering.

Uppbörd.

26 §.

Skattskyldig skall samtidigt med avlämnande av huvuduppgift eller uppgift, som i 9 § andra stycket avses, inbetala den skatt, som belöper å den uppgivna skattepliktiga omsättningen.

Utvisar tilläggsuppgift, att skatt belöper å den skattepliktiga omsättningen under räkenskapsåret till högre belopp än som tidigare erlagts, skall felande belopp inbetalas, då tilläggsuppgiften lämnas.

Inbetalning sker genom insättning å länsstyrelsens postgirokonto.

27 §.

Försummar skattskyldig att inbetala skatt, som det enligt 26 § åligger honom att erlägga, skall oguldet belopp uppdebiteras och indrivnas.

Finnes eljest, innan taxering för räkenskapsåret skett, att skattskyldig för någon redovisningsperiod underlåtit att erlägga allmän omsättningsskatt eller erlagt sådan skatt med för lågt belopp, må taxeringsintendenten förelägga den skattskyldige att inom viss tid, ej understigande tio dagar, inbetala det

felande skattebeloppet. Efterkommer den skattskyldige icke föreläggandet, och inkommer han ej heller inom den föreskrivna tiden med erinran mot föreläggandet, skall det felande beloppet uppdebiteras och indrivas. Inkommer den skattskyldige inom sagda tid med erinran, skall ärendet hänskjutas till länsstyrelsen, som prövar huruvida föreläggandet skall lända till efterrättelse. Innebär länsstyrelsens beslut, att infordrade beloppet skall helt eller delvis erläggas, skall beloppet, om detsamma icke kan antagas inflyta i annan ordning, uppdebiteras och indrivas.

Över länsstyrelsens beslut i ärende, som i andra stycket sägs, må talan icke föras.

28 §.

Där allmän omsättningsskatt på grund av taxering skall utgå med högre belopp, än det ålegat den skattskyldige att jämlikt 26 § eller 27 § andra stycket inbetala, skall överskjutande belopp erläggas i den ordning Kungl. Maj:t bestämmer.

Uppgår ej överskjutande beloppet eller detta belopp jämte annat samtidigt debiterat belopp till en krona, må länsstyrelsen förordna om avkortning.

Har skattskyldig inbetalat allmän omsättningsskatt med högre belopp än enligt den fastställda taxeringen skolat erläggas, ankommer det på länsstyrelsen att snarast möjligt utan särskild ansökan föranstalta om restitution.

Centrala omsättningsskattenämnden.

29 §.

Kungl. Maj:t förordnar en för hela riket gemensam nämnd (*centrala omsättningsskattenämnden*) med uppgift att

dels, efter framställning från skattskyldig eller när anledning därtill eljest uppkommer, meddela bindande förklaring beträffande frågan, huruvida viss vara eller visst slag av varor skall i beskattningshänseende hänföras till butikshandelsvaror eller ej, samt beträffande frågan, huruvida viss vara är att hänföra till något av de i 2 § 1 mom. a) eller b) angivna varuslagen,

dels, efter framställning från kammarrätten eller länsstyrelse, avgiva yttrandet i ärenden rörande allmän omsättningsskatt,

dels ock, när anledning därtill uppkommer, till Kungl. Maj:t avgiva förslag till föreskrifter rörande tillämpning av denna förordning.

Nämnden skall bestå av ordförande och fyra ledamöter. En av ledamöterna skall förordnas till vice ordförande. För varje ledamot utses en suppleant.

Nämnden är beslutför, när tre medlemmar äro tillstädes.

Nämnden må, i den utsträckning Kungl. Maj:t förordnar, åtnjuta biträde av sakkunniga.

Beträffande nämndens verksamhet skola de i 110 §, 111 § 1 mom. samt 112 § taxeringsförordningen meddelade bestämmelserna i tillämpliga delar gälla.

30 §.

Ordförande och ledamöter i den centrala omsättningskattenämnden samt hos nämnden anställda tjänstemän äga rätt att taga del av uppgift, som avgivits till ledning för beräkningen av allmän omsättningskatt, ävensom i förekommande fall av deklaration, som skattskyldig avgivit till ledning för egen taxering för inkomst eller förmögenhet.

Ansvarsbestämmelser m. m.

31 §.

Underlåter någon att fullgöra vad honom enligt 8, 9 eller 10 § åligger, böte högst trehundra kronor, och förelägge länsstyrelsen honom lämpligt vite.

32 §.

Om ansvar i vissa fall för den, som vid meddelande av upplysning jämlikt 8 § 2 mom. eller vid lämnande av uppgift, varom i 9 § förmäles, lämnat oriktig uppgift, stadgas i skattestrafflagen.

33 §.

Den, som jämlikt stadgande i denna förordning erhållit del av uppgift enligt 8, 9 eller 10 § eller av deklaration, som skattskyldig avgivit till ledning för egen taxering för inkomst eller förmögenhet, må ej i vidare mån än hans tjänsteutövning fordrar offentliggöra eller yppa innehållet i sådan handling. Ej heller må den, som har eller haft att taga befattning med kontroll enligt denna förordning, i vidare mån än hans tjänsteutövning fordrar yppa affärsförhållande, varom han därvid erhållit kännedom. Bryter någon häremot straffes, där han ej för sin förseelse är underkastad ansvar för tjänstefel, med dagsböter eller fängelse högst sex månader.

34 §.

1 mom. Förseelse, som avses i 31 §, må åtalas, förutom vid laga domstol i brottmål, vid den rätt, där den felande skall svara i tvistemål i allmänhet.

2 mom. Böter och viten, som ådömas enligt denna förordning, tillfalla kronan.

Särskilda bestämmelser.

35 §.

För allmän omsättningskatt, som påförts avliden person eller oskift dödsbo efter honom, svarar dödsboet ej med mera än tillgångarna i boet. Är boet skiftat, svarar bodelägare icke för mera än vad av skatten på hans lott belöper och icke i något fall med mera än hans lott i boet utgör.

36 §.

I denna förordning förstås med *län* jämväl Stockholms stad samt med *länsstyrelse* jämväl överståthållarämbetet. Vad i förordningen stadgas beträffande *taxeringsintendent* skall ifråga om Stockholms stad gälla uppbördsintendenten vid överståthållarämbetets avdelning för skatteärenden.

37 §.

Kungl. Maj:t äger utfärda för tillämpning av denna förordning erforderliga föreskrifter.

Denna förordning träder i kraft den 1 januari 1944, dock att i fråga om besvär över 1943 och tidigare års taxeringar äldre bestämmelser fortfarande skola gälla.

Anvisningar

till 4 §.

1. Att märka — — — vid inkomstbeskattningen.
2. Den i 4 § tredje stycket angivna beräkningsmetoden — den s. k. indirekta metoden — innebär, att under viss redovisningsperiod inköpta varor upptagas till det vid inköpstillfället (inköpsfakturans ankomstdatum) gällande försäljningspriset och redovisas såsom försålda under samma period. Metoden förutsätter, att den sålunda beräknade omsättningen vid räkenskapsårets utgång justeras, så att den verkliga försäljningen (jämte uttagen) erhålles. Härvid skall hänsyn tagas till lagret av ifrågavarande varor vid räkenskapsårets början och slut samt till den omständigheten, att en del varor varit underkastade s. k. svinn (viktlättnad, felvägning, felmätning o. dyl.). Förekommer kreditförsäljning måste även beaktas dels varufordringarnas storlek vid räkenskapsårets början och slut dels ock under året uppkommen förlust å sådana fordringar. Därest prisändringar förekommit under en redovisningsperiod, skall omräkning äga rum i redovisningen för samma period. Såljas varor till lägre priser än de beräknade försäljningspriserna eller förekomma returerna till leverantörer, skall likaledes omräkning med beaktande härav äga rum vid redovisningen för perioden. Nu angivna justeringar behöva dock ej vidtagas, där de inträdda förändringarna i lager, fordringar etc. äro förhållandevis obetydliga.

Den indirekta redovisningsmetoden må företrädesvis användas i fråga om försäljning och uttag av varor, vilka enligt 2 § 1 mom. a) och b) äro *skattefria*.

Försäljning och uttag av varor, som icke äro butikshandelsvaror och som ej heller avses i 1 § d), må beräknas efter indirekt metod, där försäljningen och uttagen äro av ringa omfattning. Denna metod kan sålunda komma till

användning vid redovisningen för en lanthandlares försäljning (i ringa utsträckning) av byggnadsmaterialier.

Försäljning och uttag av *skattepliktiga* varor må beräknas efter indirekt metod i sådana fall, då försäljningen och uttagen utgöra en relativt obetydlig del av totala omsättningen. Såsom exempel härpå kan nämnas försäljning av skattepliktiga varor i en mjölkaffär och försäljning i en manufakturaffär av väskor, vilka äro underkastade skärpt omsättningskatt.

3. Den i — -- — av skatteplikt.

Förslag

till

förordning om viss ändring i den vid förordningen den 25 maj 1941 (nr 252) angående skattesatsen för den allmänna omsättningskatten beträffande vissa varor fogade varuförteckningen.

Härigenom förordnas, att den vid förordningen den 25 maj 1941 angående skattesatsen för den allmänna omsättningsskatten beträffande vissa varor fogade varuförteckningen¹ skall erhålla ändrad lydelse på sätt nedan angives.

Statistiskt nr	Varuslag	Skattesats, procent av den skattepliktiga omsättningen
999, 1000 1001—1002: 2	Mattor, ej särskilt nämnda, även försedda med sömnadsarbete eller fransar: innehållande <i>silke</i> ..... helt eller delvis av <i>ull</i> eller <i>andra djurhår</i> , utan inblandning av <i>silke</i> , <i>knutna</i> , dock icke där antalet knutar per kvadratmeter uppgår till högst 25,000	20 20
ur 1185: 1	Skodon: av lackerade — — — eller fiskskinn	20

Denna förordning träder i kraft den 1 januari 1944.

¹ Senaste lydelse av förteckningen se 1943: 478.

F ö r s l a g

till

**förordning angående beräkningen av allmän omsättningsskatt
för vissa skodon med bottnar av trä.**

Härigenom förordnas, att vid tillämpning av förordningen den 25 maj 1941 (nr 252) angående skattesatsen för den allmänna omsättningsskatten beträffande vissa varor skola från de slag av skodon, beträffande vilka allmän omsättningsskatt jämlikt nämnda förordning skall utgå med högre skattesats än fem procent, undantagas sådana skodon med bottnar av trä, som enligt gällande bestämmelser angående reglering av handeln med och förbrukningen av läder och skodon m. m. må fritt försäljas.

Denna förordning träder i kraft den 1 januari 1944.

---

*Utdrag av protokollet över finansärenden, hållet inför Hans Maj:t
Konungen i statsrådet å Stockholms slott den 8 oktober 1943.*

Närvarande:

Statsministern HANSSON, ministern för utrikes ärendena GÜNTHER, statsråden PEHRSSON-BRAMSTORP, WIGFORSS, MÖLLER, SKÖLD, ERIKSSON, QUENSEL, BERGQUIST, BAGGE, ANDERSSON, DOMÖ, ROSANDER, GJÖRES, EWERLÖF, RUBBESTAD.

Chefen för finansdepartementet, statsrådet Wigforss, anmäler efter gemensam beredning med chefen för socialdepartementet *fråga rörande kontrollen över den allmänna omsättningsskatten, m. m.* samt anför därvid följande.

Inledning.

I proposition nr 267 till innevarande års riksdag framlade Kungl. Maj:t förslag till omläggning av pälsvvarubeskattningen, innebärande att den skärpta omsättningsskatten beträffande pälsvvaror upphävdes och ersattes med en särskild skatt. Såsom jag vid min anmälan av ärendet inför Kungl. Maj:t framhållit, togs initiativet till nämnda omläggning från näringsidkarehåll genom en framställning till Kungl. Maj:t den 12 januari 1942. I framställningen gjordes gällande, att handeln med pälsvvaror på grund av den höga beskattningen sökt sig andra vägar än de normala till skada för såväl statens fiskaliska intresse som för de lojala företagen inom pälsvvarubranschen och hemställdes därför, att i stället för den skärpta omsättningsskatten en särskild beskattningsform i enlighet med ett i framställningen framlagt förslag måtte införas för pälsvvarornas del.

Över berörda framställning inhämtades yttranden från ett flertal myndigheter, däribland kontrollstyrelsen och centrala omsättningsskattenämnden. I de flesta yttrandena vitsordades visserligen, att den skärpta omsättningsskatten medfört avsevärda olägenheter för de lojala företagen inom pälsvvarubranschen. Då emellertid olika erinringar kunde riktas mot det ifrågasatta beskattningssystemet, förordades i stället för genomförandet av detta system ökad kontroll över omsättningsskattens utgörande, vartill icke allenast förhållandena inom pälsvvarubranschen ansåges giva anledning.

Kontrollstyrelsen framhöll i sitt yttrande bl. a., att styrelsen vid handhavandet av olika konsumtionsbeskattningar funnit avläggandet av oförmodade kontrollbesök hos de skattskyldiga vara av stor betydelse icke en-

dast genom den tillsyn, som då kunde äga rum över deklara- tionsplik- tens riktiga fullgörande, utan även genom det stöd för skattemoralen överhuvud taget, som en dylik anordning innebure. För utövandet av en sådan kontroll vore enligt styrelsens erfarenhet ingalunda nödvändigt att äga tillgång till personal, som i sin helhet ägde högre kompetens för bokföringsgranskning. Det kunde icke råda tvivel om att kostnaderna för en intensifierad kontroll komme att mer än väl uppvägas av ökade skatteintäkter samtidigt som bättre möjligheter ernåddes att förebygga de tendenser till osunda konkurrensför- hållanden inom affärlivet, som skattesvek å detta område medförde.

Även centrala omsättningsskattenämnden ansåg, att mycket kunde vinnas genom införande av en mera fortlöpande kontroll efter de av kontrollstyrel- sen uppdragna linjerna. I enlighet härmed borde enligt nämndens förmenan- de hos varje länsstyrelse anställas ett lämpligt antal kontrollanter, vilkas verksamhet till en början borde ägnas åt pälshandeln och de övriga bran- scher, där skärpt omsättningsskatt förekomme, för att sedermera inställas på kontroll även över den vanliga omsättningsskattens rätta erläggande. En förutsättning för att ett sådant system skulle fungera tillfredsställande vore givetvis, att kontrollanterna utrustades med erforderliga befogenheter. I detta avseende kunde motsvarande bestämmelser i förordningen om varuskatt tjäna som förebild.

För egen del blev jag visserligen övertygad om att de av pälsvvarubran- schens representanter framförda klagomålen voro befogade. Emellertid kun- de jag — även bortsett från de erinringar, som gjorts mot den ifrågasatta nya anordningen för beskattning av pälsvvaror — icke undgå att känna tve- kan om lämpligheten av att utbryta enbart dessa varor ur gällande system för omsättningsskattens uttagande. Däremot fann jag angeläget att utan dröjsmål undersöktes på vad sätt en intensifierad kontroll skulle kunna an- ordnas till vinnande av förbättring i rådande förhållanden såväl inom pälsvvarubranschen som i övrigt inom omsättningsskatteförordningens tillämplig- hetsområde. Jag hemställde i anledning härav hos Kungl. Maj:t om bemyn- digande att tillkalla högst fem sakkunniga med uppdrag att inom finansde- partementet biträda med en dylik undersökning.

Vid anmälan av ärendet inför Kungl. Maj:t framhöll jag, att det i föreva- rande sammanhang funnes anledning att beröra även ett med den allmänna omsättningsskatten förknippat spörsmål av mera vidsträckt innebörd. Vid in- förande av denna beskattningsform hade diskuterats, huruvida taxeringen till allmän omsättningsskatt borde anförtros åt beskattningsnämnderna vid den årliga taxeringen eller åt länsstyrelserna. Statsmakternas beslut hade in- neburit, att förstnämnda alternativ valdes. Sedan detta system för första gången tillämpats vid 1942 års taxering, finge skäl anses föreligga att upp- taga till omprövning, vilketdera av de förut angivna alternativen för taxering till allmän omsättningsskatt som kunde anses mest tillfredsställande. Jämväl detta spörsmål borde enligt min mening bli föremål för närmare undersök- ning genom de sakkunniga.

Sedan Kungl. Maj:t den 5 juni 1942 lämnat mig det begärda bemyndigan-

det tillkallade jag fem sakkunniga med uppdrag att inom finansdepartementet biträda med utredning rörande kontrollen över den allmänna omsättningskattens utgörande ävensom rörande taxeringen till sådan skatt. De sakkunniga voro landskamreraren Alarik Wigert, byråchefen i kontrollstyrelsen Sven Almgren, t. f. byråchefen därstädes Gösta Karnell, t. f. häradskrivaren Aldor Lidén samt revisionschefen Erik Wingård.

De sakkunniga, som i första hand upptogo till behandling spörsmål om åstadkommande av en intensifierad kontroll över den allmänna omsättningskattens utgörande, avgåvo den 7 oktober 1942 en promemoria angående vissa åtgärder för förbättring av kontrollen över redovisningen av skärpt omsättningsskatt samt angående utökning av personalen vid länsstyrelsernas omsättningsskatteavdelningar m. m.

Till de förslag rörande kontrollen över redovisningen av skärpt omsättningsskatt, som framlagts i promemorian, har Kungl. Maj:t tagit ställning vid framläggandet av propositionen rörande pälsvarubeskattningen. Övriga i promemorian behandlade frågor ha varit föremål för fortsatt utredning av de sakkunniga, vilka den 28 januari 1943 avgåvo slutligt betänkande i ämnet. Betänkandet innefattar — förutom förslag till vissa föreskrifter av beskaffenhet att böra utfärdas i administrativ ordning — förslag till ändring i förordningen om allmän omsättningsskatt, vilket torde få såsom *Bilaga A* fogas vid statsrådsprotokollet för innevarande dag.

Över betänkandet ha, efter remiss, yttranden avgivits av statskontoret, kammarrätten, riksräkenskapsverket, kommerskollegium, centrala omsättningsskattenämnden, allmänna lönenämnden, överståthållarämbetet och länsstyrelserna i samtliga län, taxeringsnämndsordförandenas riksförbund, föreningen Sveriges taxeringsrevisorer samt föreningen Sveriges landskanslistor och landskontorister. Kommerskollegium har vid sitt utlåtande fogat yttranden av Sveriges industriförbund, Sveriges köpmannaförbund, Kooperativa förbundet samt Stockholms handelskammare, handelskammaren i Göteborg och Skånes handelskammare.

Härefter har de sakkunnigas förslag underkastats en överarbetning inom finansdepartementet, varvid åtskilliga i yttrandena framförda synpunkter vunnit beaktande. Såsom resultat av överarbetningen föreligger nu ett förslag till *förordning angående ändring i vissa delar av förordningen den 13 december 1940 (nr 1000) om allmän omsättningsskatt*.

I detta sammanhang torde jag få nämna, att vissa frågor rörande omsättningsbeskattningens utformning i materiellt avseende varit föremål för behandling vid innevarande års riksdag. I de likalydande motionerna nr 122 i första kammaren av herrar Sylwan och Velander och nr 174 i andra kammaren av herr Henriksson har sålunda hemställts, att riksdagen måtte i skrivelse till Kungl. Maj:t anhålla om skyndsamt utredning med förslag till sådana tillägg och ändringar i lagstiftningen om allmän omsättningsskatt, att nu rådande osäkerhet och ojämnhet i tillämpningen av nämnda lagstiftning undanröjdes. De ändringar och tillägg, som åsyftas i motionerna, avse *dels*

gränsdragningen mellan begreppen butikshandelsvaror och icke-butikshandelsvaror, dels bestämmandet av den subjektiva skattskyldigheten främst vid s. k. bortlämningsarbeten samt vid arbeten innefattande såväl reparation som nytillverkning dels ock vissa mera speciella områden av beskattningen.

I sitt av riksdagen godkända betänkande i ämnet (nr 44) har bevillningsutskottet erinrat om att det av omsättningsskattesakkunniga i januari 1943 framlagda förslaget ännu vore under övervägande inom finansdepartementet, samt förklarat, att utskottet med hänsyn härtill ansåge anledning icke föreliggande att för det dåvarande hos Kungl. Maj:t hemställa om utredning i de av motionärerna avsedda frågorna. Utskottet har emellertid uttalat, att då sagda spörsmål vore av sådan art, att desamma syntes påkalla uppmärksamhet, utskottet förutsatte, att Kungl. Maj:t vid den fortsatta behandlingen av nyssnämnda förslag toge hänsyn till de i motionerna framförda synpunkterna i den mån så befunnes böra ske.

De i motionerna berörda frågorna avse delvis centrala delar av omsättnings-skattlagstiftningen, om vilkas utformning starkt delade meningar råda. Vissa av frågorna ha tidigare varit föremål för utredning inom departementet utan att någon tillfredsställande lösning kunnat finnas. Själv är jag icke för närvarande beredd att taga ställning till ifrågavarande spörsmål, vilka icke äga sådant närmare samband med de sakkunnigas förslag, att de böra upptagas till avgörande samtidigt med dessa. Frågorna skola emellertid bliva föremål för fortsatt uppmärksamhet inom departementet.

Däremot har jag för avsikt att nu upptaga till behandling — förutom de frågor, som innefattas i nyssnämnda författningsförslag — två särskilda frågor, som angå den skärpta omsättningsskatten för vissa slag av mattor och skodon.

Beskattningsförfarandet.

Gällande bestämmelser.

Enligt förordningen den 13 december 1940 (nr 1000) om allmän omsättningsskatt har fastställandet av den subjektiva skattskyldigheten anknutits till den vanliga inkomsttaxeringen. Vissa förberedande åtgärder härför ankomma på länsstyrelserna, som även ålagts att utöva viss kontroll över skattens erläggande. I 7 § omsättningsskatteförordningen stadgas sålunda, att skattskyldig senast den 15 i varje månad skall till länsstyrelsen i det län, där hans hemortskommun för det löpande taxeringsåret är belägen, avlämna uppgift å fastställt formulär rörande den skattepliktiga omsättningen under nästföregående kalendermånad samt grunderna för omsättningens beräkande. Vissa skattskyldiga kunna dock av länsstyrelsen erhålla tillstånd att avlämna årsuppgift i stället för månadsuppgifter. Enligt 8 § omsättningsskatteförordningen skall skattskyldig samtidigt med avlämnandet av uppgift enligt 7 § inbetala den skatt, som belöper å den uppgivna skattepliktiga omsättningen.

I 1 § kungörelsen den 14 november 1941 (nr 876) med vissa tillämpnings-

föreskrifter till förordningen om allmän omsättningsskatt stadgas, att länsstyrelsen skall övervaka att uppgifter enligt 7 § omsättningsskatteförordningen inkomma från samtliga skattskyldiga i länet, för vilket ändamål upplysningar böra inhämtas från andra myndigheter ävensom från sammanslutningar av näringsidkare. Uppgifterna skola enligt 2 § tillämpningskungörelsen av länsstyrelsen utan dröjsmål underkastas förberedande granskning. Därvid skall kontrolleras, huruvida uppgifterna äro riktigt uppställda, rätt räknade och, såvitt kan bedömas, fullständiga samt rättelse verkställas i fråga om uppenbara felaktigheter. De till länsstyrelsen gjorda skatteinbetalningarna äro emellertid icke definitiva. De avlämnade uppgifterna skola nämligen ej slutligt prövas av länsstyrelsen utan därmed skall anstå till dess taxering efter beskattningsårets utgång äger rum.

Taxering till allmän omsättningsskatt skall enligt 10 § omsättningsskatteförordningen avse beskattningsår och verkställas av vederbörande beskattningsnämnder vid den årliga taxeringen. Den skattepliktiga omsättningen beräknas och taxeras särskilt för varje förvärvskälla. I 11 § stadgas, att taxeringen skall ske i den skattskyldiges hemortskommun, oavsett var förvärvskällan varit belägen. Ifrågakommer eftertaxering skall den ske där taxeringen bort ske, om den verkställts i rätt tid.

Enligt 13 § omsättningsskatteförordningen skall länsstyrelsen till ledning för taxeringen sammanföra de under beskattningsåret avgivna uppgifterna samt överlämna desamma till ordföranden i den taxeringsnämnd, som har att verkställa taxering av den skattskyldige för beskattningsåret. Skall taxeringen ske inom annat län, skola dock uppgifterna överlämnas till länsstyrelsen i sistnämnda län för vidare befordran till vederbörande taxeringsnämnds ordförande.

Skattskyldig, som inbetalar skatt månadsvis, är icke *författningenligt* pliktig att avlämna någon sammanfattande årsuppgift. Vid omsättningsskatteförordningens tillkomst förutsattes nämligen, att de månatliga uppgifterna skulle var för sig vara så korrekta, att en dylik sammanfattande årsuppgift vore onödig. Efter förordningens ikraftträdande har emellertid *i praxis* tillåtits, att omsättningen delvis redovisades med ledning av gjorda inköp, s. k. indirekt redovisningsmetod. Vid användande av denna metod har den skattskyldige efter beskattningsårets utgång måst avlämna vissa justeringsuppgifter.

1942 års taxering till allmän omsättningsskatt.

Rörande 1942 års taxering till allmän omsättningsskatt ha de sakkunniga införskaffat ett omfattande siffermaterial, av vilket framgår bl. a. följande. Enligt de skattskyldigas egna uppgifter till länsstyrelserna uppgick deras till 5 procent skattepliktiga omsättning under det beskattningsår, som senast förflutit före den 1 mars 1942, till 4,447.2 miljoner kronor. Taxeringsnämnderna fastställde den skattepliktiga omsättningen till 4,498.7 miljoner kronor, innebärande en ökning med omkring 51 miljoner kronor. I procent av upp-

given skattepliktig omsättning utgjorde höjningen 1.2. Prövningsnämnderna vidtogo därpå höjningar och sänkningar, vilka resulterade i en nettominskning med 6.6 miljoner kronor, varför den vid 1942 års taxering fastställda skattepliktiga omsättningen kunde angivas till omkring 4,492 miljoner kronor. Härå belöpande omsättningsskatt utgjorde 225 miljoner kronor.

Till skärpt omsättningsskatt hade de skattskyldiga uppgivit en skattepliktig omsättning av 34.8 miljoner kronor. Genom taxeringsnämndernas beslut höjdes detta belopp till omkring 35.2 miljoner kronor eller med omkring 1 procent. Prövningsnämndernas höjningar och sänkningar medförde en nettoökning med omkring en halv miljon kronor, varför den omsättning varå skärpt omsättningsskatt skulle utgöras uppgick till omkring 35.7 miljoner kronor. Utöver vanlig omsättningsskatt efter 5 procent belöpte å sistnämnda belopp skärpt omsättningsskatt efter 15 procent med omkring 5.3 miljoner kronor.

Beträffande den skattepliktiga omsättningens fördelning å de olika länen samt fördelningen å taxeringsdistrikt av antalet till allmän omsättningsskatt taxerade personer ha de sakkunniga gjort vissa sammanställningar, vilka torde få bifogas statsrådsprotokollet i förevarande ärende. (*Bilagorna B, C och D*).

Rörande härefter taxerings- och prövningsnämndernas befattning med den allmänna omsättningsskatten torde ytterligare följande siffror få anföras. Inom 411 taxeringsdistrikt hade samtliga skattskyldigas uppgifter godtagits. Inom 1,824 distrikt hade granskningen resulterat i höjning och inom 152 distrikt i sänkning av uppgivna omsättningssummor. Inom 975 av de taxeringsdistrikt, där höjningar förekommit, hade dessa uppgått till högst 2 procent av uppgiven skattepliktig omsättning. Antalet fall där prövningsnämnderna verkställt höjningar och sänkningar uppgick i hela riket till 9,943 respektive 4,820, motsvarande 6.5 respektive 3.2 procent av hela antalet taxerade personer.

I fråga om de av prövningsnämnderna vidtagna ändringarna ha de sakkunniga uppgivit, att höjningarna kunde antagas i regel ha tillkommit på yrkande av landskamrerare och väsentligen vara grundade på rapporter över bokföringsgranskningar. Sänkningarna hänförde sig enligt vad de sakkunniga inhämtat i stor utsträckning till beslutade rättelser av rena feltaxeringar från taxeringsnämndernas sida. Icke sällan hade sålunda förekommit, att taxeringsnämnderna taxerat varje delägare i ett handelsbolag för bolagets hela omsättning eller förbisett, att vissa rörelseidkares taxeringar bort avse räkenskapsår i stället för kalenderår.

Jämväl rörande de av taxerings- och prövningsnämnderna vidtagna ändringarna i uppgifterna om skattepliktig omsättning ha de sakkunniga gjort vissa sammanställningar, vilka torde få såsom bilagor fogas vid statsrådsprotokollet för denna dag. (*Bilagorna E och F*.)

Utöver förenämnda siffermaterial ha de sakkunniga från länsstyrelserna inhämtat uppgifter om deras åsikter rörande 1942 års taxering till omsättningsskatt och dess inverkan å inkomsttaxeringsarbetet. Enligt de erhållna

uppgifterna hade taxeringsnämndsordförandena i stor utsträckning saknat tid och förutsättningar att kontrollera omsättningsskatten. Inom länsstyrelserna hade under beskattningsåret kontroll över riktigheten av inkomna uppgifter kunnat utövas endast i begränsad omfattning och det efterföljande förfarandet hos taxeringsnämnderna hade förmodligen på många håll inskränkt sig till en registrering av uppgifterna i omsättningsskattelängden. Åtskilliga länsstyrelser hade vidare inberättat, att ett flertal nämnder låtit anstå med granskningen av omsättningsskatteuppgifterna till dess taxeringsarbetet i övrigt i det närmaste avslutats. De kontrollmöjligheter för inkomsttaxering av rörelseidkare, som omsättningsskatteuppgifterna kunnat giva, hade då icke utnyttjats i avsedd utsträckning. De flesta länsstyrelser hade vitsordat, att i de fall, där omsättningsskattetaxeringen ägnats tillbörligt intresse, den varit till avsevärt gagn för inkomsttaxeringen av rörelseidkare. En del länsstyrelser hade framhållit, att inkomstdeklarationerna varit värdefulla för omsättningsskattetaxeringen.

Under hänvisning till såväl det införskaffade siffermaterialet som till länsstyrelsernas yttranden ha de sakkunniga som sin mening uttalat, att taxeringsnämndernas arbete med den allmänna omsättningsskatten år 1942 icke varit tillfredsställande.

De sakkunnigas förslag till nytt beskattningsförfarande.

De sakkunniga ha härefter till behandling upptagit frågan om det lämpligaste förfarandet för den allmänna omsättningsskattens fastställande och erläggande. Vid bedömandet av denna fråga borde, framhålla de sakkunniga, främst utredas, vilket samband som förefunnes mellan fastställandet av en rörelseidkares skattepliktiga omsättning och hans inkomst. Om detta samband anföras de sakkunniga.

Begreppen yrkesmässighet, rörelse, fast driftställe och förvärvskälla skola i fråga om omsättningsskatt bedömas lika med vad som gäller för den vanliga taxeringen. Person- och adressuppgifter, som erhållas vid inkomsttaxeringen eller taxeringen till omsättningsskatt, kunna ha betydelse för båda taxeringarna. Uppgiften om årsomsättning i självdeklarationen är uppenbarligen till gagn vid taxeringen till omsättningsskatt, och omsättningsskatteuppgifternas innehåll om kontanta intäkter och åtnjutna naturaförmåner äro värdefulla för inkomsttaxeringen. Slutligen bör nämnas, att besvärsförfarandet genom samordningen med den vanliga taxeringen är enhetligt ordnat för omsättningsskattetaxeringen och den övriga årliga taxeringen. Härmed torde emellertid de naturliga beröringspunkterna mellan omsättningsskatten och inkomstskatterna i allt väsentligt vara angivna. Vid 1942 års taxering ha beskattningsnämnderna utöver de frågor, som äga samband med inkomsttaxeringen, haft utslutande för omsättningsskattens vidkommande att taga ställning till en mångfald invecklade spörsmål, vilka legat utanför det verksamhetsområde, som taxeringsnämnderna tidigare haft att taga befattning med. Det må här i sådant hänseende vara tillräckligt att framhålla granskningen av avdragen å omsättningsskatteuppgifterna samt kontrollen över den skärpta omsättningsskatten överhuvud och över justeringarna av skattepliktiga omsättningssumman i samband med bokslutet. Dessa uppgifter ha erbjudit taxeringsnämnderna stora svårigheter.

De sakkunniga medgiva, att för framtiden ett i någon mån bättre resultat av taxeringsnämndernas arbete skulle kunna förväntas. Nämnderna torde komma att förvärva större förtroget med arbetet och kunde tillgodogöra sig biträde av flera bokföringssakkunniga än under 1942. Enligt de sakkunnigas uppfattning utvisade emellertid de vunna erfarenheterna, att en effektiv kontroll över omsättningsskatten icke kunde åstadkommas utan att de skattskyldigas uppgifter underkastades en kontinuerlig sakkunnig granskning. Denna borde lämpligen ankomma på länsstyrelserna, där redan särskilda avdelningar för omsättningsskattens redovisning funnes. Genom en sådan anordning skulle man också i många avseenden kunna tillgodose de önskemål om snabbare besked i fråga om omsättningsskatteförordningens tillämpning, som kommit till synes bl. a. i bevillningsutskottets betänkande nr 9 vid 1941 års riksdag i anledning av väckta motioner avseende förordningen om allmän omsättningsskatt.

Beträffande förslaget närmare utformning framhålla de sakkunniga, att anordnandet av ett särskilt beslutsförfarande hos länsstyrelsen mötte stora svårigheter, därest taxeringsförfarandet hos beskattningsnämnderna skulle bibehållas. Särskilt besvär förfarandet framstode därvid såsom ett svårslösligt problem. Avskaffades däremot taxeringsförfarandet hos beskattningsnämnderna, skulle vid behov beslut kunna givas av länsstyrelsen under det löpande året för varje redovisningsperiod med besvär rätt till kammarrätten. Där est besluten meddelades månadsvis, bleve sannolikt antalet besvärsmål så stort, att olägenheter härvid uppkomme. En begränsning av antalet besvärsmål kunde ernås, om länsstyrelsernas beslut icke gaves månad för månad utan i regel kvartalsvis. Detta förutsatte, att de skattskyldigas redovisningstider utsträcktes till att omfatta kvartal i stället för månad.

Möjligheten att avskaffa omsättningsskattetaxeringen vore, anförda de sakkunniga vidare, till väsentlig del beroende av huruvida ett årligt avslutande förfarande kunde undvaras, därest inkommande redovisningar underkastades kontinuerlig saklig granskning. Härvid finge visserligen beaktas, att en del uppgifter, särskilt från skattskyldiga som använde indirekt redovisningsmetod, förutsatte justering efter årets utgång. Denna justering nödvändiggjorde emellertid icke något särskilt taxeringsförfarande och ej heller i övrigt syntes några skäl för ett avslutande förfarande årsvis föreligga. De sakkunniga ville i detta sammanhang erinra om att vid uttagandet av vissa skatter såsom varuskatt, läskedrycksskatt och åtskilliga andra konsumtionsskatter något samband icke upprätthölls med inkomsttaxeringen.

Sammanfattningsvis uttala de sakkunniga härefter såsom sin uppfattning, att övertvägande skäl talade för att det hittillsvarande systemet med taxering till omsättningsskatt icke längre borde bibehållas, att kontrollen över omsättningsskatten i dess helhet borde ankomma på länsstyrelsen och att kontrollverksamhet borde utövas fortlöpande under beskattningsåret och i regel grundas å kvartalsredovisningar från de skattskyldiga.

Rörande beslutsförfarandet hos länsstyrelsen anförda de sakkunniga. I de fall, där skattskyldig samtidigt med avlämnandet av kvartalsuppgift erlade

skatt med det belopp, som enligt uppgiften borde påföras honom, vore det överflödigt att, så länge beloppet av länsstyrelsen lämnades utan erinran, meddela särskilt beslut rörande skattens storlek. Då skatt icke erlagts eller erlagts med för lågt belopp, erfordrades däremot ett beslut för att möjliggöra ett exekutivt uttagande av det oguldna beloppet. Att föreskriva viss form för beslutet vore icke nödvändigt. — Ett uppbördsförfarande av föreslagen natur förutsatte, att ett meddelat beslut angående beskattning icke hindrade förnyat upptagande av beskattningsfrågan för samma period, därest förut obeaktade omständigheter uppmärksammades. Att uppställa krav på försummelse eller felaktighet från den skattskyldiges sida läte sig här uppenbarligen icke göra. Någon annan tidsbegränsning för länsstyrelsens rätt att upptaga beskattningsfråga till prövning än den, som gällde i fråga om eftertaxering vid inkomstbeskattningen, borde icke fastställas.

I fråga om besvär förfarandet föreslå de sakkunniga, att kammarrätten göres till sista instans i mål rörande allmän omsättningskatt.

Även efter genomförandet av en reform som den nu föreslagna är det enligt de sakkunnigas mening angeläget, att de vid inkomsttaxeringen och kontrollen över omsättningskatten erhållna uppgifterna kunna av länsstyrelserna och taxeringsnämnderna ömsesidigt utnyttjas. I fråga om det tekniska förfarandet därvid ha de sakkunniga anfört följande.

Från länsstyrelsen bör till ordföranden i taxeringsnämnden överlämnas en förteckning, upptagande registernummer, namn, titel eller yrke, hemvist och särskild förvärvskälla samt summorna för senast förflutna kalenderår eller i förekommande fall räkenskapsår, särskilt för varje förvärvskälla, av total omsättning och sådan omsättning, varå allmän omsättningskatt skall utgå med högre skattesats än 5 procent, ävensom av värdena av skattepliktiga uttag ur rörelse. Taxeringsnämndsordföranden skall granska och för taxeringsnämnden föredraga förteckningen samt därefter återställa densamma till länsstyrelsen med de kompletteringar, vartill nämndens person- och ortskännedom kan föranleda. Därvid skall taxeringsnämndens ordförande i särskilda kolumner i förteckningen införa dels den omsättning, som de skattskyldiga å bilagorna till självdeklarationen angivit eller taxeringsnämnden funnit skäligen, dels ock anmärka, när taxeringsnämnden funnit anledning ändra det i förteckningen angivna värdet å naturaförmåner. Genom den här utformade anordningen befrias taxeringsnämnden från det nuvarande bestyret med granskning av omsättningskattuppgifter, förandet av omsättningskattelängd, meddelandet av underrättelser till de skattskyldiga med mera.

De sakkunniga ha slutligen tagit upp frågan, i vad mån genomförandet av beskattningsorganisationssakkunnigas förslag till ändrad organisation av beskattningsnämnderna kunde inverka på bedömandet av den nu föreliggande frågan om förfarandet vid den allmänna omsättningsbeskattningen. Sedan de sakkunniga erinrat om att enligt sagda förslag vissa grupper rörelseidkare skulle hänföras till särskilda taxeringsnämnder med kvalificerad sammanställning, anföra de sakkunniga.

För egen del finna de sakkunniga, att särskilda taxeringsnämnder med kvalificerad ledning i regel få antagas besitta större förutsättningar för granskning av omsättningskattuppgifter än lokala taxeringsnämnder. På grund

härav torde ett genomförande i denna del av beskattningsorganisationssakkunnigas förslag i viss mån kunna medföra förbättring av resultatet av taxeringen till omsättningsskatt. Kvar står emellertid, att stora grupper av till omsättningsskatt skattskyldiga alltjämt skulle komma att taxeras av lokala nämnder. Vidare är uppenbart, att de särskilda nämndernas arbete med den årliga taxeringen — med hänsyn till den betydande arbetsmängd, som skall avverkas på några få månader — komme att medföra bättre resultat, om befattningstagandet med omsättningsskatten inskränktes på sätt förut av de sakkunniga föreslagits. Enligt de sakkunnigas mening innebär förslaget om överflyttande av den egentliga kontrollen över omsättningsskatten till länsstyrelserna, att avsevärt bättre garantier för effektiv beskattning vinnas. Ett dylikt avlyftande av taxeringen till omsättningsskatt från beskattningsnämnderna skulle, såvitt de sakkunniga kunna finna, icke på något sätt behöva rubba beskattningsorganisationssakkunnigas förslag angående dessa nämnders organisation.

Remissyttrandena.

I yttrandena över sakkunnigförslaget vitsordas allmänt, att taxeringsnämnderna vid 1942 års taxering till omsättningsskatt icke tillfredsställande löst sina uppgifter med avseende å denna skatt. Förslaget om kontrollens överflyttande å länsstyrelserna har också tillstyrkts eller lämnats utan erinran av det övervägande antalet remissmyndigheter. *Statskontoret* samt *länsstyrelserna i Uppsala, Södermanlands, Blekinge och Skaraborgs län* ha emellertid avstyrkt förslaget och förordat bibehållandet av ett årligt taxeringsförfarande hos taxeringsnämnderna. *Länsstyrelsen i Jönköpings län* samt *föreningen Sveriges taxeringsrevisorer* ha väl tillstyrkt, att taxeringsnämndernas nuvarande befattning med omsättningsskattekontrollen upphörde men ifrågasatt, huruvida icke kontrollen i viss utsträckning borde läggas å annan myndighet än länsstyrelsen.

Av de myndigheter, som vitsordat lämpligheten av länsstyrelsen såsom kontrollmyndighet, har *riksräkenskapsverket* till stöd för sin ståndpunkt åberopat följande yttrande, avgivet av t. f. generaldirektören Runemark över den i maj 1940 av särskilda utredningsmän avgivna promemorian angående omsättningsskatt.

Ett uppbördssystem, byggt på en kombination av en förskottsuppbörd efter preliminära grunder och ett efterföljande avräkningsförfarande, sedan skatten slutligt uträknats, har tidigare föreslagits i fråga om de vanliga skatterna. Härvid har det gällt att komma till rätta med nackdelarna av den nuvarande skatteeftersläpningen, utan att man därför skulle behöva övergiva det exakta taxeringsförfarande i efterhand, som när det gäller inkomstbeskattningen må vara berättigat med hänsyn till alla de vid taxeringen inverkan faktorerna. När det gäller en nytillkommande objektskatt av nu ifrågavarande slag, är emellertid utgångsläget för frågans bedömande väsentligen ett annat. Några motsvarande skäl som i fråga om inkomstbeskattningen torde ej ställa sig hindrande i vägen för det i och för sig sunda strävandet att såvitt möjligt uttaga skatten redan vid källan. Att under sådana förhållanden införa ett årligt taxeringsförfarande i efterhand på grundval av i huvudsak de tidigare för varje månad avlämnade uppgifterna, synes mig vara ett steg tillbaka. Taxeringsarbetet borde, i motsats till vad i promemorian föreslagits, utföras helt

inom länsstyrelsen. Med en sådan anordning skulle utskrivandet av särskild årlig omsättningsskattelängd för samtliga skattskyldiga icke erfordras. Att ytterligare belasta de redan nu med det vanliga taxeringsarbetet fullt ianspråktaga taxeringsnämnderna med en genomgående taxering till omsättningsskatt finner jag för övrigt vara så mycket mindre motiverat som det väl får förutsättas, att i flertalet fall ändring i förhållande till den preliminära beräkningen icke skulle komma att föranledas. Jag är av den uppfattningen, att skatten regelmässigt bör definitivt uttagas för varje månad. Något annat taxeringsförfarande skulle härvid i vanliga fall ej vara erforderligt, än att länsstyrelsen kontrollerade uträkningen av det skattebelopp, som belöper å den skattepliktiga omsättningens uppgivna storlek. I och med detta vore även debiteringen verkställd. Uppenbart är emellertid, att fall kunna förekomma, då uppgifterna i sistnämnda avseende ej skulle kunna utan vidare godtagas, varför en närmare, eventuellt lokal, undersökning finge företagas. Erforderliga rättelser i de månatliga taxeringarna förutsättas skola ske under formen av eftertaxering. Även vid ett på nu angivet sätt ordnat beskattningsförfarande skulle givetvis befintligt samband mellan taxeringen till omsättningsskatt och den vanliga taxeringen till statlig inkomst- och förmögenhets-skatt och kommunal inkomstskatt tillvaratagas. Detta finge för omsättningsskattens del utnyttjas i samband med eftertaxeringarna.

Kammarrätten har, under framhållande av att ämbetsverket ännu icke ägde någon egen erfarenhet på omsättningsskattens område, ansett sig kunna likväl uttala, att åtskilligt talade för de sakkunnigas ståndpunkt. Kammarrätten anför vidare.

Det torde icke kunna förnekas, att reglerna rörande omsättningsbeskattningen äro i hög grad invecklade. Det lär vara tillräckligt att såsom exempel nämna reglerna om återförsäljarbegreppet och om redovisning enligt den s. k. indirekta metoden. Detta förhållande måste väcka tvivel om möjligheten att med framgång uppdraga tillämpningen av dessa regler åt lekmän. Kanske invändes häremot, att även de regler som tillämpas vid inkomsttaxeringen äro åtskilligt komplicerade och att denna taxering likväl anförts åt lekmän. Detta är riktigt, men en betydande skillnad äger dock rum, så till vida som sistnämnda regler utgöra delar av ett sedan länge förefintligt system, som haft tid att växa in i det allmänna medvetandet, medan reglerna om omsättningsskatten ännu måste för det stora flertalet framstå såsom något nytt och främmande. Att helt avkoppla beskattningsnämnderna från befattningen med omsättningsskatten och i stället anförts densamma åt särskilda tjänstemän synes därför i och för sig vara en lämplig och välmotiverad åtgärd.

Centrala omsättningsskattenämnden har funnit sakkunnigförslaget i sina huvuddrag synnerligen väl övervägt och *kommerskollegium* har uttalat, att förslaget i stort sett innebure en acceptabel lösning på de spörsmål, varom här vore fråga.

Överståthållarämbetet har funnit överflyttningen av kontrollen å länsstyrelserna innebära en naturlig utveckling. Ämbetet anför vidare bl. a. följande:

Redan vid skattens tillkomst framfördes liknande förslag, men man saknade då något organ inom länsstyrelserna, som var mäktigt att handlägga denna omfattande taxering, och man var därför nödsakad att till en början anförts densamma åt de redan existerande taxeringsnämnderna. Sedan numera i samband med redovisningen och kontrollen av skatten inom länssty-

relserna byggts upp särskilda omsättningskatteavdelningar framstå dessa — efter ytterligare någon utbyggnad — såsom ovillkorligen mera lämpade att handha även beslutanderätten i fråga om beskattningen. Om de problem som här möta torde man nämligen kunna säga, att de antingen äro alltför speciella för att taxeringsnämnderna skola kunna handlägga dem eller alldeles för enkla, rent redovisningstekniska, för att man skall behöva belasta nämnderna med ett så omfattande material. I vissa fall kan dock en taxering behöva ske gemensamt för inkomst och omsättning, såsom då taxering åsättes efter skön eller t. ex. i vissa fall av frågor om yrkesmässigheten. Därjämte är en jämförelse mellan den i allmänna självdeklarationen lämnade uppgiften om årsomsättningen och de för omsättningskatten avgivna speciella uppgifterna självfallet värdefull liksom ock taxeringsnämndernas medverkan för tillseende av att ingen skattskyldig tappas bort. Ett sålunda behövt samarbete med taxeringsnämnderna ha de sakkunniga emellertid velat vinna genom ett särskilt förfarande, upprättande av förteckningar med namn och omsättning, vilka överlämnas till taxeringsnämnderna och granskas av dem för att sedan återställas med anteckningar i vissa hänseenden.

Länsstyrelsen i Stockholms län ansluter sig i sitt yttrande till de sakkunnigas uppfattning, att den nuvarande metoden med den huvudsakliga kontrollen av omsättningskatten icke är lämplig. Länsstyrelsen framhåller i detta sammanhang, att taxeringsförfarandet vid omsättningsbeskattningen blivit betydligt mera komplicerat än från början avsetts. Det förslag till omsättningskatteförordning, som framlagts av de år 1940 tillkallade särskilda utredningsmännen, hade nämligen frångåtts på åtskilliga punkter, där ändringen vållat olägenheter vid det tekniska beskattningsförfarandet. Särskilt gällde detta utökningen av antalet skattefria varugrupper och ändringarna i fråga om utformningen av återförsäljarebegreppet. Om sålunda å ena sidan en nöjaktig kontroll över omsättningsbeskattningen knappast kunde åstadkommas inom ramen för ett taxeringsförfarande, som ankomme på beskattningsnämnderna, borde å andra sidan skattekontrollen icke lämpligen överflyttas till annan beskattningsmyndighet än länsstyrelserna, där i viss utsträckning erfarenheter redan kunnat vinnas jämväl i fråga om sakgranskning av omsättningskatteuppgifterna, exempelvis i samband med besvarandet av förfrågningar från de skattskyldiga.

Länsstyrelsen i Kalmar län framhåller, att även om taxeringsnämnderna också i framtiden måste få svårt att jämte sina övriga arbetsuppgifter medhinna taxeringen till omsättningskatt, resultatet av deras arbete härmed dock säkerligen skulle bli bättre i samma mån som erfarenheten på området ökades. Det vore därför enligt länsstyrelsens mening förhastat att av första årets utfall draga alltför säkra slutsatser beträffande taxeringsnämndernas förmåga att omhänderha taxeringen. Om länsstyrelsen likväl biträdde de sakkunnigas förslag om överförande till länsstyrelserna av taxeringsnämndernas hittills rådande bestyr med den allmänna omsättningskatten, skedde detta dels emedan det vore nödvändigt att lätta arbetsbördan för nämnderna, så att dessa på ett tillfredsställande sätt och inom stadgad tid skulle kunna medhinna de arbetsuppgifter, som åvilade dem, dels ock emedan det finge anses vara av synnerlig vikt, att länsstyrelserna bereddes möjlighet att under

löpande beskattningsår ingripa i erforderliga fall för att nå ett sakligt riktigt resultat beträffande omsättningsskatten.

Under framhållande av att den icke utan tvekan tagit ställning till det föreliggande spörsmålet, anför länsstyrelsen vidare.

Genom den föreslagna anordningen skulle sålunda den för all taxering och särskilt för taxeringen till omsättningsskatt synnerligen värdefulla orts- och personkänedomerna gå förlorad. Det må endast erinras om de svårigheter, som utan dylik kännedom kunna vara förbundna med att förhindra, att sådana skattskyldiga, som t. ex. småhantverkare, kioskhandlare, kringföringshandlare, smärre kaféidkare o. d. undgå taxering till allmän omsättningsskatt. Likaså måste man äga ingående kännedom om den försäljning, som bedrivs av lantbrukare eller trädgårdsodlare med egna lantmannan- eller trädgårdsprodukter eller av fiskare med egen fångst för att kunna bedöma, huruvida skyldighet att utgiva omsättningsskatt för denna försäljning föreligger eller ej. Även i andra frågor, där avgörandet måste grundas på ett rent bedömande, föreligger behov av en ingående orts- och personkännedom, för att lösandet av spörsmålen må kunna ske med minsta möjliga omgång och på säkrast möjliga sätt. Härvid må erinras om de svårigheter, som utan sådan kännedom måste vara förknippade med granskning av de uppgifter, som en skattskyldig, vilken bedriver kafé- eller konditorirörelse kombinerad med bageri, lämnar beträffande omsättningens fördelning på serveringsrörelsen, i vilket fall skatteplikt för all försäljning föreligger, och på rörelsen i övrigt (försäljning över disk), i vilket fall försäljningen av skattefria varor är undantagen från omsättningsskatt. En hantverkare är icke skyldig att erlagga omsättningsskatt för vad som influtit för arbete, som han utfört på exempelvis icke-butikshandelsvaror, och riktigheten av hans uppgifter om vad som av hans totalomsättning kan belöpa på dylikt arbete är omöjlig att bedöma utan kännedom av ovan angivet slag. Exempelen på sådana fall, där orts- och personkänedomerna är av alldeles särskild betydelse vid taxeringen till omsättningsskatt, skulle kunna mångfaldigas.

Jämväl länsstyrelsen i Kristianstads län betonar, att ett avgörande i förevarande fråga icke kunde träffas enbart efter resultatet av ett års taxeringsarbete och att taxeringsnämnderna, allteftersom de bleve mera förtrogna med ifrågavarande lagstiftning, komme att på ett bättre sätt fullgöra därmed föränade arbetsuppgifter. Såsom skäl för att likväl nu tillstyrka de sakkunnigas förslag att förlägga den egentliga taxeringskontrollen å länsstyrelserna åberopar länsstyrelsen, att dessa genom för ändamålet utbildad personal och genom tekniska hjälpmedel vore bättre skickade att omhänderha taxeringen av omsättningsskatten. Länsstyrelsen framhåller vidare önskvärdheten av att taxeringsnämndernas nuvarande arbetsbörda minskas samt betydelsen av snabba besked i omsättningsskattefrågorna.

Sistnämnda båda synpunkter ha framförts av jämväl ett flertal andra länsstyrelser, vilka tillstyrkt sakkunnigförslaget.

Statskontoret har förklarar sig icke kunna dela de sakkunnigas uppfattning om nödvändigheten av en radikal omläggning av omsättningsskattetaxeringen samt anför vidare.

Det torde vara självfallet, att proceduren vid en beskattning, där underlaget för skatten är så omfattande som den allmänna varuomsättningen inom lan-

det, under den första tiden måste kämpa med vissa svårigheter. Till större delen torde emellertid dessa svårigheter vara av den art, att de låta sig bemästras i den mån erfarenheter vunna vid arbetets organiserande kunna tillgodogöras. En förbättring av resultatet av taxeringen till omsättningsskatt torde även bli följderna av tillkomsten i vidgad omfattning av särskilda taxeringsnämnder. Härtill kommer, att hänsynen till de naturliga beröringspunkterna mellan omsättningsskatten och inkomstskatterna bestämt talar för ett bibehållande hos taxeringsnämnderna av omsättningsskattetaxeringen. Vägande skäl torde således föreligga att avvakta ett eller annat års ytterligare erfarenheter av den nuvarande ordningen, innan slutlig ställning togs till frågan om en mera genomgripande omläggning av omsättningsskattetaxeringen. Härför tala även ovissheten rörande hur länge denna speciella krisbeskattning kommer att äga bestånd samt de betydande olägenheter, omläggningen skulle medföra i besvärshänseende.

Av de övriga myndigheter, som avstyrkt sakkunnigförslaget, har *länsstyrelsen i Uppsala län* vitsordat, att starka invändningar kunde göras mot att taxeringen till omsättningsskatt omhänderhades av de nuvarande taxeringsnämnderna. Emellertid förefunnes enligt länsstyrelsens mening ett sådant samband mellan fastställandet för en rörelseidkare av den skattepliktiga omsättningen och hans inkomst att det icke kunde anses lämpligt att skilja dessa taxeringar åt. Vid genomförande av sakkunnigförslaget förelåge risk för att taxeringsnämnderna och länsstyrelserna komme till olika resultat vid bedömandet av samma frågor. Till förebyggande härav hade de sakkunniga visserligen föreslagit, att efter beskattningsårets utgång justering skulle verkställas med ledning av de kompletterande uppgifter, som av taxeringsnämnderna lämnades å de från länsstyrelserna erhållna omsättningsskattelistorna. Enligt länsstyrelsens erfarenhet skedde emellertid avvikelser från rörelseidkarnas deklARATIONER i sådan omfattning, att justering av denna anledning måste ske i ett mycket stort antal fall. Sålunda hade år 1942 i taxeringsnämnderna inom länet omkring 1,200 inkomsttaxeringar av rörelseidkare höjts, vilket jämväl föranlett höjningar av taxeringarna till omsättningsskatt. Härtill komme det stora antalet justeringar, som i övrigt måste ske bland annat beträffande skattskyldiga, som använde indirekt redovisningsmetod. En vidlyftig omtaxering, med säkerhet omfattande minst en tredjedel av samtliga skattskyldiga, skulle därför bli erforderlig.

Beträffande orsaken till den höga ändringsfrekvensen i fråga om rörelseidkarnas taxeringar anför länsstyrelsen.

Det stora antalet höjningar i rörelseidkarnas taxeringar sammanhänger med att på grund av bristfällig bokföring inkomsterna ofta icke redovisas med riktiga belopp. Detta gäller särskilt de mindre rörelseidkarna, som utgöra stora flertalet. Någon fortlöpande bokföring förekommer merendels icke. Därigenom kunna fel i inkomstredovisningen uppstå till exempel därigenom att likvider för räkningar, som betalas ur kassan, kunna avdragas dubbelt dels genom att kassan minskats, dels genom att räkningens belopp sedermera bokföres som utgift, eller också kunna egna uttag göras direkt ur kassan utan att motsvarande inkomst bokföres. Dylika fel i bokföringen kunna icke konstateras genom kontroll under löpande beskattningsår utan först i samband med bokslutet genom att avstämma med bruttovinst och levnadskostnader. Den

granskning av omsättningsskatten kvartalsvis, som av de sakkunniga föreslås, måste därför oftast bliva endast rent formell och torde knappast kunna göras mera ingående än som nu sker beträffande de månatliga redovisningarna.

Länsstyrelsen uttalar härefter, att enligt dess mening taxeringen till omsättningsskatt fortfarande borde verkställas av inkomsttaxeringsnämnder. Då de lokala nämnderna i allmänhet icke kunnat på ett tillfredsställande sätt fullgöra denna uppgift, borde emellertid taxeringen omhänderhavas av sådana särskilda taxeringsnämnder, vilkas inrättande föreslagits av beskattningsorganisationssakkunniga i dess förenämnda förslag till ändrad organisation av beskattningsnämnderna m. m.

Länsstyrelsen i Södermanlands län förklarar sig icke kunna tillstyrka, att taxeringsnämnderna befrias från uppdraget att verkställa omsättningsskatte-taxeringen. Till närmare utveckling av sin ståndpunkt anför länsstyrelsen.

Den av de sakkunniga påtalade bristande effektiviteten, som onekligen i en del fall förekommit vid 1942 års taxering för omsättningsskatt, anser länsstyrelsen icke böra i alltför hög grad läggas vederbörande taxeringsnämnder till last, när det här varit fråga om en alldeles ny skatteform, vars praktiska konsekvenser icke tillräckligt klarlagts vid tiden för dess införande. Centrala omsättningsskattenämnden har sålunda under 1941, vilket år taxeringen ju avsett, måst träffa en rad principiella avgöranden av stor räckvidd. En allmän osäkerhetskänsla har därigenom skapats hos såväl myndigheter som skattskyldiga under det första året, och denna torde ha menligt inverkat på taxeringsnämndernas arbetsresultat. Ett annat och bättre läge synes länsstyrelsen emellertid nu ha inträtt, sedan de skattskyldiga blivit mer förtrogna med de med skattens uttagande och redovisning förbundna spörsmålen. Genom de erfarenheter, som vunnits genom bokföringsgranskningar och förra årets prövningsnämndsarbete, har dessutom för innevarande år taxeringsarbetet kunnat förberedas på ett bättre sätt. Så har t. ex. för taxeringsnämndernas räkning i länet upprättats ett differentierat frågeformulär, som berör de vanligast förekommande felaktigheterna. De självdeklARATIONER, som avse omsättningsskatteskyldiga, komma att, efter det de insänts separat till länsstyrelsen, där underkastas saklig granskning av erfaren personal. Härigenom anser länsstyrelsen sig ha anledning förvänta, att taxeringsarbetet för omsättningsskatten i år blir avsevärt mera effektivt än förut.

Länsstyrelsen framhåller härefter, att det dock syntes vara av behovet påkallat, att länsstyrelsen medgåves befogenhet att under löpande räkenskapsår beivra felaktigheter i de skattskyldigas redovisningar. Detta borde — under förutsättning att beskattningsorganisationssakkunnigas förslag rörande förstärkningen av landskontorens arbetskraft genomfördes — lämpligast anordnas så, att taxeringsintendenten berättigades fatta preliminärt beslut i frågan, vilket finge verkställas, därest det icke överklagades hos prövningsnämnd.

Länsstyrelsen i Blekinge län har ansett, att gällande förfarande i fråga om omsättningsbeskattningen i åtskilliga hänseenden kunde givas företräde framför det av sakkunniga förordade förfarandet. Beträffande 1942 års taxering till omsättningsskatt yttrar länsstyrelsen, att taxeringsnämnderna i avsevärd

utsträckning ingått i saklig prövning av de skattskyldigas uppgifter och därvid företagit — av bokföringsgranskningen endast delvis föranledda — höjningar med betydande belopp. Bortsett från att inom ett mindre antal taxeringsdistrikt förekommit vissa med dubbeltaxeringar jämförliga feltaxeringar kunde antagas, att beskattningsnämnderna i såväl sakligt som formellt avseende i regel träffat tillfredsställande avgöranden.

Mot sakkunnigförslaget anmärker länsstyrelsen härefter.

En kontinuerlig saklig granskning inom länsstyrelserna av omsättningskatteuppgifterna torde komma att bereda allt för stora svårigheter, då vid omsättningsbeskattningen, i motsats exempelvis till varubeskattningen, är fråga om en mängd skiftande skattskyldigkategorier, som icke alltid kunna underkastas kontroll för skatteperioder omfattande kortare tid än ett helt år. Överflyttandet av hela det omedelbara ansvaret för omsättningsbeskattningen på länsstyrelserna skulle också tillföra dem en del nya arbetsuppgifter, som torde vara av den natur, att de såsom hänförliga till nya uppskattningsfrågor icke lämpligen kunna lösas av annan än lokal nämnd. En sådan uppskattning på grundval av förhållanden, som icke kunna vara för länsstyrelsen kända, måste på sätt som skett hos beskattningsnämnderna vid 1942 års taxering företagas i förekommande fall, då inga räkenskapsanteckningar blivit förda, då vederbörandes bokföring överhuvud icke kan tillerkännas vitsord, då en fördelning mellan skattepliktig och skattefri omsättning icke kan ske på grund av tillgängligt material m. m. Upplysningsvis meddelas, att i en av länets minsta socknar sammanlagt 31 personer taxerats till allmän omsättningsskatt samt att av dessa 22 stycken icke avlämnat omsättningskatteuppgifter, ehuru 17 av dem blivit förelagda vid vite att inkomma med uppgifterna. Inom en annan av länets smärre socknar äro motsvarande siffror 27, 10 och 6. Då primärmaterialet sålunda i en del fall antingen helt saknas, vilket merendels torde bero därpå, att vederbörande själva icke anse sig vara till omsättningsskatt skattskyldiga, eller icke befinner sig i sådant skick att möjlighet finnes till utövande av erforderlig kontroll över redovisningarna och då en eventuell vidgad bokföringsskyldighet i allt fall icke under de närmaste åren torde kunna medföra en genomgripande förbättring härutinnan, anser länsstyrelsen för sin del ofrånkomligt att för fastställandet av skattepliktig omsättning bibehålla ett avslutande taxeringsförfarande, som möjliggör en fri uppskattning i vederbörande beskattningsnämnder av skattepliktig omsättning. Länsstyrelsen förutsätter härvid, att taxeringsnämnderna icke utan en ingående prövning av hela materialet kunna å de av sakkunniga föreslagna omsättningsskattelistorna lämna för omsättningsbeskattningen i här ovan berörda fall hos länsstyrelsen erforderliga uppgifter och upplysningar.

Med anledning av vad de sakkunniga anfört om betydelsen av den föreslagna reformen för tillgodoseende av önskemålen om snabbare besked i frågor rörande omsättningsskatteförordningens tillämpning föreslår länsstyrelsen införande i sådant syfte av bestämmelser, enligt vilka länsstyrelsen eller prövningsnämnd bereddes möjlighet att verkställa en preliminär uppskattning i särskilda fall av skattepliktig omsättning för viss redovisningsperiod. Mot sådant preliminärt beslut borde enligt länsstyrelsens mening talan icke få föras.

Länsstyrelsen i Skaraborgs län åberopar såsom skäl för omsättningsskatte-

taxeringens bibehållande hos taxeringsnämnderna dessas stora orts- och personkännedom. En förutsättning för att det nuvarande systemet skulle lämna ett tillfredsställande resultat vore dock, att taxeringsnämnderna i stor utsträckning befriades från det med taxeringen sammanhängande tekniska arbetet.

Länsstyrelsen i Jönköpings län ansluter sig i sitt yttrande till grundtanken i de sakkunnigas förslag eller att skattepåföring skall ske utan allmän taxering till omsättningsskatt och att beslut om skattepåföring, i den mån sådana efter omläggningen erfordras, meddelas av länsstyrelsen. Därest omsättningsskatteärendena, såsom de sakkunniga föreslagit, skulle avgöras efter fördragning av allenast den tjänsteman — skatteinspektören — som under taxeringsintendenten skulle förestå omsättningsskatteavdelningen, befarade länsstyrelsen emellertid en anhopning av besvärsmål hos kammarrätten. Skatteinspektören skulle nämligen icke erhålla en tillräckligt auktoritativ ställning och komme därjämte utåt att framstå såsom både åklagare och domare. Med hänsyn härtill och då vid ett genomförande av beskattningsorganisationssakkunnigas förslag prövningsnämnd bleve tillgänglig hela året för avgörande av dit hänskjutna mål förordade länsstyrelsen en anordning av i huvudsak följande slag. Därest vid granskning av skattskyldigs uppgifter eller eljest framkommit, att omsättningsskatt erlagts med för lågt belopp, skulle skatteinspektören å länsstyrelsens vägnar åga förelägga den skattskyldige att inbetala felande belopp. Gjordes ej inom viss föreskriven tid erinran mot föreläggandet, kunde uppdebitering och indrivning ske på grund av detsamma. Inkomme åter erinran och kunde denna icke godtagas, borde ärendet underställas prövningsnämnden, som därmed förföre i enlighet med vad som gällde beträffande besvär över taxeringsnämnds beslut. Över prövningsnämndens beslut borde besvär i vanlig ordning få föras såväl av den skattskyldige som å det allmännas vägnar av taxeringsintendenten.

Föreningen Sveriges taxeringsrevisorer framhåller i sitt yttrande, att taxeringsrevisorernas och assistenternas erfarenheter bestyrkte påståendet om att taxeringsnämnderna i allmänhet nedlagt ett obetydligt arbete på kontrollen av de skattskyldigas uppgifter samt att åtskilliga taxeringsnämnder ej ens bemästrat den rent formella delen av bestyret med taxeringen till omsättningsskatt. Även om en viss förbättring härutinnan kunde förväntas efter en tids erfarenhet, komme dock enligt föreningens mening även framdeles en verklig sakgranskning att verkställas endast i relativt ringa utsträckning, om den nuvarande organisationen av taxeringsnämnderna bibehölles oförändrad. En ovillkorlig förutsättning för att omsättningsskattetaxeringen skulle handhas på ett någorlunda tillfredsställande sätt av taxeringsnämnderna vore, att särskilda nämnder för taxering av rörelseidkare inrättades. Därest så ej skedde, blev det under alla förhållanden nödvändigt att befria taxeringsnämnderna från bestyret med taxeringen till allmän omsättningsskatt.

Vid bedömandet av det i sakkunnigbetänkandet föreslagna beskattningsförfarandet borde enligt föreningens förmenande icke bortses från de erfarenheter, som vunnits vid det praktiska taxeringsarbetet och som utvisade, dels

att i ett mycket stort antal fall samma sakfråga vore av betydelse såväl vid inkomsttaxeringen som när det gällde att fastställa skattepliktig omsättning, *dels* att den myndighet, som skulle besluta om påförandet av omsättnings-skatt i stor utsträckning måste taga ställning till uppskattningsfrågor. Från dessa utgångspunkter måste förslaget emellertid betecknas såsom otillfredsställande. Enligt detsamma komme nämligen en för omsättningsbeskattningen och inkomsttaxeringen gemensam sakfråga att nära nog genomgående handläggas av olika myndigheter. Den enda för omsättningskatte- och taxeringsärenden gemensamma instansen vore kammarrätten. Vidare ville föreningen ifrågasätta lämpligheten av att, såsom föreslagits, tjänstemän med utpräglade fiskaliska uppgifter beslöte i omsättningskatteärenden, vilka i betydande utsträckning innefattade uppskattnings- och bedömningsfrågor. Å andra sidan funne föreningen det önskvärt att ett nytt beskattningsförfarande anordnades så, att de skattskyldigas uppgifter kontrollerades och, där så erfordrades, beslut om beskattning meddelades under löpande beskattningsår.

Föreningen ifrågasätter, huruvida icke till undanröjande av de påtalade bristerna prövningsnämnden borde göras till beslutande organ i samtliga eller vissa frågor rörande omsättningsbeskattningen. Skulle arbetet härmed uppdelas å länsstyrelse och prövningsnämnd borde till nämndens avgörande i första hand hänskjutas frågor, vilka ägde samband med inkomsttaxeringen.

Ifråga om beslutsförfarandet hos länsstyrelsen har från olika håll riktats kritik mot de sakkunnigas förslag. Därvid har anmärkts *dels* att länsstyrelsens rätt att ompröva tidigare avgjord beskattningsfråga medförde olägenheter i processuellt avseende och *dels* att anmärkningstiden ur synpunkten av de skattskyldigas rättssäkerhet vore alltför lång.

Kammarrätten har funnit denna detalj i förslaget föranleda allvarliga be-länkigheter samt anför härom närmare.

De sakkunniga ha icke ansett det möjligt att förläna någon grad av slutgiltighet åt den förstahandsgranskning, vilken de inkommande uppgifterna skulle underkastas. Att sådan granskning utförts skulle alltså icke hindra, att frågan om skattskyldigheten för den ifrågakomna skatteperioden upptoges till ny prövning. Detta skulle gälla, såväl då ett uttryckligt fastställelsebeslut rörande skattskyldigheten för perioden meddelats, som då den skattskyldiges redovisning godtagits, utan att särskilt beslut därom fattats. Den omständigheten, att ett beslut dragits under prövning av högre instans, skulle icke hindra länsstyrelsen att företaga förnyad prövning av beslutet.

Av den föreslagna författningstexten framgår icke annat, än att förnyad prövning skulle kunna förekomma, även utan att förut obeaktade, på skattskyldigheten inverkan omständigheter uppmärksammats. En sådan tolkning torde emellertid strida mot allmänt vedertagna rättsgrundsatser, och ett uttalande i motiven synes antyda, att densamma icke varit av de sakkunniga avsedd. Men även om så är fallet, är ur kammarrättens synpunkt mycket att erinra mot den föreslagna anordningen. En mängd svårlösta frågor om rättskraften hos tidigare beslut måste väntas uppkomma. Det synes ej heller tilltalande, att samma skattefråga skulle kunna på en gång vara föremål för behandling av både länsstyrelsen och kammarrätten.

En möjlighet att i avsevärd mån undvika dessa olägenheter synes emeller-

tid kunna öppnas genom ett stadgande av innehåll, att uttryckligt fastställelsebeslut, innebärande avvikelser från skattskyldigs uppgift — åtminstone sådant, som ej avsåge allenast rättelse av felräkning — icke finge meddelas, utan att dessförinnan en fullständig granskning av den skattskyldiges bokföring ägt rum. Under denna förutsättning kunde de uttryckliga fastställelsebesluten erhålla full rättskraft, utan att rättsförlust för kronan behöfde befaras. Då det endast är de uttryckliga fastställelsebesluten som kunna tänkas bli föremål för prövning av högre instans, skulle man härmed vinna, att kammarrättens beslut i målen alltid bleve definitiva och icke kunde rivs upp genom nya hos länsstyrelserna gjorda utredningar. Därest de sakkunnigas förslag lägges till grund för lagstiftning i ämnet, måste kammarrätten påyrka, att någon föreskrift av nu antydd art införes.

Även ur de skattskyldigas synpunkt synas vägande invändningar kunna göras mot de sakkunnigas sätt att lösa hithörande spørsmål. Kammarrätten åsyftar det förhållandet, att de skattskyldiga ständigt — utan att ha gjort sig skyldiga till försummelse eller medveten felaktighet — skulle löpa risken att krävas på för litet erlagda skatter för en tid av fem år tillbaka. De sakkunniga hänvisa i detta sammanhang till vad som gäller i fråga om varus-katten. En sådan jämförelse torde emellertid icke träffa det väsentliga. Vid varuskatten är nämligen skattskyldigheten såväl subjektivt som objektivt bestämd i vida högre grad än vid omsättningsskatten. Där kunna icke förekomma olika meningar om vem som varit yrkesmässig försäljare, om vem som varit återförsäljare eller om vilka varor som varit skattepliktiga, utan de tvister som uppkomma torde så gott som uteslutande gälla storleken av skattepliktig försäljning. Den till varuskatt skattskyldige behöver med andra ord icke befara några försenade skattekrav, för så vitt han samvetsgrant deklarerat sin skattepliktiga försäljning. Att däremot för omsättningsskattens vidkommande dylika försenade krav å ogulden skatt lätteligen skulle kunna drabba även den som sökt efter bästa förmåga fullgöra sin skattskyldighet samt att de skulle kunna innebära synnerligen allvarliga olägenheter för de skattskyldiga, torde icke behöva närmare utvecklas. Vidare må framhållas, att även om för varuskattens del förekommer en anordning, liknande den som nu föreslagits av de sakkunniga, detta icke bevisar, att anordningen är principiellt sett tillfredsställande. För att kunna på ett tillförlitligt sätt bedöma dess verkningar i praktiskt avseende torde tillräcklig erfarenhet ännu icke finnas samlad.

Centrala omsättningsskattenämnden, som anlagt liknande synpunkter på frågan, yttrar.

Den föreslagna anordningen kan näppeligen anses tillgodose de krav på klarhet och reda, som böra ställas på en administrativ processordning. Särskilt synes det stötande, att sedan, efter förd klagan, frågan om skattskyldigheten för viss skatteperiod varit föremål för bedömning av högre instans, samma fråga skulle utan hinder därav kunna ånyo upptagas till prövning.

Utomordentliga svårigheter synas möta att i förevarande hänseenden på ett tillfredsställande sätt beakta såväl statens skatteanspråk som de skattskyldigas intresse av att kunna förlita sig på ett en gång fattat beslut. Emellertid skulle enligt nämndens mening en avgjord förbättring vara att vinna, om det föreskrevs, att så snart besvär anförts över länsstyrelsens beslut rörande någon skattskyldig, det åläge länsstyrelsen att utföra fullständig granskning av den skattskyldiges bokföring, innan förklaring över besvären avgäves. En sådan föreskrift skulle möjliggöra bestämmelser, varigenom — såsom måste anses i högsta grad önskvärt — full rättskraft förlänades åt kammarrättens beslut.

Såsom en olägenhet med förslaget torde vidare få betecknas det förhållandet, att de skattskyldiga i regel icke skulle vinna full visshet om sin skattskyldighet för en given skatteperiod, förrän fem år förflutit efter utgången av skatteperiodens år. Detta innebär visserligen tillika en utsträckning av den tid, inom vilken de skattskyldiga skulle kunna vinna rättelse av eventuella felaktigheter vid deras beskattning, men med hänsyn till de stora belopp, varom uppkommande skattekrav kunna röra sig, kan den påtalade ovissheten många gånger te sig mycket besvärande. Nämnden kan icke finna något sätt att råda bot på denna olägenhet. Det må emellertid erinras om, att för de fall, där uppenbart obilliga verkningar kunna komma att inträda i anledning av ett flera år efter skattskyldighetens uppkomst meddelat beslut, möjlighet alltid finnes att med anlitande av 6 § omsättnings-skatteförordningen medgiva befrielse från skattskyldighet.

De hörda näringsorganisationerna ha i allmänhet sett förevarande spörsmål från synpunkten av de skattskyldigas intresse, att beskattningsfrågan icke alltför länge hålles svävande, och ha från denna utgångspunkt förordat en förkortning av den tidrymd, inom vilken beslut rörande skatten för viss period finge meddelas av länsstyrelsen.

Kommerskollegium, som likaledes ansett en begränsning av anmärkningstidens längd motiverad, har i sitt yttrande anfört följande.

Medan vid eftertaxeringen enligt skatteförfattningarna det förutsattes, att den skattskyldige har lämnat oriktigt meddelande, som föranlett att han blivit för lågt taxerad, så skulle den »eftertaxering» i fråga om omsättnings-skatt, som här är i fråga, kunna äga rum även om den skattskyldige alls icke varit vållande till att för låg omsättnings-skatt blivit uttagen. Därtill kommer, att omsättnings-skatten ju icke är en skatt, som belastar rörelsen i och för sig, utan en skatt, som är avsedd att av den skattskyldige övervältras på kunderna. Det kan ju hända, att t. ex. den tjänsteman hos länsstyrelsen, som har hand om viss granskning av omsättnings-skatteredovisningarna, har godtagit vissa försäljningar såsom icke omsättnings-skattepliktiga, och att den skattskyldige då i god tro underlåtit att uttaga omsättnings-skatt, men att en efterföljare, som kanske verkställer granskning åtskilliga år efteråt, kommer till den uppfattningen, att omsättnings-skatt rätteligen hade bort utgå. Det måste då anses obilligt, att säljaren, som ju icke kan uttaga någon omsättnings-skatt i efterhand av sin kund, skulle ensam få svara för den uteblivna omsättnings-skatten. Kollegium finner förty preskriptionstiden för anmärkningar i fråga om omsättnings-skatt böra begränsas till ett år efter utgången av det år, under vilket skattebeloppet rätteligen bort inbetalas. Endast i det fall, att den skattskyldige genom oriktigt meddelande eller eljest själv *vållat*, att skattebeloppet blivit för lågt beräknat, skulle han inom fem år efter utgången av berörda år kunna drabbas av beslut om efterbeskattning. Vad angår skattskyldig, som avlidit, torde i det senare fallet tidsgränsen kunna sättas till två år efter utgången av det kalenderår, under vilket bouppteckning efter honom blivit ingiven för inregistrering. Genom dessa tidsbestämmelser på fem, respektive två år skulle full överensstämmelse vinnas med vad som vid vanlig efterbeskattning enligt inkomstskatteförordningen är gällande.

Den alltför långa anmärkningstiden vid omsättningsbeskattningen har vidare påtalats av *överståthållarämbetet* samt *länsstyrelserna i Östergötlands, Örebro, Västmanlands och Gävleborgs län*. *Överståthållarämbetet* föreslår en begränsning av tidrymden, inom vilken länsstyrelsen skulle, därest nya om-

ständigheter framkomme, äga fritt ändra beskattningen, till utgången av det år inkomsttaxeringen verkställdes. *Länsstyrelsen i Örebro län* anser, att i fall då skattskyldigs redovisning för viss period varit föremål för länsstyrelsens beslut, ett förnyat upptagande av beskattningsfrågan för samma period icke borde få ske med mindre den skattskyldige lämnat oriktigt meddelande eller underlåtit lämna uppgift eller infordrad upplysning, så att därigenom beskattningen blivit för låg.

Frågan om en begränsning av antalet instanser i mål angående allmän omsättningsskatt har berörts i endast ett fåtal yttranden. *Kammarrätten* har — under framhållande av att de sakkunniga icke lämnat någon särskild motivering för sitt förslag i denna del — anfört följande.

Till stöd för detta förslag torde kunna anföras, att därest ifrågavarande mål skulle få fullföljas till Kungl. Maj:t, regeringsrättens arbetsbörda förmodligen skulle komma att ökas i sådan grad, att särskilda åtgärder till förstärkning av dess arbetskrafter bleve erforderliga. Mot förslaget talar å andra sidan den omständigheten, att om det genomfördes, målen rörande beskattning till omsättningsskatt skulle komma att prövas av allenast en opartisk instans. Emellertid synes kravet på rättssäkerhet för de skattskyldiga vinna tillbörligt beaktande, därest kammarrätten vid handläggning av mål rörande omsättningsskatt förstärktes med särskilda sakkunniga i huvudsaklig överensstämmelse med vad som föreslagits, då denna fråga tidigare behandlats i annat sammanhang. *Kammarrätten* hänvisar till sitt den 30 juni 1941 avgivna underdåniga utlåtande med utredning och förslag i fråga om centrala omsättningsskattenämndens befogenheter och organisation samt därmed sammanhängande spörsmål.

Jag torde här få erinra om att enligt nyssnämnda förslag, vilket jag haft tillfälle att anmäla inför Kungl. Maj:t i samband med propositionen nr 342 till 1941 års riksdag med förslag till förordning angående ändring i vissa delar av omsättningsskatteförordningen, m. m., skulle bl. a. vid kammarrätten inrättas en särskild avdelning med uppgift *dels* att vara sista instans i mål rörande taxering till allmän omsättningsskatt och *dels* att i viss utsträckning avgiva bindande förklaringar rörande tolkningen av omsättningsskatteförordningen. I denna avdelning skulle såsom ledamöter ingå kammarrättens president och ett kammarrättsråd — eller vid förfall för presidenten två kammarrättsråd — ordföranden eller vice ordföranden i centrala omsättningsskattenämnden samt två av nämndens sakkunniga ledamöter.

Centrala omsättningsskattenämnden har förklarat sig icke ha något i och för sig att erinra mot att kammarrätten gjordes till sista instans i mål rörande allmän omsättningsskatt men har ifrågasatt, huruvida icke kammarrätten borde vid avgörandet av sådana mål förstärkas med sakkunniga på liknande sätt som vid avgörande av mål å kammarrättens fastighetsavdelning.

Länsstyrelsen i Uppsala län har i sitt yttrande framhållit att, därest på grund av besvär över kammarrättens utslag rörande inkomstskatttaxeringen, denna taxering bleve höjd i regeringsrätten och ändringen bort föranleda höjning av jämväl taxeringen till omsättningsskatt, någon möjlighet enligt sak-

kunnigförslaget ej funnes att ålägga skattskyldig att erlægga omsättningsskatt, grundad på regeringsrättens utslag. Skulle däremot taxeringen bli sänkt i regeringsrätten, torde skattskyldig på särskild framställning enligt 6 § omsättningsskatteförordningen kunna erhålla restitution av för mycket erlagd omsättningsskatt. Med hänsyn härtill ansåge länsstyrelsen, att uttryckligt stadgande borde införas därom, att därest på grund av beslut av regeringsrätten i mål rörande inkomsttaxeringen rättelse påkallades i taxeringen till omsättningsskatt, sådan rättelse också skulle vidtagas.

Länsstyrelsen i Västmanlands län har ansett, att kammarrätten borde vara sista instans endast i sådana frågor rörande den allmänna omsättningsskatten, vilka ej kunde vara av betydelse för taxeringen till inkomstskatt. I samma riktning har *föreningen Sveriges taxeringsrevisorer* uttalat sig.

Om lämpligheten av redovisningsperiodens förlängning från månad till kvartal ha bland remissmyndigheterna rått starkt delade meningar. I vissa yttranden har förslaget härom sålunda hälsats med tillfredsställelse, därvid framhållits särskilt att åtgärden skulle innebära en förenkling av arbetet å länsstyrelsernas omsättningsskatteavdelningar ävensom minskat besvär för de skattskyldiga. Å andra sidan har gjorts gällande, att en förlängning av skatteperioden skulle försvåra för de skattskyldiga att ordentligt fullgöra skattskyldigheten, vilket i sin tur skulle medföra ett försämrat uppbördsresultat och ökat arbete med indrivningen av skatten.

Centrala omsättningsskattenämnden har rörande denna fråga yttrat, att redovisningsperiodens förlängning torde vara en nödvändig förutsättning för sakkunnigförslagets genomförande och syntes såväl för länsstyrelserna som i regel för de skattskyldiga utgöra en avgjord förbättring. Det finge emellertid antagas, att det nuvarande redovisningssystemet så till vida inneburit en fördel för vissa skattskyldiga, som månadsinbetalningar kunde kännas mindre betungande än inbetalning av större skattebelopp för en längre tidsperiod. På grund härav ville nämnden ifrågasätta, huruvida icke även sådan skattskyldig, som redovisade för kvartal, borde berättigas att under löpande skatteperiod verkställa avbetalningar å det skattebelopp, han vid periodens slut hade att erlægga.

Av de länsstyrelser, som särskilt yttrat sig beträffande frågan om redovisningsperiodens längd, äro *länsstyrelserna i Stockholms, Göteborgs och Bohus samt Gävleborgs län* positivt inställda till de sakkunnigas förslag. *Länsstyrelsen i Göteborgs och Bohus län* ifrågasätter, huruvida man icke kunde gå ett steg längre och alltid göra kalenderkvartalet till redovisningsperiod.

Länsstyrelserna i Södermanlands, Östergötlands, Jönköpings, Malmöhus och Älvsborgs län tillstyrka endast med tvekan förslaget i förevarande del, därvid i regel uttalas farhågor för en försämring av uppbördsresultatet vid en förlängning av redovisningsperioden. De båda sistnämnda länsstyrelserna ifrågasätta, huruvida icke de skattskyldiga borde berättigas att redovisa månadsvis, därest de så önskade.

Kommerskollegium anför.

Beträffande omläggning av skatteperioden från kalendermånad till i regel kalenderkvartal ha från vissa håll betänkligheter yppats, speciellt med hänsyn till att näringsidkarna för närvarande äro inställda på att erlægga skatten månadsvis, och det har framhållits, att det särskilt för mindre näringsidkare kan vålla svårigheter att komma ut med de större skattebelopp, som kvartalsvis skulle komma att redovisas. I viss mån har ju denna synpunkt beaktats i den rätt, som länsstyrelsen skulle få att för viss näringsidkare föreskriva kalendermånad såsom skatteperiod. Från de hörda organisationernas sida har emellertid önskemål uttalats om viss ytterligare jämkning i sådan riktning. Sålunda har Stockholms handelskammare ifrågasatt möjlighet för skattskyldig att efter framställning vara berättigad att avgiva månadsredovisning, därest länsstyrelsen icke på grund av särskilda omständigheter finner detta olämpligt. I regel skulle, när framställning därom göres, tillstånd till månadsredovisning lämnas, men någon ändring i fråga om *skatteperiodens* beräknande skulle härigenom icke behöva ske. Handelskammaren i Göteborg har föreslagit, att kalendermånaden generellt skulle bibehållas såsom redovisningsperiod men att möjlighet till undantag skulle beredas i sådana fall, där så anses erforderligt. Även Skånes handelskammare har förordat den månatliga redovisningens bibehållande för de skattskyldiga men att länsstyrelsernas granskning skulle omfatta kvartalen såsom skatteperiod.

För egen del finner Kollegium, att de anförda betänkligheterna ha ett visst berättigande, men vill dock framhäva, att skatteperiodens förlängning till kalenderkvartal innebär den avsevärda fördelen bl. a. för det administrativa handhavandet av omsättningsskatteförfarandet, att länsstyrelsens beslut i omsättningsskattefrågor kan ifrågakomma endast fyra gånger om året för varje skattskyldig och att i följd därav även anledning till anförande av besvär minskas. Då det å andra sidan både ur statens och ur företagarnas synpunkt kan vara önskvärt att genom inbetalning av mindre belopp månadsvis avbördas näringsidkaren den skatt, som han skall utgöra, vill Kollegium föreslå, att möjlighet beredes näringsidkare, som så önskar, till å kontoinbetalningar hos länsstyrelsen månadsvis, varvid näringsidkare skulle kunna göra så stor inbetalning, som approximativt räknat motsvarar den under månaden uppburna omsättningsskatten.

Statskontoret, riksräkenskapsverket, överståthållarämbetet samt *länsstyrelserna i Kopparbergs och Västerbottens län* avstyrka mer eller mindre bestämt förlängning av redovisningsperioden.

Statskontoret framhåller, att den föreslagna åtgärden skulle medföra en icke obetydlig ränteförlust för statsverket.

Riksräkenskapsverket utvecklar skälen för sin mening sålunda.

Det hittills tillämpade systemet med månadsbetalningar har i stort sett visat sig fungera väl, och att nu ändra på detsamma vore enligt riksräkenskapsverkets mening mindre välbetänkt. Man har här på ett, låt vara begränsat, beskattningsområde kommit så nära principen om skatteuppbörd vid källan som det synes praktiskt möjligt att komma. Fördelarna därmed äro alldeles uppenbara, och de ha också vitsordats av de sakkunniga. Riksräkenskapsverket vill starkt understryka värdet, särskilt under nuvarande tidsförhållanden, av att en skatt av så betydande storleksordning, som det här är fråga om, inflyter till statskassan fortlöpande och med minsta tidsutdräkt. Riksräkenskapsverket har haft tillfälle att dag för dag följa resultatet av omsättningsskatteuppbörden och sålunda beretts möjlighet att närmare analysera variationerna i densamma. De erfarenheter, som härvid utvunnits, berättiga till det antagandet, att det behöriga inlevererandet av omsättningsskatten

för flertalet av de skattskyldiga betydligt underlättas därigenom att uppbörden sker för en månad i taget och ej för längre tidsperioder. Den försenade inlevereringen av skatten, som ofta förekommer, måste nämligen i stor utsträckning anlagas bero på svårigheter att omkring den 15 i månaden komma ut med skattebeloppet. Det synes ej osannolikt, att detta i sin tur beror på att dagskassorna vid denna tid ofta kunna vara helt ianspråktagna av förfallodagar för varuväxlar, avlöningsutbetalningar o. d. Under sådana förhållanden är det mer än sannolikt, att åtnjutandet av en skattekredit för tre gånger så lång tid som för närvarande ofta måste komma att betydligt öka svårigheterna att erlägga omsättningsskatten i behörig ordning. För många skattskyldiga lärer därför en övergång till kvartalsbetalning ej innebära någon verklig fördel. Den av de sakkunniga föreslagna anordningen, att länsstyrelse skulle kunna ålägga vissa rörelseidkare att betala månadsvis förefaller riksräkenskapsverket innebära en onödig diskriminering. Riksräkenskapsverket vill i detta sammanhang ytterligare framhålla följande. Hela den nu föreslagna reformen syftar till att åstadkomma en effektivare kontroll över omsättningsbeskattningen. Härunder bör givetvis inbegripas en förbättrad kontroll över skattens korrekta inbetalning. Systemet med månadsbetalning erbjuder goda möjligheter att smidigt följa de skattskyldigas betalningsförmåga. Med hänsyn härtill synes detta system — särskilt under för handelsomsättningen försvårade förhållanden — erbjuda en tryggare utgångspunkt, om man vill undvika skatteförluster, än ett system med inbetalning för längre perioder. Slutligen må framhållas, att månadsuppbörden i jämförelse med kvartalsuppbörd erbjuder helt andra och bättre betingelser för statistisk bearbetning i syfte att bereda underlag för en tillförlitlig prognos beträffande utfallet av omsättningsskatten och därmed även beträffande utvecklingen inom den interna handelsomsättningen. Med hänsyn till det nu anförda får riksräkenskapsverket bestämt avstyrka den föreslagna ändringen i nuvarande system för inbetalning av omsättningsskatt månadsvis.

Som förut berörts ha de sakkunniga ansett, att inbetalning och redovisning kvartalsvis utgöra förutsättning för att länsstyrelsens beskattningsbeslut skola kunna fattas kvartalsvis. Sådana beslut ha ej ansetts böra avse kortare perioder än ett kvartal, detta för att besvärörförandet skall kunna hållas inom rimliga gränser. Givetvis är det önskvärt, att garantier härför skapas. Såvitt riksräkenskapsverket kan bedöma frågan, får det emellertid ej anses uteslutet att ordna förfarandet så, att länsstyrelsens beskattningsbeslut med bibehållande av nuvarande månadsredovisning och inbetalningssystem kommer att avse den föreslagna perioden av ett kvartal.

Överståthållarämbetet anför.

Mot en redovisning kvartalsvis måste ämbetet uttala allvarliga betänkligheter. Tvånget att redovisa skatten varje månad, och på sådan tid i månaden, senast den femtonde, att inbetalningen ej kolliderar med utgifterna vid månadsskiftet för hyra och löner, torde ha väsentligt bidragit till det nuvarande goda uppbördsresultatet. Hittills har i Stockholm endast omkring en procent av skatten behövt uttagas genom indrivning, churu visserligen åtskilligt högre belopp inkommit först efter anmaningar. Inbetalningar kunna ske genom posten, alltså på ett sätt som vållar den skattskyldige mycket litet omak. En redovisning endast var tredje månad — till yttermera visso per kalenderkvartal i nära anslutning till erläggandet av kvartalshyror, avgifter för telefon, ljus m. m. — kommer med nödvändighet att icke oväsentligt försämra det nuvarande goda uppbördsresultatet. En nedgång med någon enstaka procent, vilken med sannolikhet kunde förmodas inträda, skulle motsvara en förlust för det allmänna av flera miljoner kronor om året. Särskilt i Stockholm, där

kaféer och småaffärer ofta byta ägare flera gånger om året, är ett snabbt månatligt anmaningsförfarande av allra största vikt. Härtill komma de förändringar som ske genom dödsfall, då en avkortning av skatt ofta måste ske. De militära inkallelserna skulle få en helt annan återverkan på redovisningsresultatet, om redovisningsperioden förlängdes till det tredubbla. Det är vidare av stor betydelse för mängden av små företagare (skräddare, sömmerskor, skomakare m. fl.), att de nödgas för varje månad föra böcker eller göra anteckningar och beräkningar. Småaffärer lämna i stor utsträckning bort sina räkningar m. m. för bokföring och detta arbete, som före omsättningsskatten mycket ofta skedde en gång om året, har nu måst äga rum varje månad, vilket lett till en förbättrad redovisning. Det allmännas kostnader för skattens månatliga redovisning äro säkerligen obetydliga i jämförelse med det »svinn» som måste uppstå i och med så väsentligt mycket glesare inbetalningar. Enbart ränteförlusten för statsverket, vilken dock säkerligen är mycket mindre än kreditförlusterna, skulle efter 4 % per år uppgå till cirka 1 miljon kronor och sålunda överstiga kostnaderna för hela den av de sakkunniga föreslagna kontrollapparaten. Mot denna bakgrund och då något missnöje ej gjort sig påmint i avseende å den nuvarande inbetalningsperioden, som snarast torde innebära en väsentlig hjälp till självhjälp, vore det förvisso en förändring till det sämre att förlänga inbetalningsperioden.

Föreskriften att länsstyrelsen för viss skattskyldig skulle äga att besluta om kortare perioder kan icke komma att avse andra fall än sådana, där betalningssvårigheter inträtt, och kan sålunda icke vara tillfyllest. Givetvis bleve det ej heller tillräckligt med en ändring, som allenast innebure att den skattskyldige själv finge rätt att välja om han ville inbetala skatten per månad eller per kvartal.

Länsstyrelsen i Kopparbergs län framhåller i sitt yttrande, att den föreslagna förlängningen kunde väntas medföra ökade svårigheter för de skattskyldiga att redovisa skatten. Antalet försumliga skattebetalare komme att ökas, vilket medförde ökat arbete för länsstyrelsen med infodrande av uppgifter och indrivning av skatten. För de försumliga nödgades länsstyrelsen föreskriva redovisning månadsvis. Denna redovisning komme därför även om sakkunnigförslaget genomfördes att kvarstå för ett mycket stort antal skattskyldiga. Reformen komme därför måhända icke att medföra beräknad lättnad i arbetet å omsättningsskatteavdelningen.

Vikten av att samband upprätthålles mellan inkomst- och omsättningsbeskattningen även efter det kontrollen över den senare lagts å länsstyrelsen har understrukits i ett par yttranden. Beträffande formerna för samarbetet mellan taxeringsnämnderna och länsstyrelsen i dessa frågor har *länsstyrelsen i Stockholms län* uttalat, att de sakkunniga syntes ha funnit en framkomlig väg att upprätthålla det erforderliga sambandet mellan inkomst- och omsättningsbeskattningen.

Länsstyrelsen i Göteborgs och Bohus län har ansett de föreslagna förteckningarna till taxeringsnämnderna — de s. k. omsättningsskattelista — obehöfliga och lämpligen kunna ersättas med kopior av de å omsättningsskatteavdelningen förvarade registerkort. Länsstyrelsen anför härom.

Länsstyrelsen vill bestämt reagera mot de sakkunnigas förslag i fråga om den s. k. omsättningsskattelista. Med denna synas de sakkunniga åsyfta att i möjligaste mån bibehålla den dubbla kontrollmöjlighet, som en jämförelse

mellan självdeklarationerna och omsättningsskatteuppgifterna anses innebära. Värdet av en sådan jämförelse kan i och för sig diskuteras. Att den icke alltid varit till fromma för taxeringen torde ha framgått av de många miss-tag, vartill den föranlett. Omsättningsskatteuppgifternas betydelse för inkomsttaxeringen torde icke vara alltför stor. De fall, då uppgifterna till omsättningsskatt kunnat föranleda en i verkligheten motiverad justering uppåt av siffrorna i rörelsebilagan, torde vara lätt räknade. Uppgifterna om total omsättning enligt omsättningsskatteuppgifterna och enligt rörelsebilagan kunna ju icke alltid stämma överens, beroende bl. a. på kreditförsäljning, inräknandet i omsättningen av omsättningsskattens belopp, formellt felaktig redovisning av omsättningsskatt o. s. v. Länsstyrelsen vill här endast peka på det förhållandet att vid justering på grund av redovisning enligt s. k. indirekt metod ett tillägg brukar göras under punkt A 5 på omsättningsskatteuppgiften, vilket kommer att inräknas i den totala omsättningens belopp och förrycker jämförelsen med total omsättning enligt självdeklarationens rörelsebilaga. På samma sätt förhåller det sig med de egna uttagen. I omsättningsskatteuppgifterna ingår i de egna uttagen även personalens kost. Så är icke fallet i rörelsebilagan. Ibland redovisas i omsättningsskatteuppgifterna icke egna uttag av skattefria varor utan dessa avdragas redan vid bestämmande av uttagets värde. För restaurangernas del är ett sådant förfarings sätt i samband med påtänkt lagändring nyligen föreslaget av centrala omsättningsskattenämnden i skrivelse till Kungl. Maj:t den 29 september 1942. Alla dessa förhållanden, vilka medföra avvikelser mellan omsättningsskatteredovisningen och självdeklarationen, göra jämförelsen dem emellan mycket vanskelig. Taxeringsnämnderna ställas inför kravet på att utreda orsakerna till den bristande överensstämelsen. Härav föranledes ett otal förfrågningar. Den skattskyldige själv är icke alltid i stånd att förklara skillnaden. Förhållandet föranleder lätt en oriktig höjning av hans taxering. Den irritation, som genom dessa förfrågningar och felaktiga taxeringar skapas i förhållandet mellan taxeringsnämnderna och allmänheten, bör icke negligeras. Länsstyrelsen vill härmed icke ha sagt att icke jämförelsen mellan ifrågavarande uppgifter i en del fall kan tänkas vara till nytta för inkomsttaxeringen under förutsättning att den utnyttjas med sakkunnighet och urskiljning. Ett sådant utnyttjande åstadkommes dock bäst genom en direkt jämförelse mellan omsättningsskatteuppgifterna och deklarationerna, utförd hos länsstyrelsen av de granskningsmän, som nu föreslås skola tillsättas. Även för omsättningsbeskattningen utnyttjas inkomstdeklarationerna bäst genom en sådan direkt, sakkunnig sammanställning av materialet. För denna jämförelse behövs icke någon lista från taxeringsnämnderna med anteckningar om totalomsättning och egna uttag.

Vad man önskar av taxeringsnämnderna i detta sammanhang är icke påpekanden om sådant, som kan inhämtas ur deklarationerna för rörelseidkarna i allmänhet, utan uppgifter om namn å skattskyldiga — huvudsakligen på landsbygden — vilka helt eller delvis underlåtit att redovisa omsättningsskatt, i första hand jordbrukare och fiskare, som idka torgförsäljning, samt enklare hantverkare, som icke taxeras för rörelseinkomst. Det är möjligt att man för vinnande av denna kontroll icke kan komma ifrån att låta materialet från omsättningsskatteregistret passera taxeringsnämnderna trots alla olägenheter, som äro därmed förenade, framför allt om rörelseidkare med olika slag av rörelsebilagor skola taxeras av olika nämnder. De bokföringsmaskiner, som nu allmänt börjat användas på länsstyrelsernas omsättningsskatteavdelningar, göra det emellertid möjligt att tillhandahålla nämnderna detta material i form av kopior av registerkorten. Kopiorna böra utnyttjas för detta ändamål. Med ledning av dem höra taxeringsnämnderna va-

ra i stånd att lämna den medverkan till omsättningsbeskattningen, som beror av deras person- och ortskänedom.

Omsättningsskattelistan är under sådana förhållanden överflödig. Det bör även beaktas, att upprättande av sådana listor innebär ett stort arbete, närmast jämförligt med det nuvarande iordningställandet av omslag till omsättningsskatteuppgifterna. Den föreslagna kompletteringen av listorna genom taxeringsnämndens försorg med anteckningar är också betungande. Expeditionen av utdrag till andra taxeringsnämnder lär icke komma att fungera friktionsfritt. Och slutligen kan frågas om allt detta material, när det i kompletterat skick hamnar hos länsstyrelsen, verkligen vid bearbetning kommer att lämna ett utbyte, som motsvaras av det därå nedlagda arbetet. Äro verkligen dessa taxeringsnämndens anteckningar om total omsättning, egna uttag etc. ägnade att bilda ett användbart underlag för granskningsmännens kontroll av omsättningsbeskattningen? Det vill förefalla som om en jämförelse mellan registerkopiorna och de till länsstyrelsen insända deklARATIONERNA, utförd direkt av länsstyrelsens sakkunniga granskningsmän, skulle vara en betydligt enklare och effektivare metod att utnyttja deklARATIONERNA till fördel för omsättningsskatten.

Jämväl *länsstyrelserna i Malmöhus och Jämtlands län* anse, att omsättningsskattelistorna lämpligen kunna utbytas mot kopior av registerkorten.

Departementschefen.

Den verkställda utredningen synes mig ha bekräftat, att kontrollen över den allmänna omsättningsskatten icke fungerat tillfredsställande. Taxeringsnämnderna, som jämte sina övriga uppgifter haft att verkställa taxeringen till omsättningsskatt, ha uppenbarligen icke kunnat ägna tillräcklig uppmärksamhet häråt och ha även i många fall saknat erforderliga kvalifikationer för att nöjaktigt kunna fullgöra ifrågavarande uppdrag. Vad som kanske mer än dessa förhållanden framträtt såsom en brist i det nuvarande kontrollsystemet har emellertid varit, att de månatligen avlämnade redovisningarna icke blivit föremål för en saklig granskning förrän efter beskattningsårets utgång i samband med taxeringen. Känslan av att vara föremål för kontroll måste härigenom ha väsentligen avtrubbats hos de skattskyldiga. För den illojala skattebetalaren har det varit möjligt att genom medvetet oriktiga uppgifter bereda sig uppskov med skattens erläggande under avsevärd tid. Detta har varit så mycket mera otillfredsställande, som det här varit fråga om medel, vilka skattebetalaren själv normalt uppburit av allmänheten redan i samband med försäljningen. Den lojala skattebetalaren har å andra sidan icke så snabbt som önskvärt varit kunnat erhålla besked av beskattningsmyndigheterna om författningens rätta tillämpning. Jag ansluter mig därför helt till de sakkunnigas uppfattning, att en effektiv kontroll över den allmänna omsättningsskatten icke kan åstadkommas med mindre de skattskyldigas redovisningsuppgifter bliva föremål för en fortlöpande saklig granskning och möjligheter beredas beskattningsmyndigheterna att utan dröjsmål rätta till begångna felaktigheter.

För att undvika ett alltför komplicerat förfarande ha de sakkunniga föreslagit, att den årliga omsättningsskattetaxeringen skulle slopas och att kon-

trollen över omsättningsskatten sålunda skulle i huvudsak bygga allenast å den fortlöpande granskningen av de skattskyldigas uppgifter. Häremot har från olika håll invänts, att beträffande flertalet skattskyldiga en verklig sakprövning av beskattningsfrågan kunde ske först sedan bokslut föreläge och materialet från inkomsttaxeringen bleve tillgängligt för jämförelse och att därför beslut om skattepåföring under räkenskapsåret beträffande dessa skattskyldiga kunde få endast preliminär karaktär. Nämnda synpunkt, vilken jag finner i och för sig riktig, kräver visserligen icke med nödvändighet för sitt beaktande att den årliga taxeringen bibehålles. Jämförelsen med inkomsttaxeringsmaterialet skulle tydligen kunna verkställas även i samband med den fortlöpande kontrollverksamheten på följande år. Om emellertid, såsom enligt min mening kan förväntas, denna jämförelse i ett stort antal fall leder till rättelse i den skattskyldiges under räkenskapsåret lämnade redovisningar, synes det naturligt och ägnat att bidra till ordning och reda i beskattningsförfarandet, att en definitiv skattepåföring sker årsvis genom en särskild taxering. Jag vill i detta sammanhang även erinra om att i alla de fall, då s. k. indirekt redovisningsmetod användes, en justering efter räkenskapsårets utgång är erforderlig. Bibehållandet av ett årligt avslutande förfarande medför vissa fördelar jämväl med avseende å besluts- och besvärsvärfarandet, vartill jag i det följande torde få återkomma.

Den fortlöpande sakliga granskningen av de skattskyldigas uppgifter och vad därmed sammanhänger bör, såsom de sakkunniga föreslagit, ankomma på länsstyrelsen, där redan särskilda avdelningar för omsättningsskattens redovisning finnas. Huruvida även den årliga taxeringen, vars bibehållande jag nyss förordat, bör omhändervhas av länsstyrelserna eller om denna i stället bör verkställas av beskattningsnämnder, kan förefalla tveksamt. Taxeringen till omsättningsskatt kräver otvivelaktigt i betydande utsträckning ett ställningstagande till rena uppskattningsfrågor. Särskilt gäller detta beträffande skattskyldiga med ingen eller ofullständig bokföring. För sådana uppgifter ha i regel nämnder med Orts- och personkännedom ansetts lämpligare än tjänstemän. Vidare föreligger mellan taxeringen till omsättningsskatt och inkomsttaxeringen ett sådant samband, att en gemensam handläggning synes i och för sig önskvärd. Såsom under remissbehandlingen från flera håll påpekats föreligger eljest risk för att rörande samma sakfråga meddelas olika beslut av beskattningsmyndigheterna. Å andra sidan torde knappast kunna bestridas, att reglerna rörande den allmänna omsättningsskatten delvis äro av så invecklad natur, att tillämpningen av desamma icke gärna bör omhändervhas av lekmän. Härtill kommer att beskattningsnämnderna även efter genomförandet av den organisation, jag i annat sammanhang förordat, komma att bliva så tyngda av övrigt taxeringsarbete, att det även ur arbets-synpunkt måste anses synnerligen angeläget, att de befrias från befattningen med omsättningsskatten. Jag finner därför övertvägande skäl tala för att även den årliga taxeringen till omsättningsskatt anförtros åt länsstyrelsen, som sålunda enligt min mening bör svara för omsättningsskattekontrollen i dess helhet.

Vad härefter beträffar den närmare utformningen av beskattningsförändringen torde visserligen kunna förväntas, att de skattskyldiga i allmänhet komma att ställa sig till efterrättelse de erinringar, som göras i samband med den fortlöpande granskningen av deras uppgifter, och att de under hand inbetala felande skattebelopp. Då så emellertid icke alltid blir fallet, måste tydligen särskilda beslut om skattepåföring kunna meddelas, så snart någon felaktighet uppmärksammas. Den lojale skattebetalaren skulle i annat fall komma i sämre ställning än den, som söker undgå skattens erläggande. Beslut om provisorisk skattepåföring, som nu sagts, torde på grund av sakens ofta enkla beskaffenhet kunna meddelas av någon vid länsstyrelsen anställd tjänsteman, lämpligen taxeringsintendenten, vilken enligt vad jag i det följande ämnar föreslå skall i egenskap av chef för taxeringsavdelningen utöva allmän tillsyn över omsättningsskattekontrollen. Med hänsyn till taxeringsintendentens fiskaliska ställning torde emellertid den skattskyldige böra beredas möjlighet att få frågan om skattepåföringen hänskjuten till länsstyrelsens prövning.

Med beaktande av det senast sagda torde förfarandet vid länsstyrelsen kunna gestaltas sålunda. Framkommer vid den fortlöpande granskningen av den skattskyldiges uppgifter, att han icke erlagt den skatt, som belöper å den av honom uppgivna skattepliktiga omsättningen, bör såsom hittills felande belopp snarast uppdebiteras och indrivnas. Finnes eljest, innan årlig taxering skett, att den skattskyldige för någon redovisningsperiod icke erlagt skatt eller erlagt skatt med för lågt belopp, må taxeringsintendenten förelägga honom att inom viss tid från delfäendet av beslutet inbetala det felande beloppet. Efterkommer den skattskyldige icke föreläggandet, och inkommer han ej heller med erinran däremot inom den föreskrivna tiden, bör skattebeloppet få indrivnas i vanlig ordning. Göres åter erinran mot föreläggandet — om denna möjlighet bör tydligen den skattskyldige underrättas — bör ärendet hänskjutas till länsstyrelsen, som prövar huruvida föreläggande skall lända till efterrättelse. Innebär länsstyrelsens beslut, att infordrade beloppet skall helt eller delvis erläggas, bör beloppet, om detsamma icke kan antagas inflyta i annan ordning, uppdebiteras och indrivnas. Över länsstyrelsens beslut i sådant ärende bör talan icke få föras. Det torde få förutsättas, att länsstyrelsen i mål rörande verkställighet av skatteföreläggande iakttager viss försiktighet, så att restitution av skatt efter den årliga taxeringen endast undantagsvis behöver förekomma. Tydligt är, att länsstyrelsen vid den årliga taxeringen icke är bunden av sådana dessförinnan meddelade beslut, varom nu varit tal.

Av vad jag anført till stöd för bibehållandet av en årlig taxering framgår, att denna lämpligen bör ske efter det materialet från inkomsttaxeringen inkommit till länsstyrelsen. Emellertid synes det önskvärt, att jämväl resultatet av prövningsnämndens verksamhet avvaktas. Härigenom skulle nämligen risken för skiljaktiga beslut i en för inkomst- och omsättningsskattetaxeringarna gemensam sakfråga i praktiken reduceras till ett minimum.

Enligt det förslag till ändrad organisation av beskattningsnämnderna, som jag tidigare i dag anmält för Kungl. Maj:t, skall prövningsnämndens arbete vara avslutat först den 30 juni året efter taxeringsåret. Att till dess vänta med omsättningsskattetaxeringen i dess helhet torde icke vara lämpligt och ej heller erforderligt för tillgodoseende av det intresse, varom här är fråga. Hos prövningsnämnden skola enligt förslaget nya frågor icke få väckas senare än den 31 december taxeringsåret. Vid nämnda tidpunkt är följaktligen känt, i vilka fall skattskyldigs inkomsttaxering kan komma att ändras av nämnden. Endast i dessa — relativt fåtaliga — fall behöver taxeringen till omsättningsskatt ytterligare anstå till dess frågan om inkomsttaxeringen blivit avgjord. För det övervägande antalet skattskyldiga åter kan omsättningsskattetaxeringen avslutas vid utgången av taxeringsåret.

Uppbörd av omsättningsskatt, som skattskyldig på grund av den årliga taxeringen har att erlægga utöver tidigare inbetalda belopp, äger enligt gällande bestämmelser rum i slutet av november månad taxeringsåret. Fastställles tidpunkten för omsättningsskattetaxeringens avslutande på sätt i det föregående föreslagits, torde nämnda uppbörd få framskjutas för det stora flertalet skattskyldiga ett par månader och för vissa skattskyldiga längre. Olägenheten härav bör emellertid icke överdrivas. Huvuddelen av omsättningsskatten torde nämligen utom i undantagsfall ha erlagts redan i samband med avlämnandet av redovisningarna eller efter särskilda förelägganden.

Med avseende å den tid, inom vilken beslut om beskattning skulle få meddelas, gällde enligt sakkunnigförslaget icke någon annan begränsning än den, som stadgats för eftertaxering vid inkomstbeskattningen. Beslut om beskattning skulle sålunda få meddelas intill utgången av femte året efter det, då skattebeloppet rätteligen bort betalas, eller, om den skattskyldige avlidit, intill utgången av andra året efter det, under vilket bouppteckning efter honom blivit ingiven för registrering. Under ifrågavarande tidrymd skulle länsstyrelsen, därest förut obeaktade omständigheter uppmärksammades, äga upptaga beskattningsfråga till förnyad prövning utan hinder av tidigare beslut. Mot denna anordning av beslutsförfarandet har enligt min mening med fog invänts, dels att beskattningsfrågan till olägenhet för de skattskyldiga hölles allt för länge svävande och dels att länsstyrelsens omprövningsrätt kunde väntas giva upphov till svårlösta frågor om rättskraften hos tidigare beslut. Anordnas beskattningsförfarandet på sätt jag i det föregående föreslagit, bortfalla dessa olägenheter. Vid den årliga taxeringen bör nämligen beskattningsfrågan kunna underkastas en så slutgiltig prövning, att taxeringsbeslutet i princip bör bliva bindande. Efter det taxeringen verkställts, bör följaktligen frågan om beskattningen kunna upptagas till förnyad prövning endast vid försummelse eller fel från den skattskyldiges sida. Till förebyggande av missförstånd vill jag här nämna, att skatteföreläggande avseende viss redovisningsperiod icke hindrar att före den årliga taxeringen nytt skatteföreläggande för samma period meddelas.

Mot länsstyrelsens beslut i mål rörande årlig taxering till omsättningsskatt bör talan få fullföljas till kammarrätten i den ordning, som är stadgad beträf-

fande besvär över prövningsnämnds beslut. Över kammarrättens beslut i sådana mål skulle enligt sakkunnigförslaget icke få klagas. Ehuru någon särskild motivering för förslaget i denna del icke lämnats i betänkanudet, torde kunna antagas, att de sakkunniga genom begränsningen av antalet instanser främst velat förebygga en sådan ökning av regeringsrättens arbetsbörda, att en utökning av antalet ledamöter framtvingades. Efter vad jag inhämtat har ännu icke något mål angående allmän omsättningsskatt hunnit dragas under regeringsrättens prövning. Rörande antalet till kammarrätten inkomna omsättningsskattemål ha några exakta uppgifter icke kunnat lämnas. Enligt approximativt gjorda beräkningar torde dock antalet vara ganska stort. Såsom kunnat förväntas äro besvärerna över omsättningsskatttaxeringen i betydande utsträckning kombinerade med besvär över den skattskyldiges inkomsttaxering. Det torde kunna antagas, att i sistnämnda mål tvisten ofta gäller en för båda taxeringarna gemensam sakfråga. Prövningen i dessa fall av omsättningsskattemålet skulle tydligen icke bereda regeringsrätten någon nämnvärd ökning i arbetsbördan. Å andra sidan skulle en begränsning av fullföljdsrätten just i dessa mål lätt kunna leda till att tvistefrågan vid den slutliga prövningen bedömdes på ett sätt i omsättningsskattemålet och på ett annat sätt i inkomstskattemålet. Liknande konflikter skulle tydligen kunna uppkomma även i andra fall, då fråga är om tillämpning av för omsättningsbeskattningen och inkomstbeskattningen gemensamma rättsregler.

En begränsning av de skattskyldigas klagorätt är alltid en ömtålig sak och den skulle, såsom i det föregående påvisats, i förevarande fall medföra vissa bestämda olägenheter. Med hänsyn härtill och då ännu icke kan bedömas, i vilken omfattning handläggningen av omsättningsskattemålen kommer att öka regeringsrättens arbetsbörda, anser jag mig icke för närvarande kunna tillstyrka, att kammarrätten göres till sista instans i dylika mål. Om sålunda vanliga fullföljdsregler skola gälla för omsättningsskattemålen, torde det knappast finnas tillräckliga skäl för att låta dessa mål i kammarrätten handläggas av en särskild avdelning med speciell sammansättning. Den särskilda sakkunskap på handels och näringslivets område, som kan erfordras vid avgörandet av omsättningsskattemålen, torde i stället lämpligen kunna tillgodoses genom rätt för kammarrätten att i förekommande fall anlita biträde av tillfälligt inkallade sakkunniga.

Såsom skäl för en förlängning av redovisningsperioden från månad till kvartal ha de sakkunniga åberopat bl. a. behovet av en begränsning av antalet besvärsmål i kammarrätten. Förslaget i denna del sammanhänger nära med förslaget rörande förfarandet hos länsstyrelsen, enligt vilket beslut om skattepåföring skulle avse redovisningsperiod och meddelas av länsstyrelsen allteftersom felaktigheter under den fortlöpande kontrollen uppmärksammades. Därest det av mig förordade förfarandet i stället godtages, förlorar berörda skäl givetvis sin betydelse. På grund härav och då en förlängning av redovisningsperioden såväl i fiskaliskt hänseende som för de skattskyldiga själva skulle medföra väsentliga olägenheter, finner jag omsättningsskatten normalt böra såsom hittills redovisas och inbetalas månads-

vis. I de fall, där skatten enligt gällande bestämmelser redovisas årsvis, torde dock denna redovisningsform böra bibehållas.

I likhet med de sakkunniga finner jag det angeläget, att de vid inkomst-taxeringen och kontrollen över omsättningsskatten erhållna uppgifterna kunna av taxeringsnämnderna och länsstyrelsen ömsesidigt utnyttjas. Beträffande formerna för samarbetet torde emellertid en viss förenkling kunna ske i enlighet med vad som föreslagits av bl. a. länsstyrelsen i Göteborgs och Bohus län. Jag torde få tillfälle att återkomma härtill i samband med utfärdandet av de tillämpningsföreskrifter i ämnet, som torde bliva erforderliga i händelse förslaget angående omsättningsskattekontrollens överflyttande å länsstyrelsen antages av riksdagen.

Särskilda kontrollföreskrifter.

De sakkunniga.

I syfte att åstadkomma en effektiv kontroll över omsättningsskatten ha de sakkunniga ansett erforderligt att kräva ökad medverkan även från de skattskyldigas och allmänhetens sida. Sålunda har föreslagits införande av särskilda bestämmelser *dels* om ökad bokföringsplikt för de skattskyldiga, *dels* om skyldighet för envar, hos vilken uppgifter av betydelse för kontrollen kunna erhållas, att för granskning tillhandahålla förda handelsböcker och anteckningar med därtill hörande handlingar och *dels* slutligen om viss allmän uppgiftsskyldighet.

Rörande behovet av särskilda bokföringsföreskrifter anföra de sakkunniga.

Såsom komplement till bokföringslagens stadganden synes för omsättningsskattens del böra föreskrivas, att bokföringen skall vara ordnad på sådant sätt, att den möjliggör kontroll över skatteredovisningen. Vidare bör beträffande icke bokföringspliktiga rörelseidkare föreskrivas, att de skola föra anteckningar rörande inkomster och utgifter i rörelsen och att de vid varje räkenskapsårs utgång skola upprätta förteckning över varulager och fordringar i rörelsen. Saknas dylika anteckningar, torde den skattskyldige knappast kunna upprätta tillförlitliga omsättningsskatteredovisningar. Införande av skyldighet att för omsättningsskattens skull föra anteckningar, där bokföring saknas, torde icke kunna förväntas möta invändningar från de lojala näringsidkarna. Föreskrifter synas jämväl erforderliga angående viss tid för förvarandet av handelsböcker, anteckningar och andra hithörande handlingar. I enlighet med vad nu anförts ha de sakkunniga utformat förslag till ändringar i omsättningsskatteförordningen (10 § 1 och 2 mom).

I fråga om skyldigheten att tillhandahålla handelsböcker m. m. för granskning erinra de sakkunniga om att jämlikt 14 § omsättningsskatteförordningen vissa bestämmelser i taxeringsförordningen om bokföringsgranskning vore tillämpliga vid taxeringen till omsättningsskatt. För kontroll under löpande beskattningsår saknades däremot dylika bestämmelser. Oberoende av huruvida en omläggning av beskattningsförfarandet komme till stånd, framstode det såsom nödvändigt att här åstadkomma en ändring.

För åstadkommandet av kontroll över omsättningen vore det, framhålla de sakkunniga vidare, nödvändigt att möjliggöra infordrandet av uppgifter

om rörelseidkares inköp och försäljning. I sådant syfte borde föreskrivas skyldighet för envar att efter anmaning av länsstyrelsen avgiva skriftlig uppgift om de varor, han under viss tid sålt till eller köpt av namngiven näringsidkare.

I detta sammanhang ha de sakkunniga slutligen övertvägt lämpligheten av att införa anmälningsplikt för de skattskyldiga. Härom anföres följande.

Den, som är pliktig utgöra allmän omsättningsskatt, är för närvarande icke skyldig att på förhand anmäla, att han utövar verksamhet, som medför skyldighet att redovisa sådan skatt. Först vid den för avgivande av redovisning bestämda tiden behöver han giva sig tillkänna. Det är givet, att införandet av anmälningsplikt skulle förstärka länsstyrelsens kontroll över att samtliga skattskyldiga fullgjorde sina skatteleveranser. Ett anmälningsförfarande lämpar sig bäst inom ett begränsat område, en viss bransch, men näppeligen för alla dem, som kunna drabbas av omsättningsskatt. Den nytta, som skulle kunna vinnas genom införandet av anmälningsplikt för alla skattskyldiga, torde icke uppväga den arbetsbelastning å länsstyrelserna, som förfarandet skulle medföra. De sakkunniga kunna därför icke nu föreslå någon utvidgning av den anmälningskyldighet, som tidigare förordats för pälsvarubranschen.

Remissyttrandena.

De föreslagna kontrollföreskrifterna ha i allmänhet tillstyrkts eller lämnats utan erinran av remissmyndigheterna.

Rörande skyldigheten för icke bokföringspliktig rörelseidkare att föra anteckningar om inkomster och utgifter m. m. anför *Stockholms handelskammare*.

Vid flera föregående tillfällen har handelskammaren framhållit vikten av att göra de mindre företagarna bättre skickade att motsvara de med omsättningsskatten förenade förpliktelserna beträffande skattens redovisning. Det nu föreslagna stadgandet skulle innebära ett verksamt stöd för sådana strävanden. Handelskammaren inser väl, att det i vissa fall kan försäkra besvärligheter för mindre näringsidkare, vilka icke ha någon förtrogenhet alls med bokföringsarbete, att föra även de enkla anteckningar, varom här är fråga. Å andra sidan torde vissa minimikrav på en för skattekontrollens fullgörande någorlunda tillfredsställande bokföringsmässig redovisning av omsättningen — näppeligen kunna eftersättas. För den bokföringspliktiga delen av företagarna är det i varje fall angeläget, att till förhindrande av illojal konkurrens en såvitt möjligt effektiv kontroll upprätthålles å omsättningsskattens fullgörande även av icke bokföringskyldiga rörelseutövere.

Överståthållarämbetet har ansett, att anteckningskyldigheten för icke bokföringspliktiga rörelseidkare borde skärpas, så att dessa ålades ordentligt förteckna sina uppköp och därvid angiva från vem inköpet gjorts samt priset.

Länsstyrelsen i Örebro län har för sin del förordnat, att skyldighet stadgades för nyssnämnda kategori rörelseidkare att enligt fastställda formulär föra anteckningar, av vilka framginge beträffande inköpta varor dagen för köpet, säljare, varuslag, mängd och pris samt beträffande försålda varor influten betalning m. m. Kunde icke detta ske, borde enligt länsstyrelsens

mening i vart fall i särskilda anvisningar till förordningen intagas utförliga bestämmelser om anteckningarnas innehåll.

I anledning av vad de sakkunniga föreslagit i fråga om skyldighet för företagare att tillhandahålla handelsböcker m. m. för granskning har från näringslivets sida uttalats viss oro för att affärshemligheter genom kontrolltjänstemännen skulle komma till obehörigas kännedom. Vidare har framhållits angelägenheten av att de befogenheter, som i förevarande hänseende tilldelats beskattningsmyndigheterna, utövades med stor urskiljning, så att företagen icke betungades mer än som vore alldeles nödvändigt.

Vad slutligen angår bestämmelsen om skyldighet för envar att lämna uppgift om varor, som han inköpt av eller försålt till viss näringsidkare, har i några yttranden anmärkts, att en sådan bestämmelse vore allt för omfattande.

Kammarrätten framhåller sålunda, att bestämmelsen tolkad enligt ordalydelsen skulle innebära, att däri avsedd uppgiftsplikt skulle åligga även den, som i egenskap av privatman gjort inköp i en affär. Uppgiftsplikt borde emellertid icke åligga annan än rörelseidkare och denne icke beträffande andra inköp och försäljningar, än som gjorts i rörelsen.

Jämväl *centrala omsättningskattenämnden* har ansett det icke tillrådligt, att privata konsumenter ålades uppgiftsplikt rörande sina inköp.

Stockholms handelskammare anför beträffande ifrågavarande bestämmelse.

Handelskammaren anser sig kunna utgå från, att avsikten därmed icke är att göra någon utvidgning av den bokföringsskyldighet, som enligt bokföringslagen eller eljest lagligen åvilar rörelseidkare. Det lär sålunda icke kunna påfordras, att skattskyldig skall lämna uppgift om till återförsäljare verkställda kontantförsäljningar. Men oavsett denna fråga och frånsatt även den ytterligare belastning, som genom stadgandet lägges på näringslivet, synes det Handelskammaren vara ägnat att kunna medföra synnerligen ömtåliga situationer, om en näringsidkare tvingas att lämna uppgifter berörande en annan näringsidkares förhållanden. Om det för genomförande av en effektiv kontroll anses nödvändigt att bereda skattemyndigheterna möjlighet att inhämta uppgifter av nu ifrågavarande slag, är det därför av vikt, att denna möjlighet användes med stor urskiljning och allenast i sådana fall, där särskild anledning därtill föreligger. Det synes önskvärt, att ett uttalande av denna innebörd inflyter i motiven till den blivande lagstiftningen i ämnet.

Kommerskollegium har i likhet med Stockholms handelskammare ansett, att uppgiftsplikten icke borde omfatta kontantköp och kontantförsäljning.

Departementschefen.

De föreslagna kontrollföreskrifterna synas mig vara i stort sett ändamålsenliga. Att i fråga om sådana näringsidkare, som eljest icke äro bokföringskyldiga, skärpa kraven på bokföring utöver vad de sakkunniga föreslagit, torde med hänsyn till dessa näringsidkares oftast mycket ringa kvalifikationer på detta område icke vara tillrådligt. Bestämmelsen om skyldighet för envar att efter anmaning lämna uppgift om inköp av eller försäljning till

viss näringsidkare finner jag i likhet med kammarrätten och centrala omsättningsskattenämnden allt för omfattande. Såsom dessa myndigheter framhållit torde uppgiftsskyldighet icke böra åläggas privata konsumenter och ej heller rörelseidkare angående andra inköp eller försäljningar än dem som skett i rörelsen. Att såsom bl. a. kommerskollegium föreslagit göra undantag från uppgiftsplikten beträffande kontantköp och kontantförsäljning synes mig däremot icke lämpligt. I den mån vederbörande rörelseidkare med ledning av förda anteckningar eller eljest kan lämna dylika uppgifter, böra uppgifterna också lämnas.

Såsom från näringslivets håll erinrats kan givetvis infordrande av upplysningar om näringsidkares affärsförhållande, då det sker till ledning för annans taxering, medföra ömtåliga situationer. Det är därför tydligen av vikt, att de befogenheter, som i förevarande hänseende avses skola tillkomma beskattningsmyndigheterna, utnyttjas med omdöme och att här liksom eljest, då undersökningar verkställas rörande de skattskyldigas affärsförhållanden, största diskretion iakttages.

För omsättningsskattekontrollen erforderlig personal m. m.

A. Landskontoren.

De sakkunniga.

I fråga om de arbetskrafter inom länsstyrelserna, som för närvarande tagas i anspråk för omsättningsskattekontrollen, anföra de sakkunniga.

Å de särskilda omsättningsskatteavdelningar, som för närvarande finnas hos länsstyrelserna, övervakas, att uppgifter enligt 7 § omsättningsskatteförordningen jämte därå belöpande skattebelopp inkomma. Den förberedande, formella granskning, som åvilar länsstyrelsen, fullgöres jämväl å dessa avdelningar, där också omsättningsskatteregistret föres. I någon utsträckning torde personal inom dessa avdelningar ha biträtt med tekniskt förberedande göromål för den taxering till omsättningsskatt, som åvilar beskattningsnämnderna. Det mer kvalificerade förarbete för taxering till omsättningsskatt, som utförts inom länsstyrelsen, torde i regel ha ankommit på andra befattningshavare.

Rörande sammansättningen av personalen å omsättningsskatteavdelningarna hänvisa de sakkunniga till en för augusti 1942 gjord sammanställning, vilken torde få såsom *Bilaga G* fogas vid statsrådsprotokollet i förevarande ärende. De sakkunniga framhålla i anslutning till sammanställningen, att några väsentliga ändringar av personalens sammansättning icke torde ha inträffat efter nyssnämnda tid och att personalen följaktligen i regel utgjordes av landskontorister och biträden varjämte hos varje länsstyrelse en tjänsteman i högre lönegrad — växlande vid olika länsstyrelser — toges i anspråk för arbete med föredragning av omsättningsskatteärenden.

De sakkunniga uttala härefter, att länsstyrelsernas arbete med omsättningsskattekontrollen genom den föreslagna omläggningen av beskattningsförfarandet komme att få en helt annan karaktär än förut. Ansvar för beskattningen komme att helt åvila länsstyrelserna. Den föreslagna reformen förutsatte, att omsättningsskatteavdelningarna erhöles en för det nya syste-

met lämpad organisation och att arbetskraft i tillräcklig utsträckning anvädes för kontrollarbetet. Kunde icke kompetenta arbetskrafter i erforderlig utsträckning ställas till förfogande kunde reformen icke beräknas medföra avsett resultat.

I fortsättningen erinra de sakkunniga om sambandet mellan den nu föreliggande frågan om ordnandet av omsättningskatteavdelningarna och frågan om organisationen av länsstyrelsernas taxeringsavdelningar, varom förslag framlagts i beskattningsorganisationssakkunnigas betänkande. Rörande de förutsättningar i fråga om handläggningen vid länsstyrelsen av omsättningsskatteärendena, från vilka beskattningsorganisationssakkunniga utgått, anföra de sakkunniga.

Beskattningsorganisationssakkunniga ha haft att avväga behovet av arbetskrafter å taxeringsavdelningarna samt antalet taxeringsrevisorer och taxeringsassistenter med utgångspunkt från att omsättningsskatten fortfarande skulle vara föremål för taxering hos beskattningsnämnderna och att länsstyrelsernas taxeringsavdelningar skulle behandla ärenden angående taxering till omsättningsskatt. Däremot ha beskattningsorganisationssakkunniga icke avsett, att tillsynen över skattens redovisning — ett arbete, som för närvarande utföres inom omsättningsskatteavdelningarna — skulle överflyttas till de nyinrättade taxeringsavdelningarna. Beträffande omsättningsskatteavdelningarna ha beskattningsorganisationssakkunniga icke föreslagit någon ändring.

I fråga om verkningarna av omsättningsskattetaxeringens avveckling hos beskattningsnämnderna med avseende å taxeringsavdelningarnas arbetsbördan framhålla de sakkunniga, att en sådan åtgärd skulle få till följd en viss minskning av antalet besvärsmål vid dessa avdelningar. Den lättnad i arbetsbördan, som härigenom uppkomme, vore emellertid obetydlig. En begränsning av kontorspersonalen vid taxeringsavdelningarna syntes därför icke motiverad. Ej heller kunde någon minskning av antalet taxeringsrevisorer och taxeringsassistenter ifrågakomma. Den granskning av de skattskyldigas bokföring, som denna del av personalen utförde, borde nämligen även i fortsättningen regelmässigt avse såväl inkomst- och förmögenhetstaxeringen som omsättningsbeskattningen. Däremot syntes minskningen i arbetsbördan för taxeringsintendenten möjliggöra en viss utökning av hans arbetsuppgifter.

De sakkunniga komma härefter in på frågan om omsättningsskatteavdelningarnas organisation. Med hänsyn till vad som nyss anförts beträffande taxeringsintendentens arbetsbördan och i syfte att vinna en enhetlig ledning av det arbete med bokföringsgranskning, som skall utföras för såväl den årliga taxeringen som omsättningsbeskattningen, föreslå de sakkunniga, att i intendents uppgifter skall ingå även att närmast under landshövdingen vara chef för omsättningsavdelningen. Intendenten skulle följaktligen fördela det för omsättningsbeskattningen erforderliga granskningsarbetet mellan taxeringsrevisorn, taxeringsassistenter och de befattningshavare å omsättningsskatteavdelningen, som hade att utöva saklig kontroll över omsättningsskatte-redovisningen. Intendenten borde jämväl i övrigt ha tillsyn över ärendenas behöriga handläggning å omsättningsskatteavdelningen.

Bortsett från anordningen med gemensam chef bör enligt de sakkunnigas mening omsättningsskatteavdelningen organiseras helt fristående från taxeringsavdelningen. För föredragningen av omsättningsskatteärendena föreslås sålunda inrättandet av en särskild befattning såsom skatteinspektör. Beträffande behovet härav anföra de sakkunniga följande.

På grund av att föredragningsskyldigheten enligt förevarande förslag blir av större omfattning och annan innebörd än tidigare och dess behöriga fullgörande kräver, att föredraganden ständigt följer det löpande arbetet å omsättningsskatteavdelningen, måste för dessa uppgifter anlitas en särskild befattningshavare (föredragande) med uppgift att helt ägna sig åt omsättningsskatten. Denne skulle komma att lyda närmast under taxeringsintendenten och alltså å omsättningsskatteavdelningen i viss mån motsvara taxeringsinspektör å taxeringsavdelningen. Ifrågavarande befattningshavare å omsättningsskatteavdelningen torde böra inneha länsbokhållarekompetens och benämnas skatteinspektör. Under det att behov av taxeringsinspektör icke ansetts föreligga i vissa län, måste däremot å varje omsättningsskatteavdelning finnas en skatteinspektör. Beslut i omsättningsskattefrågor bör enligt de sakkunnigas mening hänföras till s. k. enmansärenden, d. v. s. ärenden, i vilkas avgörande skäligen icke bör krävas deltagande av mer än en person. Goda skäl skulle enligt de sakkunnigas mening kunna åberopas för en placering av skatteinspektören i assessorsgraden (27:e lönegraden). Av sparsamhetsskäl vilja de sakkunniga dock inskränka sig till att föreslå, att befattningen i samtliga län måtte tillhöra lönegraden Eo 24.

För det egentliga kontrollarbetet föreslås vidare inrättandet av ett visst antal kontrollantbefattningar. Rörande dessa befattningar yttra de sakkunniga.

För det egentliga kontrollarbetet erfordras å varje omsättningsskatteavdelning ett visst antal tjänstemän med tillräckliga kvalifikationer för granskning av de skattskyldigas räkenskaper (kontrollanter). Kunnighet i bokföring måste uppställas såsom ett minimikrav å ifrågavarande tjänstemän. Högre handelsutbildning är önskvärd men bör icke utgöra ett ofrånkomligt villkor för anställning. Å dessa tjänstemän kommer det egentliga ansvaret för omsättningsskattekontrollen att vila. Vid kontrollbesöken kunna kontrollanterna naturligen också göra iakttagelser av värde för taxeringen för inkomst och förmögenhet. Antalet kontrollanter å varje omsättningsskatteavdelning synes med vissa jämkningar böra bestämmas med ledning av antalet skattskyldiga i varje län och under hänsynstagande till den tid, som erforderliga kontrollbesök kunna beräknas taga i anspråk. De sakkunniga, vilka i förenämnda promemoria den 7 oktober 1942 angivit det önskvärda antalet kontrollanter för en preliminär organisation till 44 för landskontorens del, ha med hänsyn till de nu föreslagna ändringarna i omsättningsbeskattningen funnit, att antalet bör bestämmas till 93. Av dessa böra 11 tilldelas länsstyrelsen i Malmöhus län, 10 länsstyrelsen i Göteborgs och Bohus län, 5 var och en av länsstyrelserna i Östergötlands, Älvsborgs och Västernorrlands län, 4 var och en av länsstyrelserna i Stockholms, Jönköpings, Kalmar, Kristianstads, Skaraborgs, Värmlands, Örebro, Kopparbergs och Gävleborgs län, 3 var och en av länsstyrelserna i Hallands och Västerbottens län, 2 var och en av länsstyrelserna i Uppsala, Södermanlands, Kronobergs, Blekinge, Västmanlands, Jämtlands och Norrbottens län samt 1 länsstyrelsen i Gotlands län.

Beträffande kontrollanternas löneförmåner anföra de sakkunniga.

Ifrågavarande befattningshavare böra tillsvidare anställas mot arvode, motsvarande högst den avlöning, som för närvarande utgår till tjänsteman i lägsta

löneklass inom lönegraden Eo 15 i vederbörande ortsgrupp. Beträffande de avlöningsförmåner, som kontrollanterna må tillgodonjuta utöver arvodet, böra i tillämpliga delar gälla föreskrifterna i 10—15 §§ och 20 § 1 mom. 1 stycket civila icke-ordinariereglementet. I berörda hänseenden bör så anses, som om befattningarnas innehavare tillhörde lönegraden Eo 15, löneklassen 15. Vikarie för kontrollant bör äga åtnjuta ersättning enligt vederbörande länsstyrelses bestämmande, dock högst med vad som svarade mot arvodet till kontrollant. I län, där antalet kontrollanter överstiger två, synes lämpligt, att en kontrollant kan erhålla högre arvode. En befordringgång synes böra fastställas, enligt vilken sådan befattningshavare efter två års tjänstgöring kan erhålla avlöning enligt lägsta löneklassen i lönegraden Eo 17 samt efter ytterligare två år avlöning enligt lägsta löneklassen i lönegraden Eo 19 och slutligen, sedan ännu två år förflutit, avlöning enligt lägsta löneklassen i lönegraden Eo 21. I Malmöhus län samt Göteborgs och Bohus län böra två kontrollanter kunna erhålla dylikt förhöjt arvode. En fastare anställningsform för ifrågavarande kontrollanter kan förefalla berättigad, men de sakkunniga ha dock icke ansett sig böra framställa förslag härom. Det kan emellertid antagas bliva nödvändigt, att inom en snar framtid upptaga denna fråga till omprövning.

Över antalet föreslagna skatteinspektörer och kontrollanter torde en sammanställning få fogas vid statsrådsprotokollet i förevarande ärende (*Bilaga H*).

I fråga om övrig å omsättningsavdelningarna erforderlig personal anföras de sakkunniga.

Vidare torde åtminstone flerstädes fortfarande komma att erfordras kameralt utbildad personal för ledande och övervakande av uppbörden och länsstyrelsernas redovisning av omsättningsskatten. Dessa arbetsuppgifter, som hittills i regel fullgjorts av landskontorister, torde genom minskningen av årliga antalet inbetalningstider — kvartalsvis i stället för månadsvis — komma att bli mindre betungande. Det bör ankomma på varje länsstyrelse att avgöra, i vad mån dylika arbetskrafter kunna överföras från de nuvarande omsättningsskatteavdelningarna till andra landskontorsavdelningar. De sakkunniga anse, att det efter genomförandet av den föreslagna omorganisationen av omsättningsskatteavdelningarna knappast i något län erfordras, att en landskontorist helt ägnar sin tid åt omsättningsskatten. På grund härav synas landskontoristbefattningar icke böra upptagas i de sakkunnigas organisationsplan för omsättningsskatteavdelningarna.

Slutligen erfordras å omsättningsskatteavdelningarna biträdespersonal för registrerings-, uppbörds-, redovisnings- och skrivarbeten. De kamerala arbetsuppgifterna komma visserligen att minskas, men omfattningen av övriga arbetsuppgifter kan i stället väntas bli något större. I stort sett torde storleken av den för ifrågavarande göromål å omsättningsskatteavdelningarna nu anställda personalen vara tillfyllest. Det torde dock icke vara uteslutet, att å en del länsstyrelser antalet biträden å omsättningsskatteavdelningarna vid genomförande av den nu ifrågasatta reformen skulle kunna något nedbringas.

Remissyttrandena.

Behovet av en förstärkning av personalen vid länsstyrelsernas omsättningsskatteavdelningar har vitsordats av så gott som samtliga remissmyndigheter och sammanslutningar. Härvid har i flera fall understrukits, att den ifrågasatta omläggningen av beskattningsförfarandet skulle förfela sitt syfte, om

icke kvalificerade arbetskrafter i erforderlig utsträckning ställdes till beskattningsmyndigheternas förfogande. Endast *statskontoret* har förklarat sig icke kunna biträda förslaget i denna del samt uttalat, att de planer på en fastare organisation av länsstyrelsernas taxeringsavdelningar, som framlagts av beskattningsorganisationssakkunniga, först borde genomföras och någon tids erfarenhet av arbetet vid dessa avdelningar avvaktas, innan ytterligare åtgärder vidtoges för en utbyggnad av taxeringsorganisationen inom länsstyrelserna.

Under det att enighet sålunda i stort sett råder om behovet av ökad personal för omsättningsskattekontrollen, äro meningarna i fråga om personalens organisation och sammansättning ganska delade. Flertalet av de hörda myndigheterna och sammanslutningarna ha väl tillstyrkt eller lämnat utan erinran, vad de sakkunniga härutinnan föreslagit, men i åtskilliga yttranden ha anmärkningar häremot framställts.

Anmärkningarna mot den föreslagna organisationen ha främst avsett förhållandet mellan omsättningsskatte- och taxeringsavdelningarna. *Länsstyrelsen i Göteborgs och Bohus län* yttrar härom.

Förslaget förutsätter en markerad åtskillnad mellan omsättningsskatte- och taxeringsavdelningarna. Naturligtvis kommer på grund av arbetsuppgifternas stora omfattning å båda dessa avdelningar att åtminstone vid större länsstyrelser en viss lokal åtskillnad mellan avdelningarnas arbetskrafter och arbetsdetaljer alltid att visa sig. Men sådan åtskillnad behöver icke onödigt konstrueras för personal med kvalificerade uppgifter, vilka i och för sig böra samordnas. Det synes onaturligt att skilja mellan bokföringsgranskare såsom taxeringsassistenter å den ena avdelningen och kontrollanter å den andra, när de i verkligheten måste få arbetsuppgifter, som i stort sett äga betydelse för båda avdelningarna. Det är också lika olämpligt att binda *taxeringsinspektör* vid taxeringsavdelning och *skatteinspektör* vid omsättningsskatteavdelning, som det är naturligt att en och samme person — av sakkunniga kallad taxeringsintendent — skulle förestå båda avdelningarna inom landskontoret.

Länsstyrelsen i Örebro län utvecklar sina synpunkter på frågan sålunda.

Det torde icke vara lyckligt att så strängt, som de sakkunniga gjort, avgränsa omsättningsskatteavdelningen från taxeringsavdelningen. Det är angeläget, att de skattskyldiga bliva föremål för enhetlig behandling hos länsstyrelsen vid den vanliga taxeringen och omsättningsbeskattningen. Visserligen skulle enligt de sakkunniga en sådan möjlighet till enhetlighet beredas därigenom att taxeringsintendenten närmast under landskamreraren skulle bliva chef för omsättningsskatteavdelningen och såsom sådan fördela granskningsarbetet för omsättningsskatten mellan taxeringsrevisorn, taxeringsassistenterna och kontrollanterna på omsättningsskatteavdelningen. Dessa funktioner komma väl i realiteten att utövas av skatteinspektören, som ensam skall besluta i omsättningsskattefrågor. Det är dock riktigt att denne ställes under chefskap av taxeringsintendenten och därigenom fast knytes till taxeringsavdelningen. Detta är nödvändigt även ur den synpunkten att mycket av det granskningsarbete, som utföres å taxeringsavdelningen, skall kunna utnyttjas även för omsättningsbeskattningen och tvärtom. Det är vidare för undvikande av dubbelarbete och för utvinnande av det bästa resultatet såväl för inkomst- och förmögenhetstaxeringarna som för omsättningsbeskattningen

nödvändigt att allt granskningsarbete ställes under enhetlig ledning. Kontrollanterna böra fördenskull icke arbeta självständigt å omsättningskatteavdelningen, utan i likhet med taxeringsassistenterna stå under närmaste in-seende av taxeringsrevisorn. Ett ytterligare skäl för en sådan organisation ut-gör den omständigheten att kontrollanterna icke i allmänhet torde komma att äga högre handelsutbildning utan endast besitta större eller mindre kun-nighet i bokföring. Dessa torde i regel icke, åtminstone under de första åren, bliva i stånd att utan enhetlig och sakkunnig ledning utföra ett tillfredsstäl-lande arbete.

Länsstyrelsen i Värmlands län framhåller i sitt yttrande vikten av att ar-betet inom länsstyrelsen organiserades så, att ojämnheter mellan inkomst-taxeringen och omsättningsbeskattningen icke uppkomme. En förutsättning härför vore, att samarbete i vidsträcktare omfattning ordnades mellan läns-styrelsens omsättningskatte- och dess taxeringsavdelning. I sådant syfte hade visserligen de sakkunniga föreslagit, att taxeringsintendenten skulle närmast under landskamreraren vara chef för omsättningskatteavdelningen. Med den organisation av denna avdelning, som de sakkunniga i övrigt tänkt sig, kunde det emellertid befaras, att intendentens chefsställning skulle bliva av en-dast formell natur. Det syntes länsstyrelsen, som om med hänsyn härtill omsättningskatteavdelningen borde knytas närmare till taxeringsavdel-ningen.

Jämväl *länsstyrelsen i Jämtlands län* har uttalat, att ett mera intimt sam-arbete mellan omsättningskatte- och taxeringsavdelningarna måste åväga-bringas, än de sakkunniga tänkt sig.

Länsstyrelserna i Södermanlands och Västerbottens län understryka i sina yttranden vikten av att all bokföringsgranskning sker under enhetlig ledning.

Föreningen Sveriges taxeringsrevisorer anmärker särskilt på den dualism vid handläggningen av en för omsättningsbeskattningen och inkomsttaxe-ringen gemensam sakfråga, som skulle bliva följderna av sakkunnigförsla-gets genomförande. Skatteinspektören skulle, framhåller föreningen, enligt förslaget helt ägna sig åt omsättningskatten. Varje ärende inom taxerings-avdelningen, vilket berörde såväl omsättningsbeskattningen som inkomst-taxeringen, måste följaktligen handläggas av två tjänstemän. Detta innebure i och för sig ett tyngande dubbelarbete. Härtill komme det rapportsystem, som måste anordnas mellan taxeringsintendenten och skatteinspektören för att göra det möjligt för dessa befattningshavare att intaga samma stånd-punkt i den gemensamma frågan. Helt torde för övrigt olika ställningsta-ganden ej kunna förhindras.

Vidare uttalar föreningen i fråga om kontrollanternas ställning, att dessa borde inom taxeringsavdelningen underställas taxeringsrevisorn. Härigenom vunnnes erforderlig enhetlighet i allt inom taxeringsavdelningen bedrivet kon-trollarbete och möjliggjordes en under tjänstgöringen fortgående utbildning av kontrollanterna.

Vad härefter beträffar behovet av de föreslagna tjänsterna och de med dessa förenade arbetsuppgifterna har från en del

håll ifrågasatts, huruvida befattningen såsom *skatteinspektör* vore behövlig. *Länsstyrelsen i Värmlands län* anför sålunda.

Som föreståndare för omsättningsskatteavdelningen och tillika särskild föredragande i omsättningsskatteärenden föreslå de sakkunniga en jurist i läsnegrad Eo 24. Särskild föredragande har motiverats med arbetets väntade omfattning, vilket skulle utgöra hinder för att lägga föredragningen på taxeringsintendenten. Givetvis är det angeläget att framför allt vid genomförande av en nyorganisation taxeringsintendenten icke för mycket betungas. Emellertid finnas enligt länsstyrelsens förmenande minst två viktiga skäl mot att en ny föredragande tjänst tillskapas enbart för omsättningsskatteärenden. Det ena skälet är att man i största möjliga utsträckning bör lägga föredragningen av taxeringsärenden och omsättningsskatteärenden på samma person på grund av dessa ärendens nära sammanhang med varandra. Det andra skälet är, att det icke kan vara till fromma för arbetet att låta en föredragande, som måhända icke i övrigt har vana vid taxeringsärenden utan står främmande för inkomsttaxeringen, ensidigt syssla med omsättningsskatteärenden. Det ligger därför närmast till att låta taxeringsintendenten bli föredragande även i dessa ärenden, därest den föreslagna omorganisationen av taxeringsavdelningen genomföres. Skulle det visa sig nödvändigt på grund av arbetets omfattning, skulle föredragningen av omsättningsskatteärenden kunna delegeras enligt landshövdingeinstruktionen till annan å taxeringsavdelningen tjänstgörande jurist.

Ytterligare ett skäl att icke inrätta en särskild föredragandetjänst är att arbetets omfattning icke nu kan med någon säkerhet avgöras. Huvudparten av arbetet med omsättningsskatten torde komma att vila på granskning och kontroll av de skattskyldigas uppgifter, ett arbete som lär bära tillkomma andra befattningshavare.

Länsstyrelsen i Västerbottens län har ansett, att föredragningsskyldigheten för omsättningsskatteärenden åtminstone i de mindre och medelstora länen skulle kunna åläggas länsassessorn, om en tjänsteman i landskontoristgrad ställdes till hans disposition att förbereda ärendena. Den föreslagna skatteinspektörsbefattningen bleve då obehövlig. Vid en sådan anordning kunde det dock, framhåller länsstyrelsen, visa sig nödvändigt att till annan föredragande överföra någon eller några grupper av de ärenden, vilka för närvarande handlades av länsassessorn.

Föreningen Sveriges taxeringsrevisorer utvecklar följande synpunkter på frågan.

Skatteinspektören skall enligt vad som angives i betänkandet helt ägna sig åt omsättningsskatten och därvid följa arbetet på omsättningsskatteavdelningen och besluta om beskattning. Eftersom endast en skatteinspektör föreslagits i Malmöhus län, torde det vara förutsatt att denne skall medhinna de sålunda av de sakkunniga för skatteinspektören avsedda göromålen. I Malmöhus län var antalet skattskyldiga vid 1942 års taxering c:a 15,500 medan i länen i övrigt, om man bortser från de allra största och minsta, antalet skattskyldiga i medeltal var c:a 5,000. Om skatteinspektörerna i dessa senare län utslutande skulle ägna sig åt samma arbetsuppgifter som motsvarande befattningshavare i Malmöhus län, kunde de uppenbarligen ej ha full sysselsättning många månader på året. Föreningen har därför utgått från att de sakkunnigas avsikt varit, att skatteinspektören i mindre och medelstora län skulle deltaga i och i detalj leda kontrollarbetet. Det vill emellertid synas, som om skatteinspektören

skulle vara överkvalificerad för det mer kameralt betonade granskningsarbetet inom avdelningen. För en ingående befattning med den materiella kontrollen är han däremot ej kvalificerad enbart genom länsbokhållarkompetens. Härför kräves nämligen i första hand goda kunskaper i bokföring. Av den som skall leda och instruera personal i sådant arbete kräves därutöver grundliga erfarenheter av arbetet med kontroll av rörelseidkaredeklarationer. Självfallet är ju att skatteinspektören såsom beslutande i ärenden rörande beskattningen även har behov av dessa kvalifikationer. I annat fall blir han i allt för hög grad beroende av kontrollanternas förslag.

Föreningen uttalar härefter, att skatteinspektörsbefattningen icke borde inrättas, men att i stället i de större länen en bokföringskunnig taxeringsinspektör borde ägna sig åt omsättningsbeskattningen såsom sin huvuduppgift.

Föreningen Sveriges landskanslisters och landskontoristers har såsom sin mening uttalat, att omsättningsskatteavdelningen borde direkt underställas taxeringsintendenten. Inrättandet av en särskild befattning såsom föredragande i omsättningsskatteärenden syntes åtminstone tillsvidare böra anstå, intill dess större erfarenhet vunnits beträffande, bland annat, arbetets omfattning. Ett vägande skäl för att göra taxeringsintendenten till föredragande i omsättningsskatteärenden vore, att föredragningen av omsättningsskatte- och taxeringsärenden borde läggas på samma person med hänsyn till det nära sambandet mellan dessa ärenden. Skulle det visa sig, att arbetsbördan för taxeringsintendenten därvid bleve för stor, kunde föredragning av omsättningsskatteärenden tidvis delegeras till taxeringsinspektören eller annan å landskontoret tjänstgörande jurist.

I fråga om kompetensvillkoren för skatteinspektören ha vissa erinringar mot sakkunnigförslaget framställts av *länsstyrelsen i Uppsala län*, som anför.

De sakkunniga föreslå inrättande av en ny befattning, benämnd skatteinspektör, som skall vara föredragande i omsättningsskatteärenden. För denna befattningshavare föreslås samma kompetensfordringar, som gälla för länsbokhållare. Skatteinspektören skulle även åligga att övervaka kontrollanternas arbete. Med hänsyn till den för dessa föreslagna löneplaceringen (arvode motsvarande lönegrad Eo 15) torde det icke vara möjligt erhålla mera kvalificerade krafter för dessa befattningar. Det måste därför ligga stor vikt uppå att den, som skall vara föredragande å avdelningen, fullt behärskar bokföring och därmed sammanhängande spörsmål. Eljest kan det befaras att han alltför mycket blir beroende av kontrollanternas utlåtande i ärenden av bokföringsteknisk natur. Det synes fördenskull länsstyrelsen lämpligare att som kompetensvillkor för skatteinspektören fordra avlagd examen från handels-högskola. De vid länsstyrelserna provisoriskt anställda taxeringsassistenterna, som även förvärvat sig insikt om rörelseidkares inkomsttaxering, torde vara väl skickade för dessa befattningar.

Liknande synpunkter ha framförts av *länsstyrelsen i Södermanlands län*, som framhåller jämväl, att i de mindre länen tillräckligt arbete ej torde finnas för en skatteinspektör, som ej kunde utföra bokföringsgranskningen.

Länsstyrelsen i Skaraborgs län har ansett, att länsbokhållarkompetens icke vore nödvändig för skatteinspektören.

Beträffande härefter de föreslagna *kontrollantbefattningarna* har *länsstyrel-*

sen i Södermanlands län hemställt, att de för detta län föreslagna två kontrollanterna finge utbytas mot två taxeringsassistenter.

Länsstyrelsen i Kristianstads län ifrågasätter, huruvida icke med hänsyn till de invecklade problem i bokföringstekniskt avseende, som i vissa fall uppkomma vid omsättningsskattekontrollen, åtminstone en av kontrollanterna vid varje länsstyrelse borde vara handelshögskoleutbildad med avlöning motsvarande taxeringsassistenternas. I fråga om antalet kontrollanter anser länsstyrelsen, att Kristianstads län i likhet med Älvsborgs och Östergötlands län borde vara berättigat till fem kontrollanter. Såsom skäl härför åberopas, förutom antalet skattskyldiga inom länet, att detta näst efter Malmöhus län hade störst antal skattskyldiga å landsbygden, vilket med hänsyn till resor m. m. försvårade kontrollen.

Länsstyrelsen i Värmlands län har vänt sig mot systemet med kontrollanter såsom sådant samt i stället uttalat sig för en ökning av antalet taxeringsrevisorer och taxeringsassistenter. Beträffande skälen härför anför länsstyrelsen.

De sakkunniga föreslå att granskningen av de skattskyldigas uppgifter skall utövas av särskilda kontrollanter med extra ordinarie anställning och med vissa kvalifikationer, särskilt kunskap i bokföring. Dessa kontrollanter skulle företaga kontrollbesök hos de skattskyldiga och därvid granska deras bokföring, en granskning som även kunde ha inriktning på taxeringen för inkomst och förmögenhet. Ett villkor härför måste vara att kontrollanterna hava kunskap och erfarenhet i dylik taxering. Det torde emellertid vara uteslutet att förvärva personer med sådana kvalifikationer för den avlöning och med den tjänsteställning som de sakkunniga tänkt sig. Kontrollanterna skulle därför komma att inrikta sig så gott som uteslutande på granskning för omsättningsskatten, och deras granskning torde mera sällan bliva av värde för taxering för inkomst och förmögenhet. Det blir därför ofta nödvändigt att låta granska skattskyldigas räkenskaper av olika personer med hänsyn till granskningens ändamål, varvid ofta olika granskningsresultat torde framkomma. Ett sådant system kommer lätt att medföra osäkerhet och irritation bland de skattskyldiga, samtidigt som bristande enhetlighet vållar svårigheter för myndigheterna.

Sedan länsstyrelsen härefter erinrat om att länsstyrelsen för närvarande förfogade över — förutom taxeringsrevisorn — ytterligare tre bokföringssakkunniga biträden (taxeringsassistenter), av vilka två erhållit särskild utbildning för omsättningsskattetaxeringen och på detta område utfört ett värdefullt pionjärbete, uttalar länsstyrelsen, att man för dess vidkommande syntes kunna åtminstone tillsvida nöja sig med att anställa ytterligare högst två personer med motsvarande kompetens.

Länsstyrelsen i Västerbottens län har i sitt yttrande hemställt, att åtminstone en av de för detta län föreslagna kontrollanterna måtte ersättas med en taxeringsassistent.

Länsstyrelsen i Norrbottens län har såsom sin bestämda mening uttalat, att antalet kontrollanter i detta län med hänsyn till länets stora ytvidd borde ökas till minst tre.

I fråga om kontrollantbefattningarna har slutligen i ett flertal yttranden

framhållits önskvärdheten av att vid personvalet hänsyn toges till vederbörandes kvalifikationer för uppgiften särskilt ur synpunkten att kontrollen borde utövas på ett grannliga sätt, så att onödig irritation icke vållades i förhållandet mellan beskattningsmyndigheterna och de skattskyldiga.

Beträffande behovet av *kameralt utbildad personal* å omsättningsskatteavdelningen har *länsstyrelsen i Kristianstads län* anfört.

Utöver skatteinspektören och kontrollanterna skulle kameralt utbildad personal anställas å omsättningsskatteavdelningen, enligt de sakkunnigas förslag till ungefär samma antal som nu. Detta har av sakkunniga för reglering av landskanslisters och landskontoristers avlöningsförhållanden i nyligen avgivet betänkande så fattats, att varken landskontoristbefattningarna ej heller andra ordinarie eller extra ordinarie tjänster skulle förekomma å denna avdelning. Det är enligt länsstyrelsens mening orimligt, att personalen här icke skulle efter föreskriven tids tjänstgöring få samma fördelar, som tillkomma annan personal å landskontoret. Då, såvitt länsstyrelsen kan bedöma förhållandena, denna skatt icke kan anses ha provisorisk karaktär, bör för god rekrytering av personalen och för att få behålla denna personal, sedvanliga anställningsvillkor tillämpas. För denna avdelning bör liksom för övriga arbetsdetaljer å landskontoret anställas en landskontorist å ordinarie stat. De befattningshavare, oftast i landskontorists tjänsteställning, som nu under landskamrerarens ansvar för denna avdelning, ha nämligen under dessa år biträtt vid organisationen av avdelningarna och förvärvat en ingående kännedom om gällande författningsbestämmelser och de skattskyldiga. Det bör även framhållas, att åtskillig kontroll kan vidtagas utan bokföringsgranskning. Härtill äro dessa landskontorister särskilt väl skickade. Länsstyrelsen hemställer därför, att i Kristianstads län en kontrollant utbytes mot landskontorist å ordinarie stat och att alltså härstädes anställas fyra kontrollanter och en landskontorist.

Länsstyrelsen i Malmöhus län framhåller, att arbetet med uppbörderna och redovisningen av omsättningsskatten visserligen komme att bliva mindre betungande för den kameralt utbildade personalen å omsättningsskatteavdelningen, om såsom föreslagits årliga antalet skatteinbetalningar minskades. Den huvudsakligaste arbetslindringen uppkomme emellertid för den kvinnliga biträdespersonalen å avdelningen. De arbetsuppgifter åter, som lämpligen borde anförtros åt en landskontorist, syntes länsstyrelsen snarast komma att ökas. Till dessa arbetsuppgifter räknade länsstyrelsen en omfattande skriftväxling med de skattskyldiga ävensom i stor utsträckning personliga förhandlingar och telefonförfrågningar. Jämväl torde, i varje fall i ett län av Malmöhus läns storlek, skatteinspektören vara i oundgängligt behov av biträde av landskontorists grad för förberedande av mängden av de arbetsuppgifter, vilka enligt förslaget komme att påvila honom. Länsstyrelsen funne det sålunda ofrånkomligt att åtminstone i de större länens omsättningsskatteavdelningar placerades en landskontorist med uppgift att helt ägna sig åt omsättningsskatten.

Länsstyrelsen i Göteborgs och Bohus län uttalar, att man i detta län måste räkna med att å omsättningsskatteavdelningen placera en icke-ordinarie landskontorist med uppgift att utöva närmaste tillsynen över minst tio kvinn-

liga biträden, hålla samman den expedition, som föranleddes av tio kontrollanters granskningsarbete, samt i första hand, före föredraganden, besvara förfrågningar i telefon och vid personliga besök.

Jämväl *länsstyrelserna* i *Södermanlands*, *Örebro*, *Värmlands* samt *Norrbottnens län* ha ansett erforderligt, att en landskontorist placerades såsom föreståndare för omsättningsskatteavdelningen. För det fall denna befattningshavares tid icke toges helt i anspråk av tillsynen över de kvinnliga biträdenas arbete och de kamerala uppgifterna, borde han, framhålles det, med fördel kunna användas för granskningsarbetet.

Länsstyrelsen i *Jönköpings län* har uttalat, att för ledning av kansliarbetet ävensom för meddelande av upplysningar åt allmänheten i enklare frågor och anvisningar åt bokföringspersonalen oundgängligen erfordrades en arbetsledare lägst i kansliskrivares tjänsteställning.

Föreningen Sveriges landskanslistor och landskontorister yttrar.

Under föredraganden synes lämpligen en ordinarie landskontorist böra tjänstgöra såsom föreståndare för omsättningsskatteavdelningen med uppgift att leda den biträdande personalens arbete, att handhava de kamerala uppgifterna, att i viss utsträckning granska och kontrollera omsättningsskatteuppgifterna och taxeringsnämndernas anteckningar i omsättningsskattelängderna samt att i förekommande fall stå de skattskyldiga till tjänst med råd och upplysningar. Därvid böra ifrågavarande landskontoristers erfarenhet å taxeringsområdet och tidigare sysslande med omsättningsskatten vara av stort värde.

Beträffande slutligen *biträdespersonalen* ha *länsstyrelserna* i *Uppsala* och *Västerbottens län* framhållit, att någon minskning därav icke vore möjlig. *Länsstyrelserna* i *Jönköpings* och *Värmlands län* ha däremot räknat med att biträdespersonalen skulle kunna minskas något.

I fråga om de föreslagna tjänsternas placering i lönegrad har sakkunnigförslaget i allmänhet tillstyrkts eller lämnats utan erinran. *Länsstyrelserna* i *Stockholms*, *Kristianstads* och *Norrbottnens län* ha emellertid funnit en placering av *skatteinspektören* i assessorsgraden vara väl motiverad med hänsyn till denne tjänstemans kvalificerade arbetsuppgifter.

Rörande *kontrollanternas* löneställning ha *länsstyrelserna* i *Göteborgs* och *Bohus* samt *Jämtlands län* anmärkt, att denna skulle innebära högre lön för kontrollanterna än vad beskattningsorganisationssakkunniga föreslagit för taxeringsassistenterna, oaktat kompetenskraven för de senare vore högre än för de förra. *Länsstyrelsen* i *Göteborgs* och *Bohus län* föreslår till ändring härav, att arvode högst enligt Ex 14 d. v. s. löneklass 11 beräknas för kontrollant, lika för alla, vid nyanställning med möjlighet till uppflyttning efter två år till Eo 15. *Länsstyrelsen* i *Jämtlands län* anser, att lönen för assistenterna borde sättas högre än för kontrollanterna.

Länsstyrelsen i *Norrbottnens län* hemställer i sitt yttrande, att i samtliga län en av kontrollanterna erhåller det av de sakkunniga föreslagna högre arvodet.

Departementschefen.

En omläggning av beskattningsförfarandet i enlighet med vad jag tidigare förordat förutsätter uppenbarligen en avsevärd förstärkning av den personal, som inom länsstyrelsen avdelats för omsättningsskattekontrollen. Det förslag, som i sådant avseende framlagts av de sakkunniga, innebär i huvudsak, att inom landskontoret skulle organiseras en särskild avdelning, vilken skulle omhändera samtliga med nämnda kontroll förenade uppgifter. Avdelningen skulle ha gemensam chef med den i annat sammanhang föreslagna taxeringsavdelningen men i övrigt vara helt fristående från denna. Under remissbehandlingen har mot den ifrågasatta anordningen anmärkts, att uppdelningen å särskilda avdelningar av de med omsättningsskattekontrollen och inkomsttaxeringen sysselsatta arbetskrafterna skulle leda till onödigt dubbelarbete och innebära risk för att i frågor, som vore gemensamma för omsättningsbeskattningen och inkomsttaxeringen, olika beslut meddelades. Även jag anser, att skillnaden mellan omsättningsskatte- och taxeringsavdelningarna gjorts alltför markerad. En sådan skillnad kan enligt min mening icke motiveras med göromålets olika beskaffenhet och den skulle, såsom nämnts, medföra dubbelarbete och risk för konflikter av ovan antytt slag. Härtill kommer att tillskapandet av en särskild omsättningsskatteavdelning i vissa fall skulle nödvändiggöra en utökning av antalet högre befattningar inom landskontoret, som icke motsvarades av de kvalificerade göromålets omfattning. Såsom i ett flertal yttranden påpekats, skulle nämligen i de mindre länen föredragningen av omsättningsskatteärendena icke giva skatteinspektören full sysselsättning.

Till undvikande av de påtalade olägenheterna och med hänsyn till det nära sambandet mellan omsättningsbeskattningen och inkomsttaxeringen torde föredragningen av hithörande ärenden i största möjliga utsträckning böra läggas på samme befattningshavare. Härvid ligger närmast till hands att göra taxeringsintendenten till föredragande jämväl i omsättningsskatteärenden. I taxeringsintendentens uppgifter bör därjämte ingå att meddela de skatteförelägganden, som i det föregående omnämnts, ävensom att i allmänhet öva tillsyn över omsättningsskattekontrollens ändamålsenliga bedrivande. I den mån så erfordras av hänsyn till intendentens övriga arbetsuppgifter eller med hänsyn till ärendenas beskaffenhet anses lämpligt, torde föredragningen av omsättningsskatteärendena kunna överlätas åt en taxeringsinspektör. En sådan befattningshavare med omsättningsskatten såsom sin huvudsakliga uppgift torde, såsom jag tidigare i dag anfört i samband med framläggandet av förslaget om ändrad organisation av beskattningsnämnderna m. m. (prop. nr 345 sid. 189), böra finnas i Stockholms, Östergötlands, Jönköpings, Kronobergs, Kalmar, Blekinge, Kristianstads, Malmöhus, Göteborgs och Bohus, Älvsborgs, Skaraborgs, Värmlands, Örebro, Kopparbergs, Gävleborgs, Västernorrlands samt Jämtlands län. Med den nu föreslagna fördelningen av arbetsuppgifterna bliva däremot skatteinspektörsbefattningarna obehövliga.

Omsättningsskatteärendena, utom de som avse årlig taxering, torde kunna hänföras till s. k. enmansärenden och följaktligen avgöras av föredraganden ensam. Ärenden rörande årlig taxering däremot synas vara av sådan vikt, att de, därest icke landshövdingen påkallar föredragning, böra föredragas inför landskamreraren och avgöras av denne. Såsom jag i annat sammanhang framhållit avses landskamrerarna skola vara ordförande i prövningsnämnden och hans närvaro kommer därför att innebära ytterligare en garanti för en likformig behandling av för inkomst- och omsättningsskatte-taxeringarna gemensamma frågor.

Även det egentliga gransknings- och kontrollarbetet synes mig lämpligen böra förläggas till taxeringsavdelningen. De för detta arbete avsedda kontrollanterna böra sålunda placeras å nämnda avdelning och direkt underställas taxeringsrevisorn. Härigenom vinnas garantier för att det för omsättningsskattekontrollen och inkomsttaxeringen erforderliga granskningsarbetet planeras på ett ändamålsenligt sätt och fördelas mellan den bokföringssakkunniga personalen efter vederbörandes kvalifikationer och arbetsuppgiftens svårighetsgrad. Även ur utbildningssynpunkt synes det fördelaktigt, att kontrollanterna med sin i början ringa erfarenhet ställas direkt under taxeringsrevisorns ledning. Jag vill i detta sammanhang erinra om att den kanske mest framträdande bristen i det nuvarande kontrollsystemet varit frånvaron av en fortlöpande saklig granskning av de skattskyldigas redovisningsuppgifter under beskattningsåret. Det torde därför vara lämpligt, att kontrollanterna få ägna huvuddelen av sin tid och sina krafter åt denna del av kontrollen.

I vissa yttranden har hemställts om skärpning av kompetenskraven beträffande kontrollanterna, antingen så att avlagd examen från handelshögskola skulle fordras för någon av kontrollanterna vid varje länsstyrelse eller så att samma krav uppställdes för dem alla. Även om det synes i och för sig önskvärt, att jämväl kontrollanterna äga högre handelsutbildning, torde detta dock icke vara nödvändigt på grund av göromålets beskaffenhet. Med hänsyn härtill och då inom taxeringsavdelningen, dit granskningsarbetet enligt min mening bör förläggas, i allt fall finnes tillgång till personal med dylik utbildning, anser jag i likhet med de sakkunniga högre handelsutbildning icke böra i fråga om kontrollanterna uppställas som ett villkor för anställning.

Beträffande antalet erforderliga kontrollantbefattningar torde de sakkunnigas förslag i stort sett motsvara behovet. För länsstyrelserna i Östergötlands, Malmöhus, Göteborgs och Bohus samt Älvsborgs län synes antalet befattningar dock böra minskas med en i varje län, varemot för Norrbottens län med hänsyn till länets stora ytvidd och de därav föranledda tidsödande resorna antalet skäligen bör ökas med en. I fråga om befattningarnas placering i lönegrad torde jag få hänvisa till vad jag tidigare i dag anfört i samband med förslaget om ändrad organisation av beskattningsnämnderna m. m. (prop. nr 345 sid. 191).

För uppbörden och länsstyrelsernas redovisning av omsättningsskatten ävensom för registrerings- och skrivarbete torde såsom hittills få tagas i anspråk kameralt utbildad personal jämte biträdespersonal. Om de skattskyldiga, såsom jag förordat, fortfarande skola inbetala omsättningsskatten månadsvis, komma de kamerala uppgifterna icke att minska i omfattning och en nedskärning av ifrågavarande personal synes därför icke för närvarande möjlig. Snarare torde omläggningen av beskattningsförfarandet komma att medföra ökat behov av dylika arbetskrafter. Det synes emellertid icke helt uteslutet, att arbetet med uppbörden och redovisningen framdeles skulle kunna genom tekniska anordningar förenklas. Med hänsyn till denna möjlighet, varom utredning för närvarande pågår, och då det i allt fall torde vara lämpligt att avvakta någon tids erfarenhet av arbetet inom taxeringsavdelningarna, anser jag mig icke för närvarande böra föreslå någon ytterligare personalökning inom landskontoret.

B. Överståthållarämbetet.

Ifråga om den personal, som för närvarande tages i anspråk för omsättningsskattekontrollen inom överståthållarämbetet, anföra *de sakkunniga*.

Hittills ha å överståthållarämbetets omsättningsskatteavdelning, som sorterar under skatteverkets uppbördsavdelning, tjänstgjort såsom föreståndare en förste revisor, vilken även haft andra arbetsuppgifter än omsättningsskatten, samt en föredragande (notarie), sex bokföringsgranskare, tre exekutionsbiträden jämte kvinnlig biträdespersonal. Bokföringsgranskarna äro av överståthållarämbetet förordnade som kronoombud för taxering till allmän omsättningsskatt inom 1943 års särskilda taxeringsnämnder å respektive taxeringskontor. Till personalens avlöning utgår statsbidrag. I kungl. brev den 11 december 1942 har medgivits, att överståthållarämbetet må, för bestridande av vissa kostnader under tiden $\frac{1}{4}$ — $\frac{30}{6}$ 1943 i samband med omsättningsskatten, taga i anspråk ett belopp av högst 87,200 kronor från anslaget till kostnader för årlig taxering.

Därest den ifrågasatta omläggningen av beskattningsförfarandet genomföres, föreslå *de sakkunniga*, att överståthållarämbetets omsättningsskatteavdelning alltjämt skall sortera under uppbördsavdelningen, där all övrig uppbörd, indrivning, redovisning m. m. av utskylder äger rum och där gemensamt kassakontor finnes. *De sakkunniga* framhålla i detta sammanhang, att ämbetets omsättningsskatteavdelning — till skillnad från vad fallet är vid länsstyrelserna — även handhar den direkta indrivningen av sådan omsättningsskatt, som icke frivilligt erlägges.

De sakkunniga uttala härefter, att omsättningsskatteavdelningen vid överståthållarämbetet vore organiserad på ett sätt, som lätt möjliggjorde en anpassning till det kontrollsystem, som föreslagits av *de sakkunniga*. Föredraganden vid avdelningen borde enligt *de sakkunnigas* mening erhålla motsvarande ställning, som *de sakkunniga* föreslagit åt föredraganden vid landskontoren. Han borde alltså benämnas skatteinspektör och placeras i lönegraden Eo 24 enligt det av Kungl. Maj:t den 29 april 1938 fastställda avlöningsreg-

lementet för icke-ordinarie tjänstemän vid vissa av överståthållarämbetets avdelningar och överståthållarämbetet underlydande institutioner samt vid Stockholms magistrat och rådhusrätt. Å omsättningsskatteavdelningen borde vidare finnas kontrollanter till ett antal av minst 13. Dessa borde, i likhet med vad som tillämpades ifråga om de nuvarande bokföringsgranskarna å avdelningen, vara anställda mot arvode av cirka 600 kronor för månad.

Överståthållarämbetet har i sitt yttrande framhållit, att den föreslagna förstärkningen av arbetskrafterna å omsättningsskatteavdelningen skulle fylla ett mycket kännbart behov. Ämbetet ifrågasätter emellertid, huruvida benämningen skatteinspektör är lämpligaste benämningen å den tjänsteman som skulle vara närmast överordnad kontrollanterna.

Med hänsyn till de särskilda regler, som gälla för arbetsfördelningen inom överståthållarämbetet, torde de med omsättningsskattekontrollen förenade uppgifterna även efter den föreslagna omläggningen av beskattningsförfarandet böra handläggas å en särskild avdelning inom överståthållarämbetet. Såsom de sakkunniga framhållit bör denna avdelning liksom hittills lyda under uppbördsavdelningen och vara organiserad på i stort sett samma sätt som nu.

På uppbördsintendenten såsom chef för avdelningen torde lämpligen böra ankomma att meddela de skatteförelägganden, varom tidigare varit tal. Ifråga om föredraganden torde den ändring böra ske, att han erhåller taxeringsinspektörs ställning och vidare bör antalet kontrollanter (bokföringsgranskare) ökas. I sistnämnda avseende torde man emellertid kunna nöja sig med något mindre än vad de sakkunniga föreslagit, bl. a. med hänsyn till den minskning i arbetet, som omläggningen av pålsvarubeskattningen kan antagas ha medfört. Jag vill därför tillstyrka, att sammanlagda antalet kontrollanter sättes till 11.

Beträffande taxeringsinspektörens och kontrollanternas löneförmåner torde jag få hänvisa till vad jag tidigare i dag anfört vid anmälan av förslaget om ändrad organisation av beskattningsnämnderna m. m. (prop. 345 sid. 194).

C. Inrättandet av en konsulentbefattning vid centrala omsättningsskatte-nämnden.

I sin förenämnda promemoria den 7 oktober 1942 ha *de sakkunniga* föreslagit inrättandet av en konsulentbefattning vid centrala omsättningsskatte-nämnden. Till stöd härför anfördes följande.

Vid behandling av ifrågavarande spörsmål ha de sakkunniga funnit det vara en framträdande brist, att ett centralt organ för samordnande av omsättningsskattekontrollen saknas. Olägenheterna av denna brist framtråda särskilt tydligt, då fråga är om kontroll av tillämpningen av återförsäljarbegreppet. Denna kontroll bör nämligen icke begränsas till visst län — ett företags kunder kunna ju vara bosatta i skilda delar av landet — utan helst verkställas branschvis över hela riket. Även i andra avseenden gör sig den påtalade bristen gällande. Önskemål om ett centralorgan för kontrollen ha också framförts från ett flertal länsstyrelser.

Enligt de sakkunnigas mening bör önskemålet härom tillgodoses genom inrättande av en särskild arvodestjänst, som lämpligen bör knytas till centrala omsättningsskattenämnden, vars erfarenhet härigenom skulle kunna komma den nya verksamheten tillgodo.

De uppgifter, som skulle ankomma på den föreslagna befattningshavaren, synas i första hand böra avse att samordna kontrollen efter enhetliga linjer, för vilket ändamål särskilda anvisningar skulle utarbetas. Vidare skulle å honom ankomma att sammanställa erfarenheter från olika håll av allmänt intresse, vilka borde delgivas de lokala kontrollmyndigheterna, ävensom att i övrigt lämna råd och anvisningar. De sakkunniga avse sålunda icke att tillskapa något särskilt centralt organ för ledning av kontrollverksamheten. Denna synes alltså böra utövas länsvis av varje länsstyrelse.

Med hänsyn till den rådgivande verksamhet, som befattningshavaren främst skulle utöva, synes denne böra benämnas konsulent. Enligt de sakkunnigas mening är det synnerligen angeläget att för befattningen kunna förvärva en väl meriterad person med högre handelsutbildning och praktisk erfarenhet; arvodet bör på grund härav icke bestämmas till lägre belopp för år än som motsvarar lönegraden Eo 28 eller för närvarande c:a 13,800 kronor.

I betänkandet framhålla de sakkunniga, att deras förslag rörande omsättningsskatteavdelningarnas omorganisation icke rubbade det tidigare framlagda förslaget angående inrättande av en konsulentbefattning utan aktualiserade än mer behovet av en sådan befattning.

Ifrågavarande förslag har tillstyrkts eller lämnats utan erinran av så gott som samtliga remissmyndigheter. *Centrala omsättningsskattenämnden* anför till stöd för sitt tillstyrkande.

Med hänsyn främst till den utökade kontroll, som åsyftas med det remitterade förslaget, synes det icke kunna bestridas, att samordnande av kontrollen är i skilda avseenden påkallat. Särskilt torde, på sätt de sakkunniga ock framhållit, så vara fallet beträffande tillämpningen av återförsäljarbegreppet. Ett samordnande organ läser icke lämpligen böra etableras annorledes än genom anknytning till nämnden. Kontrollens riktiga anordnande förutsätter nämligen i vissa hänseenden kännedom om de riktlinjer, som varit ledande i nämndens verksamhet, och om den ståndpunkt nämnden intagit i åtskilliga av densamma behandlade spörsmål. Den särskilda sakkunskap rörande kontrollen och förutsättningarna för dess utövande, som finnes representerad i nämnden, gives därför möjlighet att genom den ifrågasatta befattningshavaren utöva ett vägledande inflytande å omsättningsskattekontrollens handhavande i de olika länen.

Statskontoret har emellertid uttalat, att ämbetsverket icke blivit övertygat om behovet av den ifrågasatta befattningen. Skulle en komplettering av centrala omsättningsskattenämnden anses påkallad för tillgodoseende av önskemålet om ett centralt kontrollorgan, vore enligt statskontorets mening tillfyllest, att nämnden i mån av behov anlidade erforderlig expertis. Särskild heltidsavlönad befattningshavare torde däremot icke behöva anställas för ändamålet.

Vad de sakkunniga anfört beträffande behovet av ett centralt organ för omsättningsskattekontrollens samordnande finner jag vara värt beaktande. Särskilt under tiden närmast efter genomförandet av det nya beskattnings-

förfarandet skulle tydligen ett dylikt organ vara till nytta. Jag tillstyrker därför att en centralkonsulent tills vidare anställs för ifrågavarande ändamål. Denne bör, såsom föreslagits av de sakkunniga, anknytas till centrala omsättningsskattenämnden. Det torde få ankomma på Kungl. Maj:t att bestämma arvode åt konsulenten. De härav föranledda utgifterna torde böra bestridas från det under sjunde huvudtiteln anvisade förslagsanslaget till kostnader för årlig taxering.

Detaljmotivering.

Efter den nu lämnade redogörelsen för olika delar av förslaget torde erfordras allenast några kortfattade anmärkningar rörande vissa författningsbestämmelser.

I 4 § 1 mom. andra stycket har upptagits en bestämmelse, enligt vilken länsstyrelsen äger på framställning av skattskyldig medgiva, att uppkomna fordringar må inräknas i omsättningen enligt bokföringsmässiga grunder. Vid en dylik redovisningsmetod inräknas i omsättningen, förutom kontantförsäljning, uppkomna kundfordringar till fulla beloppen, även om kontant inbetalning icke influtit under redovisningsperioden. För den händelse uppkommen fordran icke skulle i rätt tid inflyta, kan ifrågasättas, huruvida icke avdrag bör tillåtas för beloppet i samma form som för återbäring. Så torde emellertid böra få ske allenast, om tillfredsställande garantier föreligga för att beloppet, därest det sedermera skulle inflyta, inräknas i den skattepliktiga omsättningen vid närmast följande redovisning.

Såsom i redogörelsen för gällande bestämmelser om beskattningsförfarandet framhållits tillåtes i praxis, att vid beräkningen av den skattepliktiga omsättningen s. k. indirekt redovisningsmetod användes. Denna innebär, att under en redovisningsperiod inköpta varor upptagas till det vid inköpstillfället gällande försäljningspriset och redovisas såsom försålda under samma period. Metoden förutsätter, att redovisningen vid räkenskapsårets utgång kompletteras med uppgifter om lagerhållning, kundfordringar, prisförändringar under året m. m., så att den verkliga omsättningen kan beräknas. Rörande en sådan komplettering saknas för närvarande helt bestämmelser. Då metoden, som för vissa fall synes vara överlägsen den direkta redovisningsmetoden, användes av de skattskyldiga i stor utsträckning, torde det vara lämpligt att i författningen närmare reglera dess tillämpning. Mot den av de sakkunniga föreslagna formuleringen av bestämmelsen har invänts, att den syntes giva vid handen, att hela omsättningen kunde redovisas enligt indirekt metod, medan i verkligheten endast viss del därav borde få redovisas på sådant sätt. Då även enligt min mening den indirekta metoden bör komma till användning endast, då det gäller att från bruttoomsättningen avskilja vissa slag av varor, har bestämmelsen i det nu föreliggande förslaget jämkats i enlighet härmed. I anvisningarna till 4 § ha givits närmare regler för den indirekta metodens tillämpning.

I enlighet med uttalanden från näringslivets representanter har formuleringen av 7 § andra stycket sakkunnigförslaget jämkats så, att rätten för

där avsedd tjänsteman att för kontroll vinna tillträde till kontors- och andra lokaler endast gäller under sedvanlig arbetstid. Då det vidare icke kan anses lämpligt, att underordnad tjänsteman företager kontrollbesök utan sin chefs vetskap och samtycke, har stadgats, att ifrågavarande tjänstemän endast efter förordnande av taxeringsintendent äga att avlägga sådana besök.

I 8 och 10 §§, vilka motsvaras av 10 § i sakkunnigförslaget, ha upptagits bestämmelser om bl. a. bokföringsskyldighet och bokföringsgranskning. I likhet med vad som stadgas i taxeringsförordningen har angivits, att bokföringsgranskning må företagas endast efter förordnande av taxeringsintendenten. Vidare har ansetts lämpligt, att i fråga om granskningens utförande uttryckligen föreskriva, att de i taxeringsförordningen för motsvarande fall givna bestämmelserna skola äga tillämpning.

Då taxeringsnämnderna alltjämt skola i viss utsträckning medverka till omsättningsskattetaxeringen, synes det vara av vikt att de i möjligaste mån hålla sina kunskaper rörande ifrågavarande lagstiftning vid makt. Såväl ur denna synpunkt som framför allt för att sådana skattskyldiga, som ha vissa svårigheter att komma i förbindelse med länsstyrelsen, skola med minsta omgång kunna erhålla upplysningar rörande sin uppgiftsskyldighet, synes det vara önskvärt, att den skattskyldige beredes möjlighet att i sådant avseende vända sig jämväl till ordföranden i vederbörande taxeringsnämnd och icke blott såsom av de sakkunniga föreslagits till länsstyrelsen. I enlighet härmed har i 14 § stadgats, att jämväl taxeringsnämndsordförande bör, i den utsträckning så kan ske, tillhandagå med upplysningar rörande ifrågavarande förhållande.

Omsättningsskatten å vissa mattor och skodon.

Såsom jag förut omnämnt har jag för avsikt att i detta sammanhang anmäla ytterligare två frågor, vilka angå den skärpta omsättningsskattens tillämpningsområde.

1. Skattesatsen beträffande vissa slag av mattor.

Enligt förordningen den 25 maj 1941 (nr 252) angående skattesatsen för den allmänna omsättningsskatten beträffande vissa varor skall bland annat beträffande dels mattor, innehållande silke, dels ock knutna mattor, helt eller delvis av ull eller andra djurhår, utan inblandning av silke, allmän omsättningsskatt utgå efter en skattesats av 20 procent.

I en den 29 december 1942 dagtecknad, till Kungl. Maj:t ställd skrift ha *svenska hemslöjdsföreningarnas riksförbund, svenska slöjdföreningen, föreningen handarbetets vänner u. p. a., föreningen svensk hemslöjd u. p. a., hemslöjdsförbundet för Sverige försäljningsförening u. p. a., aktiebolaget Elsa Gullberg textilier och inredning, Johanna Brunssons vävskola, aktiebolaget Märta Måås-Fjetterströms verkstad för svenska mattor samt aktiebola-*

get nordiska kompaniets textilkammare hemställt, att s. k. halvrya- och halvflossamattor måtte undantagas från ifrågavarande skärpta beskattning och att i sådant syfte måtte stadgas, att för vävda mattor med i genomsnitt högst 6,000 knutar per kvadratmeter, varav högst 10 procent av konstsilkegarn, omsättningsskatt skulle utgå med allenast 5 procent.

Till stöd för denna hemställan ha sökandena anfört:

I hemslöjd och ateljéslöjd tillverkas en typ av mattor, kallad halvrya eller halvflossa, försedd med ett relativt litet antal knutar av ull-, lin-, bomulls- eller cellulsgarn och i någon mån även av konstsilkegarn. Dylika knutar utgöra i regel mönster på en i övrigt slät vävd botten. Förekomsten av knutar på en vävd matta gör icke kvaliteten högre och någon större prisskillnad, betingad enbart av förekomsten av knutar, förekommer icke, om man bortser från omsättningsskatten. En slät vävd matta tillverkas ofta i tätare och dyrare kvalitet än en matta försedd med knutar. Självfallet bliva de vävda mattorna med knutar svårsålda på grund av den högre omsättningsskatten, och vissa lager av dylika mattor torde finnas i landet. Tillverkningen av sistnämnda slag av mattor har emellertid nu helt naturligt minskat till förmån för släta mattor utan knutar. Denna utveckling är med hänsyn till materialåtgången för närvarande mindre önskvärd, enär en slät matta ofta drager mera garn än en matta med ett relativt litet antal knutar. Härtill kommer att till knutarna ofta i materialbesparande syfte användas restpartier av garner. Dylika garnrester kunna icke i samma utsträckning användas i de släta mattorna, och vad beträffar garnrester av konstsilke kunna sådana icke alls komma till användning vid matttillverkning utan att mattan enligt nu gällande bestämmelser blir hänförlig till den kategori av mattor, för vilken lyxskatt skall utgå.

Enligt sökandenas åsikt är lyxskatt å angivna slag av mattor med knutar icke motiverad, då släta mattor av motsvarande kvalitet undantagits från dylik skatt. Lyxskatt å mattor bör enligt vår mening endast drabba dyrbarare mattor såsom orientalska samt tätare rya- och flossamattor. Viss svårighet uppstår självfallet att draga gränsen mellan mattor, som skola hänföras till den ena eller andra kategorien. Halvryor och halvflossamattor med upp till 6,000 knutar per kvadratmeter, varav högst 10 procent av konstsilkegarn, kunna emellertid i kvalitet och pris närmast jämföras med nämnda släta mattor och böra därför enligt vår mening undantagas från lyxskatten. Mattor med större antal knutar torde däremot i pris- och kvalitetshänseende vara mera jämförbara med svenska ryatyper eller flossamattor, vilka hava ett knutantal per kvadratmeter av c:a 10,000 resp. 15,000—25,000. Gränsen i skattehänseende synes därför böra sättas vid mattor med i genomsnitt högst 6,000 knutar per kvadratmeter, varav högst 10 procent böra få utgöras av knutar av konstsilkegarn. Nämnas må att de vanligaste importerade knutna persiska mattorna, som i första hand varit avsedda att drabbas av lyxskatten, ha omkring 150,000 knutar per kvadratmeter.

Sedermera ha sökandena i en den 2 februari 1943 dagtecknad, till Kungl. Maj:t ingiven skrift, med ändring av vad i den tidigare skriften yrkats, hemställt, att samtliga rya- och flossamattor, även om i desamma inginge konstsilke, måtte undantagas från de varor, för vilka omsättningsskatt utginge med högre skattesats än 5 procent, och att vid bifall härtill i anvisningar rörande tillämpningen av denna bestämmelse angåves, att med rya- och flossamattor

förstodes mattor av alla slags spånadsämnen med högst 25,000 knutar per kvadratmeter. I anslutning härtill ha sökandena anfört:

De mattor som i handeln benämnas rya och flossa utgöras av mattor med högst 25,000 knutar per kvadratmeter, och dessa kunna utan någon som helst svårighet skiljas från s. k. äkta, i regel orientaliska mattor, som ha ett knutantal av omkring 150,000 per kvadratmeter. Försäljningen av rya- och flossamattor har sedan den skärpta omsättningsskatten infördes varit obetydlig, och följaktligen skulle undantagande av dessa mattor från denna skatt icke medföra någon nämnvärd minskning i statens inkomster av omsättningsskatten. Den ökade försäljning av svenska mattor som säkerligen komme att bli en följd av lyxskattens borttagande skulle sannolikt öka den allmänna omsättningsskatten med minst samma belopp som nu inflyter i lyxskatt för svenska mattor.

Vi tillåta oss vidare framhålla, att tillverkningen av rya- och flossamattor, vilken sker för hand, har sysselsatt ett stort antal personer, vilka helt eller delvis haft sin försörjning härav. En del av dessa kunna icke längre beredas arbete.

Över nämnda två framställningar har utlåtande avgivits av *centrala omsättningsskattenämnden* den 4 maj 1943. I utlåtandet framhålles till en början, att nämnden — i vad på denna ankommit — såsom regel sökt förebygga, att likartade varor komme att behandlas på olika sätt vid tillämpning av omsättningsskatteförordningen, och att därvid framförallt beaktats de svårigheter, som uppstode vid avgörandet av huruvida en vara vore att hänföra till den ena eller den andra av två närbesläktade grupper av varor.

Nämnden fortsätter härefter.

Ehuru dylika svårigheter otvivelaktigt uppkomma vid bifall till förevärande framställning — även sådan den fullföljts — hava dock till stöd för densamma förekommit vissa skäl, som synts nämnden synnerligen beaktansvärda. Till en början må sålunda anmärkas, att de skäl, som över huvud tala för att knutna mattor hänförts till varor, för vilka skärpt omsättningsskatt utgår, näppeligen kunna med samma giltighet anföras till stöd för att även rya- och flossamattor, såvitt angår flertalet av dessa mattor, skola vara underkastade den högre skatten. Med andra ord: allenast den omständigheten att dessa mattor äro knutna synes icke i och för sig utgöra ett avgörande skäl för den högre beskattningen. Vidare har i ärendet, under hänvisning till nu rådande knapphet å råvaror, framhållits, att vid tillverkning av rya- och flossamattor kunde utnyttjas vissa restpartier av garner, vilka icke i samma utsträckning kunde användas i släta mattor eller eljest tillgodogöras. Ytterligare har åberopats, att vid tillverkningen av rya- och flossamattor tidigare sysselsatts ett icke obetydligt antal personer, men att efter införandet av den skärpta omsättningsskatten å ifrågavarande mattor tillverkningen därav i hög grad inskränkts, åtminstone delvis beroende på att de icke vidare i prishänseende kunna konkurrera med åtskilliga maskingjorda mattor.

Sedan nämnden vidare yttrat, att en oeftergivlig förutsättning för bifall till framställningen, helt eller delvis, syntes vara, att de mattor, vilka avsåges undantagna från den skärpta beskattningen, kunde på ett tillfredsställande sätt avgränsas från övriga knutna mattor, uttalade nämnden, att — med hänsyn till resultatet av verkställd utredning därvid nämnden jämväl rådgjort med representant för generaltullstyrelsen — en avgränsning av de ifrågava-

rande mattorna från andra knutna mattor efter de i framställningen angivna riktlinjerna icke syntes kunna genomföras. På grund därav ansåge sig nämnden nödgad avstyrka bifall till framställningen.

Härefter ha *sökandena* i en den 5 juli 1943 dagtecknad, till Kungl. Maj:t ställd skrift gjort förnyad framställning om ändring i bestämmelserna angående omsättningsskatten å rya- och flossamattor. I denna framställning ha *sökandena* anført, bland annat, följande.

Beteckningen rya- resp. flossamatta är ett inom textilbranschen vedertaget begrepp, som icke erbjuder tillverkaren eller försäljaren någon svårighet att i fråga om framställningssätt och utseende definiera. Det ligger då nära till hands, att tillverkaren vid framställningen å dessa angiver, att det är fråga om flossa- eller ryamattor samt bekräftar detta med sitt namn. En dylik bevisning torde kunna åvägabringas i likhet med vad kungörelsen den 15 december 1939 (nr 670) stipulerar i fråga om bestyrkande av vissa varors utländska ursprung. Beträffande i författningen nämnda textilvaror är fastställt, att dessa skola vara försedda med märke, utgörande en etikett, fästad eller fastsydd å varje plagg. Liknande tillvägagångssätt skulle kunna anlitas i vad det avser rya- och flossamattor. Därest så anses påkallat skulle märkningen kunna ske på ett mera betryggande sätt genom att beteckningen »ryamatta», »flossamatta» väves eller knytes in i mattan tillika med *tillverkarens* namn. Bestämmelsen rörande märkningssättet synes lämpligen böra intagas i av centrala omsättningsskattenämnden utfärdade anvisningar. Beteckningen rya- resp. flossamatta är att betrakta såsom ett endast inom Norden vedertaget begrepp, vilket alltså torde utesluta vissa utländska mattor av liknande eller samma tekniska utförande. För att emellertid vinna full säkerhet mot en icke önskvärd tillämpning av förordningen i fråga om dylika utländska mattor, åtminstone beträffande sådana med högre knutantal än de hos rya- och flossamattor förekommande (exempelvis persiska), vore det måhända icke olämpligt att i nämnda anvisningar ävenledes inrycktes en bestämmelse som angiver, att med rya- och flossamattor i detta sammanhang endast avses sådana som ha ett antal knutar av exempelvis högst 50,000 per kvadratmeter.

I enlighet härmed ha *sökandena* i sin skrift den 5 juli 1943 hemställt, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen, att i förteckningen över varor, för vilka allmän omsättningsskatt skulle utgå med högre skattesats än fem procent, rubriken rörande mattor erhöles följande ändrade lydelse:

Mattor, ej särskilt nämnda, även försedda med sömnadsarbete eller fransar, med undantag av rya- och flossamattor:

ur 999, ur 1000	innehållande silke
ur 1001—1002: 2	helt eller delvis av ull eller andra djurhår, utan inblandning av silke, knutna.

Sedan jämväl *sökandenas* sistnämnda framställning remitterats till *centrala omsättningsskattenämnden*, har nämnden den 16 september 1943 avgivit förnyat utlåtande i ärendet.

Nämnden har i sistnämnda utlåtande anført, att nämnden vid behandling av ärendet inhämtat upplysningar från representant för generaltullstyrelsen

samt därefter haft överläggningar med representanter såväl för ifrågavarande bransch som för handeln med orientaliska mattor. Härvid hade nämnden inhämtat, att en tillfredsställande begreppsmässig avgränsning av rya- och flossamattor från övriga knutna mattor — särskilt orientaliska — icke synes möjlig att åstadkomma. Däremot hade utredningen givit vid handen, att en gränsdragning inom kategorien knutna mattor syntes möjlig att genomföra på det sätt att — utan hänsyn till huruvida mattorna vore att anse såsom rya- och flossamattor eller icke — såsom gräns mellan de olika grupperna mattor angäves visst antal knutar per kvadratmeter. Den gräns, som därvid syntes vara lämpligast, hade angivits till 25,000 knutar per kvadratmeter.

Nämnden har vidare anfört.

Nämnden har icke förbisett, att genom en sådan gränsdragning vissa i den nu förevarande framställningen avsedda rya- och flossamattor komma att falla utanför den grupp mattor, vilka med en dylik gränsdragning kunde tänkas bli undantagna från skärpt omsättningsskatt, medan å andra sidan vissa andra, i framställningen icke avsedda mattor komme att hänföras till nämnda grupp.

Då nämnden trots detta ansett sig böra taga i övervägande möjligheten av en lösning av frågan efter dessa riktlinjer, har nämnden särskilt beaktat den synpunkten att beträffande i övrigt likartade knutna mattor ett bestämt samband finnes mellan antalet knutar och mattornas pris. En matta med ett större antal knutar betingar sålunda ett högre pris än en matta med ett ringare knutantal. Genom den avsedda gränsdragningen torde sålunda kunna åvägabringas, att endast sådana knutna mattor, vilka verkligen kunna betecknas såsom lyxvaror, bleve underkastade den skärpta omsättningsskatten. I samband härmed vill nämnden framhålla, att nämnden tidigare vid flera tillfällen haft anledning bemärka, att genom anknytningen av bestämmelserna angående den skärpta omsättningsskatten till gällande tulltaxa med statistisk varuförteckning vissa varor, vilkas karaktär av lyxvaror torde kunna ifrågasättas, blivit underkastade den skärpta beskattningen. Från denna synpunkt synes den nu ifrågasatta lösningen erbjuda avgjorda fördelar, emedan därigenom åtminstone beträffande varugruppen knutna mattor sådana mattor, vilka icke synas böra betecknas såsom lyxvaror, kunde undantagas från den skärpta beskattningen.

I fråga om den föreslagna gränsen av 25,000 knutar per kvadratmeter har nämnden vidare framhållit.

Ryamattor framställas vanligen med ett knutantal per kvadratmeter av 5,000, 7,200, 8,000 eller högst 10,000. Motsvarande knutantal för flossamattor utgöra 14,400, 16,800, 18,000 eller 19,200. Flossamattor med högre knutantal — 19,600, 22,400, 32,300 och 34,200 knutar per kvadratmeter — förekomma visserligen, men dylika mattor synas, såvitt under utredningen kunnat inhämtas, tillverkas av allenast en firma (aktiebolaget Märta Måås-Fjetterströms verkstad för svenska mattor) samt i regel endast på beställning. Beträffande övriga knutna mattor har upplysts, att marockanska mattor och Ghiordes-mattor vanligen ha ett knutantal av 14,000 eller i varje fall ej över 20,000. I enstaka fall förekomma visserligen dylika mattor med ett knutantal av till och med över 25,000, men dylika kvaliteter ha ytterst sällan importerats till Sverige. Mexikanska mattor åter ha ett knutantal av högst 20,000 per kvadratmeter. Beträffande samtliga dessa slag av mattor gäller

sålunda, att de i regel ha ett knutantal av högst 25,000. Beträffande importerade mattor med högre knutantal har vidare utrönts, att de vanligen förekommande kvaliteterna ha ett knutantal per kvadratmeter, som i regel med minst 10,000 knutar överstiger knutantalet hos förenämnda kategori av mattor. Enligt vad nämnden inhämtat lärer det på grund härav icke föreligga någon nämnvärd svårighet att utan närmare undersökning avgöra, huruvida en matta har ett knutantal under- eller överstigande 25,000 knutar per kvadratmeter.

På grund av det anförda har nämnden funnit sig böra förorda, att mattor med ett knutantal av högst 25,000 per kvadratmeter undantoges från skärpt omsättningsskatt. Den ändring som i anledning härav erfordrades i den vid förordningen den 25 maj 1941 (nr 252) fogade förteckningen över varor, för vilka allmän omsättningsskatt skulle utgå med högre skattesats än fem procent, kunde enligt nämndens mening lämpligen ske på det sätt att rubriken angående mattor erhöles följande ändrade lydelse:

»Mattor, ej särskilt nämnda, även försedda med sömnadsarbete eller fransar:

innehållande *silke*

helt eller delvis av *ull* eller *andra djurhår*, utan inblandning av silke, knutna, dock icke där antalet knutar per kvadratmeter uppgår till högst 25,000.»

Slutligen har nämnden framhållit, att nämnden vid bifall till vad sålunda förordats hade för avsikt att fästa länsstyrelsernas uppmärksamhet på angelägenheten av att kontroll utövas därå, att — i den mån flossamattor med ett högre antal knutar än 25,000 per kvadratmeter undantagsvis tillverkades — skärpt omsättningsskatt uttoges vid försäljning därav.

De olika förslag, som framkommit från svenska hemslöjdsföreningarnas riksförbund samt vissa andra sammanslutningar och firmor, åsyfta sådan ändring beträffande omsättningsskatten för knutna mattor, att s. k. rya- och flossamattor undantagas från skärpt beskattning. De skäl, som anförts till stöd för dessa förslag, äro även enligt min mening värda beaktande. Den verkställda utredningen torde ha bekräftat, att nämnda mattor i regel i fråga om kvalitet och pris äro att jämställa med de mattor, för vilka omsättningsskatt utgår efter allenast fem procent. Vid sådant förhållande synes den omständigheten, att mattorna helt eller delvis äro knutna, icke ensam böra föranleda en skärpt beskattning.

Såsom centrala omsättningsskattenämnden framhållit torde det icke vara möjligt att uppdraga gränserna för den skärpta omsättningsskattens tillämpningsområde efter de linjer, som angivits av hemslöjdsföreningarnas riksförbund med flera. I sitt senast avgivna utlåtande i ärendet har nämnden emellertid uttalat, att en gränsdragning inom kategorien knutna mattor av ull eller andra djurhår, utan inblandning av silke, vore praktiskt möjlig att genomföra på det sätt, att mattorna — utan hänsyn till huruvida de vore att anse såsom rya- eller flossamattor eller icke — hänfördes till den högre eller

Departements-
chefen.

lägre beskattade gruppen, allteftersom antalet knutar per kvadratmeter överstege eller uppginge till högst 25,000. Då det även enligt min mening är rimligt, att mattor av nyssnämnda slag, med ett knutantal av högst 25,000 per kvadratmeter, undantagas från skärpt beskattning, tillstyrker jag, att varuförteckningen vid förordningen den 25 maj 1941 (nr 252) angående skattesatsen för den allmänna omsättningsskatten beträffande vissa varor ändras på sätt centrala omsättningsskattenämnden föreslagit.

I enlighet härmed har inom finansdepartementet upprättats förslag till *förordning om viss ändring i den vid förordningen den 25 maj 1941 (nr 252) angående skattesatsen för den allmänna omsättningsskatten beträffande vissa varor fogade varuförteckningen.*

2. Omsättningsskatten för vissa skodon.

Enligt gällande tulltaxa med statistisk varuförteckning äro skodon — med undantag av träskor och halmskor (stat. nr 1181 resp. 1182) — indelade i två huvudgrupper, nämligen *dels* skodon med bottnar av trä ävensom becksöms- och sjöstövlar (stat. nr 1183) *dels ock* andra skodon (stat. nr 1184—1189).

Genom förordningen den 25 maj 1941 (nr 252) angående skattesatsen för den allmänna omsättningsskatten beträffande vissa varor jämte därvid fogad varuförteckning äro bl. a. vissa skodon underkastade skärpt omsättningsskatt, nämligen *dels* skodon av lackerade eller bronserade skinn samt av guld-, silver-, mocka-, ödle-, orm- eller fiskskinn (ur stat. nr 1185: 1 o. 2) *dels ock* skodon av spånadsvara, innehållande silke eller finare metalltråd (stat. nr 1186).

Centrala omsättningsskattenämnden har i en den 16 september 1943 dagtecknad, till Kungl. Maj:t ingiven skrivelse gjort framställning om ändring av bestämmelserna rörande den skärpta omsättningsskatten å vissa skodon med bottnar av trä.

I skrivelsen har nämnden till en början framhållit, att av en jämförelse mellan tulltaxan och varuförteckningen i 1941 års förordning framginge, att skodon med bottnar av trä — även om de för övrigt skulle vara tillverkade av sådant material som avsåges i sistnämnda förteckning — icke vore underkastade skärpt omsättningsskatt. I anslutning härtill har nämnden uttalat, att det vid tiden för tillkomsten av 1941 års förordning icke i någon nämnvärd utsträckning syntes ha förekommit, att skodon, tillverkade av berörda materialslag, försetts med träbottnar.

Vidare har nämnden anfört:

Sedan numera bestämmelser angående reglering av handeln med och förbrukningen av läder och skodon m. m. utfärdats, torde frågan ha kommit i ett annat läge. Redan genom industrikommissionens meddelande nr 130 den 31 maj 1943 meddelades särskilda bestämmelser angående skodon med botten av annat material än läder (skinn) eller gummi, varigenom sådana skodon antingen erhöilo en lägre poäng än eljest skulle ifrågakommit eller förklarades icke underkastade regleringen. Efter det genom industrikommis-

sionens meddelande nr 151 den 26 augusti 1943 vidtagits vissa ändringar i och tillägg till tidigare utfärdade bestämmelser angående ifrågavarande reglering, gäller numera, att å den vid industrikommissionens sistnämnda meddelande såsom bilaga 2 fogade frilistan, upptagande varor, vilka må säljas fritt, angivits bl. a. följande varuslag: »Skodon med botten av trä eller textil, även om slitytan delvis täckes av s. k. stansavfall av läder eller dylikt avfall ingår i gångled på ledade träsulor. I intet fall får dock varje läderbits yta överstiga 20 kvcm, ej heller dess största bredd uppgå till mer än 30 mm.»

Vid sådant förhållande kommer tydligen frågan om innebörden av begreppet »skodon med träbottnar» att erhålla en väsentligt ökad betydelse.

Därvid må till en början framhållas, att generaltullstyrelsens år 1931 utgivna varuhandbok till tulltaxeförordning och tulltaxan angående förevarande spörsmål innehåller följande uttalande (anvisningar till stat. nr 1183—1189, punkt 1): »Som skodon *med bottnar av trä* tulltaxeras endast skodon med hela bottnen tillverkad av nämnda material. Bland dylika skodon må nämnas *träskostövlar* samt *trätofflor* med botten av trä och överdel av läder eller vävnad. Till nr 1183 hänföras sålunda *icke* skodon med halvsula och klack av trä, på undersidan överklädda med läder.»

I trots av de sålunda meddelade anvisningarna ha, enligt vad nämnden inhämtat, vissa svårigheter i praktiken gjort sig gällande vid tullbehandlingen av skodon med bottnar av trä. Sålunda lärer det stundom ha varit vanskligt att bedöma, huruvida och i vad mån tillvaron av annat material i sulor av trä — såsom tå- eller klackjärn, gångleder av läder, mindre inlägg av papp-, textil eller annat material o. s. v. — borde inverka på tullbeskattningen.

Med anledning härav synes det befogat att erinra om följande under förarbetena till lyxbeskattningen angivna yttrande (prop. nr 237 år 1941, sid. 23): »De varuförteckningar, som äro avsedda att läggas till grund för lyxbeskattningen, äro för de olika varuslagen kopierade på den för tullbehandlingen använda statistiska varuförteckningen. Därvid måste emellertid beaktas, att, medan tillämpningen av den senare är lagd i händerna på särskilt utbildade statstjänstemän, bedömandet av tillämpligheten i det särskilda fallet av lyxbeskattningens varuförteckningar ankommer på vida kretsar av befolkningen, vars förmåga att tolka varuförteckningens invecklade varubeskrivning icke kan skattas alltför högt.» I enlighet med den åsikt, som kommit till uttryck i berörda yttrande, undantogs sedermera vissa varor från lyxbeskattning.

Tillika vill nämnden framhålla, att det med fog torde kunna ifrågasättas, huruvida skodon, tillverkade av angivna materialslag men försedda med bottnar av trä — praktiskt taget torde här endast bliva fråga om med dylika bottnar försedda skodon av mocka — äro att hänföra till sådana varor, vilka böra träffas av lyxbeskattningen.

Nämnden har i sin skrivelse framhållit, att med hänsyn till det anförda åtgärder borde vidtagas för åvägabringande av en lättare tillämplig avgränsning av de skodon, vilka vore underkastade skärpt omsättningsskatt, från andra skodon, och det syntes önskligt att härvid åstadkommes största möjliga överensstämmelse mellan stadgandena angående skärpt omsättningsskatt och angående reglering av handeln med skodon. En framkomlig väg i dessa hänseenden syntes vara att — i huvudsaklig överensstämmelse med vad som skett genom kungörelsen den 13 december 1940 (nr 1002) med bestämmelse jämlikt 2 § 1 mom. b) omsättningsskatteförordningen — knyta den ifråga-

satta skattelindringen till de av industrikommissionen meddelade bestämmelserna angående fri försäljning av skodon med bottnar av trä. Det vore tydligt att därigenom såväl för allmänheten som för skohandlarna en lätt praktikabel regel skulle finnas. Å andra sidan förutsatte en dylik anordning, att berörda bestämmelser icke av industrikommissionen tid efter annan ändrades. Enligt vad nämnden inhämtat vore något dylikt icke inom överskådlig tid att vänta. Skulle emellertid en ändring av desamma bli aktuell, borde sådan icke genomföras utan att nämnden haft tillfälle att överväga konsekvenserna därav ur omsättningsskattesynpunkt.

I enlighet härmed har nämnden i sin skrivelse hemställt, att föreskrift måtte meddelas, att vid tillämpning av förordningen den 25 maj 1941 (nr 252) sådana skodon med bottnar av trä, som enligt gällande bestämmelser angående reglering av handeln med och förbrukningen av läder och skodon m. m. finge fritt försälas, icke skulle anses hänförliga under de i den vid nämnda förordning fogade förteckningen upptagna slagen av skodon.

Sedan den av nämnden gjorda framställningen för yttrande remitterats till *statens industrikommission*, har kommissionen i skrivelse den 24 september 1943 anfört följande:

Nämndens framställning har gjorts efter samråd med industrikommissionen. I likhet med nämnden anser kommissionen att den önskade föreskriften skulle åvägabringa en lättare tillämplig avgränsning av de skodon, vilka äro underkastade skärpt omsättningsskatt, från andra skodon.

Föreskriften förutsätter, att kommissionen icke tid efter annan ändrar bestämmelserna angående vilka skodon som må försälas utan att köparna avkrävas kuponger till inköpskort. Någon ändring av gällande bestämmelser är, såvitt nu kan bedömas, icke att vänta inom överskådlig tid. Skulle en ändring bli aktuell, kommer kommissionen att bereda nämnden tillfälle att överväga konsekvenserna därav ur omsättningsskattesynpunkt.

Departements-
chefen.

Det av centrala omsättningsskattenämnden framlagda förslaget om ändring av bestämmelserna rörande den skärpta omsättningsskatten för skodon med bottnar av trä, vilket förslag tillkommit efter samråd med statens industrikommission, finner jag ändamålsenligt. Jag tillstyrker alltså, att för riksdagen framlägges förslag därom, att vid tillämpning av 1941 års förordning skola från de slag av skodon, för vilka allmän omsättningsskatt jämlikt samma förordning skall utgå med högre skattesats än fem procent, undantagas sådana skodon med bottnar av trä; som enligt gällande bestämmelser angående reglering av handeln med och förbrukningen av läder och skodon m. m. må fritt försälas.

I enlighet med det nu anförda har inom finansdepartementet upprättats förslag till *förordning angående beräkningen av allmän omsättningsskatt för vissa skodon med bottnar av trä*.

Departementschefens hemställan.

Föredraganden hemställer härefter, att Kungl. Maj:t måtte genom proposition föreslå riksdagen att antaga förutnämnda inom finansdepartementet upprättade förslag till

1. förordning angående ändring i vissa delar av förordningen den 13 december 1940 (nr 1000) om allmän omsättningsskatt;
2. förordning om viss ändring i den vid förordningen den 25 maj 1941 (nr 252) angående skattesatsen för den allmänna omsättningsskatten beträffande vissa varor fogade varuförteckningen; samt
3. förordning angående beräkningen av allmän omsättningsskatt för vissa skodon med bottnar av trä.

Med bifall till denna av statsrådets övriga ledamöter biträdade hemställan förordnar Hans Maj:t Konungen, att proposition av den lydelse bilaga vid detta protokoll utvisar, skall avlåtas till riksdagen.

Ur protokollet:

Lars Gabrielson.

Förslag
till
förordning om ändring i vissa delar av förordningen den 13 december 1940 (nr 1000) om allmän omsättningsskatt.

Härigenom förordnas, *dels* att 16—18 och 21—23 §§ i förordningen den 13 december 1940 om allmän omsättningsskatt skola upphöra att gälla, *dels* att rubrikerna i förordningen skola utgå, *dels ock* att 4, 7—15, 19, 20, 24—26, 28 och 29 §§ samt anvisningarna till 4 § i förordningen skola erhålla följande ändrade lydelse:

4 §.

1 mom. Den skattepliktiga omsättningen beräknas för skatteperiod. Varje skatteperiod skall omfatta ett kalenderkvartal eller, om skattskyldigs räkenskapsår avslutas under ett kalenderkvartal, varje till olika räkenskapsår hänförlig del av sådant kvartal. Länsstyrelsen äger beträffande viss skattskyldig föreskriva, att kalendermånad eller, då räkenskapsår avslutas under någon kalendermånad, varje till olika räkenskapsår hänförlig del av sådan månad, skall utgöra skatteperiod. Vidare äger länsstyrelsen på framställning medgiva, att för skattskyldig, vars skattepliktiga omsättning kan antagas icke överstiga 3,000 kronor för år, kalenderår skall utgöra skatteperiod.

2 mom. Skattepliktig omsättning utgör, med avdrag varom i 3 mom. stadgas, — — — (nuvarande 1 mom. första stycket) — — — till bestämmelseorten.

Vederlag enligt a) inräknas i den skattepliktiga omsättning för den skatteperiod, varunder vederlaget influtit kontant eller eljest kommit den skattskyldige till godo; dock äger länsstyrelsen på framställning av skattskyldig medgiva, att uppkomna fordringar må inräknas i omsättningen enligt bokföringsmässiga grunder.

Skattepliktig omsättning i rörelse må, där länsstyrelsen icke finner hinder därför möta, för varje skatteperiod beräknas med ledning av gjorda inköp av varor för omsättning i rörelsen. Skattskyldig, som önskar beräkna sin skattepliktiga omsättning på dylikt sätt, har att härom göra anmälan till länsstyrelsen.

3 mom. Har rörelseidkare — — — (nuvarande 2 mom. första stycket) — — — utgivit vederlag.

Avdraget verkställs för den skatteperiod, varunder vederlaget utgivits. Överstiger under viss period utgivet vederlag den skattepliktiga omsättningen för samma period, må överskjutande belopp avdragas vid den skattepliktiga omsättningens beräkande för närmast följande period eller perioder.

(Se vidare anvisningarna.)

7 §.

Kontrollen över den allmänna omsättningsskatten utövas av länsstyrelsen. Tjänsteman, som har att bereda eller handlägga ärende angående allmän omsättningsskatt, äger när som helst erhålla tillträde till kontors- och andra lokaler för rörelse eller annan verksamhet, varest uppgifter av betydelse för kontroll å allmän omsättningsskatt kunna erhållas.

8 §.

Skattskyldig skall inom tjugu dagar efter utgången av varje för honom gällande skatteperiod till länsstyrelsen i det län, där hans hemortskommun för det löpande kalenderåret är belägen, avlämna uppgift (*huvuduppgift*) rörande den skattepliktiga omsättningen under perioden samt grunderna för omsättningens beräkning.

Skattskyldig rörelseidkare, som för någon skatteperiod uppgivit sin skattepliktiga omsättning med ledning av gjorda inköp av varor för omsättning i rörelsen, skall inom två månader efter räkenskapsårets utgång dessutom lämna uppgift med särskild beräkning av den skattepliktiga omsättningen för räkenskapsåret (*tilläggsuppgift*).

För varje förvärvsverksamhet, som är att anse såsom självständig rörelse (*särskild förvärvskälla*), skall särskild uppgift avlämnas.

Uppgift skall avgivas på heder och samvete samt avfattas å blankett enligt formulär, som fastställas av Kungl. Maj:t.

Belopp, som avse beräkningen av den skattepliktiga omsättningen, skola utföras i jämna krontal, så att överskjutande öretal bortfalla.

9 §.

Skattskyldig skall samtidigt med avlämnande av huvuduppgift inbetala den skatt, som belöper å den uppgivna skattepliktiga omsättningen.

Utvisar tilläggsuppgift att skatt belöper å räkenskapsåret till högre belopp än som tidigare erlagts, skall felande belopp inbetalas, då tilläggsuppgiften avlämnas.

Inbetalningen sker genom insättning å länsstyrelsens postgirokonto.

10 §.

1 mom. Skattskyldig, som enligt lag är skyldig föra handelsböcker, skall ordna sin bokföring på sådant sätt, att den möjliggör kontroll över den allmänna omsättningsskatten. Annan skattskyldig skall i fråga om rörelse föra anteckningar beträffande inkomster och utgifter samt angående varulager och fordringar vid varje räkenskapsårs utgång.

2 mom. Där icke eljest längre tid är stadgad, skola skattskyldigs handelsböcker, eller om handelsböcker saknas, föreskrivna anteckningar ävensom till handelsböcker eller anteckningar hörande handlingar förvaras ordnade under sju år, räknat från dagen för senaste anteckning.

3 mom. Envar, hos vilken uppgifter av betydelse för kontroll å allmän omsättningsskatt kunna erhållas, är pliktig att vid anfordran tillhandahålla länsstyrelsen eller tjänsteman, som i 7 § avses, förda handelsböcker eller anteckningar jämte därtill hörande handlingar för granskning ävensom att efter anmaning av länsstyrelsen i den omfattning, som i anmaningen angivits, skriftligen meddela för egen beskattning till allmän omsättningsskatt erforderliga upplysningar utöver dem, som innefattas i avlämnad uppgift enligt 8 §.

4 mom. Efter anmaning av länsstyrelse är envar pliktig att avgiva skrift-

lig uppgift över de varor, som han under viss tid sålt till namngivna näringsidkare eller köpt av sådan näringsidkare, ävensom mängden av och priset för varorna.

11 §.

1 mom. Hos länsstyrelsen skall föras register över skattskyldiga inom länet (*omsättningsskatteregister*).

I registret skall anteckning ske om påförda och inbetalda skattebelopp, om vidtagna åtgärder i beskattningsärenden samt om de förhållanden i övrigt, som finnas vara av betydelse för kontroll å skattens behöriga utgörande.

2 mom. Skattskyldig är berättigad att hos länsstyrelsen erhålla upplysningar beträffande honom åliggande uppgiftsskyldighet.

12 §.

Finner länsstyrelsen, att skattskyldig för någon eller några skatteperioder icke erlagt allmän omsättningsskatt eller erlagt sådan skatt med oriktigt belopp, har länsstyrelsen att meddela beslut om hans beskattning och därvid fastställa den skattepliktiga omsättning, varå skatt skall beräknas för den ifrågavarande tiden. Sådant beslut kan ifrågakomma även om beslut om hans beskattning för samma period tidigare fattats. Beslut om beskattning må icke meddelas senare än fem år efter det år, då skattebeloppet rätteligen bort inbetalas eller, om den skattskyldige avlidit, icke senare än två år efter utgången av det kalenderår, under vilket bouppteckning efter honom blivit ingiven för inregistrering.

Har skattskyldig inbetalat allmän omsättningsskatt med högre belopp än han skolat erlägga, ankommer det på länsstyrelsen att snarast möjligt utan särskild ansökan föranstalta om restitution.

Innefattar beslutet att skatt skall utgå med högre belopp än den skattskyldige inbetalat, skall felande skattebelopp avfordras den skattskyldige. Sådant belopp må utmätas.

Meddelat beslut enligt denna § skall på lämpligt sätt bringas till den skattskyldiges kännedom.

13 §.

Den, som är missnöjd med länsstyrelsens beslut enligt 12 §, äger däröver hos kammarrätten anföra besvär, som skola skriftligen avfattade ingivas till länsstyrelsen inom natt och år efter det han erhållit del av beslutet. Försummas något av vad sålunda föreskrivits, varda besvären icke upptagna till prövning; dock må den omständigheten, att besvär inkommit direkt till kammarrätten i stället för till vederbörande länsstyrelse icke utgöra hinder för besvärens upptagande till prövning, om besvären inkommit till kammarrätten före utgången av den stadgade besvärstiden. I sådant fall skall kammarrätten omedelbart överlämna besvären till vederbörande länsstyrelse för vidare behandling.

Besvär jämte tillhörande handlingar må under iakttagande av stadgad tid och ordning, kunna på klagandens eget äventyr i betalt brev med allmänna posten insändas.

Över kammarrättens beslut rörande beskattning enligt denna förordning må talan icke föras.

14 §.

Om kammarrätten vid prövning av anförda besvär befriar någon från beskattning för viss omsättning på den grund att annan person i stället bort beskattas för motsvarande omsättning, må kammarrätten efter vederbörandes hörande förordna om beskattning av denne.

15 §.

Taxeringsnämnd skall i den ordning särskilt stadgas tillhandahålla länsstyrelsen uppgifter, som kunna ha betydelse för beskattningen till allmän omsättningsskatt.

19 §.

Kungl. Maj:t förordnar en för hela riket gemensam nämnd (*centrala omsättningsskattenämnden*) med uppgift att

dels, efter framställning från skattskyldig — — — angivna varuslagen,
dels, efter framställning från kammarrätten eller länsstyrelse avgiva yttranden i ärenden rörande allmän omsättningsskatt,
dels ock, — — — denna förordning.
 Nämnden skall — — — delar gälla.

20 §.

Tjänsteman, som i 7 § avses, äger taga del av självdeklaration.

Ordförande och ledamöter i den centrala omsättningsskattenämnden samt hos nämnden anställda tjänstemän äga rätt att taga del av uppgift, som avgivits till ledning vid beräkningen av allmän omsättningsskatt, ävensom i förekommande fall av självdeklaration.

Den som på grund av stadgande i denna förordning erhållit del av uppgift enligt 8 § eller av självdeklaration, må ej i vidare mån än hans tjänsteutövning fordrar offentliggöra eller yppa innehållet i sådan handling. Ej heller må den, som har eller haft att taga befattning med kontroll enligt denna förordning, i vidare mån än hans tjänsteutövning fordrar yppa affärsförhållande, varom han därvid erhållit kännedom.

24 §.

Länsstyrelse må vid vite förelägga skattskyldig eller den, hos vilken uppgifter för kontroll å allmän omsättningsskatt kunna erhållas, att fullgöra vad honom åligger enligt denna förordning eller med stöd av densamma meddelade föreskrifter.

25 §.

1 *mom.* Har någon i huvuduppgift eller tilläggsuppgift eller eljest lämnat oriktigt meddelande, som varit ägnat att leda till frihet från beskattning eller till för låg beskattning, böte högst fem gånger det skattebelopp, som vid beskattning på grundval av det oriktiga meddelandet undandragits eller skulle undandragas, dock minst femtio kronor.

2 *mom.* Har oriktigt meddelande, som i 1 *mom.* avses, icke avlämnats mot bättre vetande, men har den, som lämnat meddelandet, vid dess avgivande gjort sig skyldig till grov vårdslöshet, skall vad i nämnda moment stadgas hava motsvarande tillämpning; dock må böterna bestämmas till högst hälften av vad där stadgas men likväl ej lägre än tjugufem kronor.

3 *mom.* Den, som uppsåtligen förleder annan till förseelse varom i 1 *mom.* sägs, eller vid utförande av förseelsen med råd eller dåd uppsåtligen hjälper, så att gärningen därigenom sker, straffes som vore han själv gärningsman.

4 *mom.* Den, som bryter mot bestämmelserna i 20 § sista stycket vare, där han ej för sin förseelse är underkastad ansvar för tjänstefel, straffad med dagsböter.

26 §.

1 *mom.* Talan om utdömande av vite enligt 24 § samt åtal jämlikt 25 § 1, 2 och 3 *mom.* anhängiggöras vid den allmänna underrätt, inom vars domvärjo den skattskyldiges eller uppgiftspliktiges hemortskommun är belägen.

2 *mom.* Böter och — — — tillfalla kronan.

28 §.

Beteckningen hemortskommun har i denna förordning samma innebörd som i kommunalskattelagen.

För skattskyldig, som saknar hemortskommun, anses Stockholm vara hemortskommun.

29 §.

I denna förordning förstås med *län* jämväl Stockholms stad och med *länsstyrelse* jämväl överståthållarämbetet.

Anvisningar

till 4 §.

1. Att märka — — — en vara.

Vid beräkning — — — såsom skattepliktig omsättning.

Som kontant — — — av varor.

Saluvärdet å — — — vid inkomstbeskattningen.

2. Skulle skattskyldig rörelseidkare, som icke för handelsböcker, beräkna någon del av sin omsättning med ledning av gjorda inköp av varor för omsättning i rörelsen, skall för sådan skattskyldig kalenderåret anses utgöra räkenskapsår.

Den angivna beräkningsmetoden — den s. k. indirekta metoden — innebär, att under en skatteperiod inköpta varor omräknas till försäljningspris och redovisas som försålda. Metoden förutsätter, att efter räkenskapsårets utgång hänsyn tages till storleken av lagret i rörelsen vid början och vid slutet av räkenskapsåret samt till den omständigheten, att en del varor varit underkastade s. k. svinn (viktlättnad, felvägning, felmätning). Förekommer kreditförsäljning, måste inträdda ändringar beträffande storleken av fordringar beaktas. Hava prisändringarna förekommit under en skatteperiod, skall omräkning äga rum i redovisningen för samma period. Säljas varor till lägre priser än de beräknade försäljningspriserna eller förekomma returer till leverantörer, skall likaledes omräkning med beaktande härav äga rum vid redovisning för skatteperioden.

3. Den i 3 mom. stadgade — — — av skatteplikt.

Denna förordning träder i kraft den 1 juli 1943.

Härvid skall iakttagas:

För skattskyldig, vars räkenskapsår sammanfaller med kalenderåret, så ock för skattskyldig utan särskilt räkenskapsår, skall tiden 1 januari—30 juni 1943 utgöra en skatteperiod.

Därest skattskyldigs räkenskapsår utgår efter den 28 februari 1943 men före den 1 juli 1943, skall sådant räkenskapsår utgöra en skatteperiod.

Den del av skattskyldigs den 1 juli 1943 löpande räkenskapsår, som omfattar tiden före sistnämnda dag, skall utgöra en skatteperiod.

För tid, som enligt övergångsbestämmelserna skall utgöra skatteperiod, skola bestämmelserna angående inbetalning av allmän omsättningsskatt i 7 och 8 §§ enligt deras nuvarande lydelse tillämpas även efter den 1 juli 1943. I övrigt skola bestämmelserna i denna förordning omedelbart efter ikraftträdandet äga tillämpning beträffande omsättningsskatt, som belöper å tid, vilken enligt övergångsbestämmelserna skall utgöra skatteperiod.

För omsättningsskatt, som belöper å tid, vilken icke ingår i skatteperiod, skola nu gällande bestämmelser tillämpas jämväl efter den 1 juli 1943, dock må eftertaxering till allmän omsättningsskatt beslutas allenast av prövningsnämnd.

Bilaga B.

L ä n	Till 5 % omsättningsskatt skattepliktig omsättning vid 1942 års taxering			Belopp, varmed den skattepliktiga omsättningen ökats resp. minskats			
	Enligt de skattskyldigas egna uppgifter, kronor	Enligt taxeringsnämndernas beslut, kronor	Enligt prövningsnämndernas beslut, kronor	Enligt taxeringsnämndernas beslut ¹		Enligt prövningsnämndernas beslut	
				kronor	%	kronor	%
Stockholms stad . .	1,024,422,590	1,028,028,065	1,029,045,605	3,605,475	0.4	1,017,540	0.1
Stockholms län . .	144,961,492	148,944,779	149,456,177	3,983,287	2.7	511,398	0.3
Uppsala » . .	79,715,132	81,657,481	81,980,291	1,942,349	2.4	322,810	0.4
Södermanl. » . .	122,069,916	122,809,160	126,047,163	739,244	0.6	3,238,003	2.6
Östergötl. » . .	210,076,749	215,317,494	211,887,712	5,240,745	2.5	-3,429,782	-1.6
Jönköpings » . .	145,198,062	146,761,377	146,374,298	1,563,315	1.1	-387,079	-0.3
Kronobergs » . .	61,902,762	62,498,971	61,884,733	596,209	1.0	-614,238	-1.0
Kalmar » . .	104,317,524	107,429,647	107,456,788	3,112,123	3.0	27,141	0.0
Gotlands » . .	27,431,627	28,925,857	29,297,755	1,494,230	5.4	371,898	1.3
Blekinge » . .	66,498,460	68,669,333	67,321,219	2,170,873	3.3	-1,348,114	-2.0
Kristianstads » . .	127,321,852	128,789,574	127,844,497	1,467,722	1.2	-945,077	-0.7
Malmöhus » . .	415,704,677	418,104,475	420,934,895	2,399,798	0.6	2,830,420	0.7
Hallands » . .	83,569,807	85,604,794	84,254,981	2,034,987	2.4	-1,349,813	-1.6
Göteb. o. Boh. » . .	435,530,161	440,112,736	439,565,862	4,582,575	1.1	-546,874	-0.1
Älvsborgs » . .	200,201,913	203,681,296	198,492,336	3,479,383	1.7	-5,188,960	-2.5
Skaraborgs » . .	123,915,405	125,402,105	124,142,999	1,486,700	1.2	-1,259,106	-1.0
Värmlands » . .	139,537,148	139,133,648	140,501,248	-403,500	-0.3	1,367,600	1.0
Örebro » . .	181,320,607	182,473,927	183,627,678	1,153,320	0.6	1,153,751	0.6
Västmanl. » . .	106,016,943	106,131,514	106,631,971	114,571	0.1	500,457	0.5
Kopparbergs » . .	140,287,190	141,337,461	138,489,060	1,050,271	0.7	-2,848,401	-2.0
Gävleborgs » . .	137,236,653	137,571,679	137,918,716	335,026	0.2	347,037	0.3
Västernorr. » . .	118,604,890	121,164,755	123,034,408	2,559,865	2.2	1,869,653	1.5
Jämtlands » . .	60,557,901	62,078,806	61,685,022	1,520,905	2.5	-393,784	-0.6
Västerbottens » . .	88,392,903	90,830,954	90,907,655	2,438,051	2.8	76,701	0.1
Norrbottnens » . .	102,438,290	105,237,130	103,267,323	2,798,840	2.7	-1,969,807	-1.9
Hela riket	4,447,230,654	4,498,697,018	4,492,050,392	51,466,364	1.2	-6,646,626	-0.1

¹ Relationen mellan taxerad och uppgiven skattepliktig omsättning är i någon mån missvisande. Sälunda torde taxeringsnämnderna exempelvis i vissa fall, då taxering skett utan att föreskrivna uppgifter lämnats, ha infört omsättningsbeloppet även i den för uppgiven omsättning avsedda kolumnen.

Bilaga C.

L ä n	Till skärpt omsättningskatt skattepliktig omsättning vid 1942 års taxering			Belopp, varmed den skattepliktiga omsättningen ökats resp. minskats			
	Enligt de skattskyldigas egna uppgifter, kronor	Enligt taxeringsnämndernas beslut, kronor	Enligt prövningsnämndernas beslut, kronor	Enligt taxeringsnämndernas beslut ¹		Enligt prövningsnämndernas beslut	
				kronor	%	kronor	%
Stockholms stad . .	13,540,493	13,666,397	13,687,007	125,904	0.9	20,610	0.2
Stockholms län . .	885,546	888,937	902,706	3,391	0.4	13,769	1.5
Uppsala » . .	446,901	459,201	462,211	12,300	2.8	3,010	0.7
Södermanl. » . .	483,481	486,592	505,007	3,111	0.6	18,415	3.8
Östergötl. » . .	1,103,829	1,135,322	1,153,105	31,493	2.9	17,783	1.6
Jönköpings » . .	775,598	781,312	785,135	5,714	0.7	3,823	0.5
Kronobergs » . .	196,859	197,063	201,223	204	0.1	4,160	2.1
Kalmar » . .	502,691	536,481	549,719	33,790	6.7	13,238	2.5
Gotlands » . .	140,399	143,154	142,274	2,755	2.0	—880	—0.6
Blekinge » . .	336,478	368,238	360,289	31,760	9.4	—7,949	—2.2
Kristianstads » . .	420,085	426,792	423,388	6,707	1.6	—3,404	—0.8
Malmöhus » . .	3,048,394	3,024,594	3,051,036	—23,800	—0.8	26,442	0.9
Hallands » . .	339,281	367,285	331,687	28,004	8.3	—35,598	—9.7
Göteb. o. Boh. » . .	3,539,795	3,581,613	3,596,304	41,818	1.2	14,691	0.4
Älvsborgs » . .	829,136	815,197	888,515	—13,939	—1.7	73,318	9.0
Skaraborgs » . .	612,271	610,061	626,215	—2,210	—0.4	16,154	2.6
Värmlands » . .	673,249	678,807	737,457	5,558	0.8	58,650	8.6
Örebro » . .	1,906,703	1,909,196	1,909,133	2,493	0.1	—63	—0.0
Västmanl. » . .	638,820	644,341	646,333	5,521	0.9	1,992	0.3
Kopparbergs » . .	1,499,833	1,510,218	1,748,642	10,385	0.7	238,424	15.8
Gävleborgs » . .	739,103	738,601	749,378	—502	—0.1	10,777	1.5
Västernorr. » . .	685,776	674,367	682,054	—11,409	—1.7	7,687	1.1
Jämtlands » . .	389,609	395,273	401,022	5,664	1.5	5,749	1.5
Västerbottens » . .	504,160	504,521	525,845	361	0.1	21,324	4.2
Norrbottens » . .	585,748	615,676	631,696	29,928	5.1	16,020	2.6
Hela riket	34,824,238	35,159,239	35,697,381	335,001	1.0	538,142	1.5

¹ Relationen mellan taxerad och uppgiven skattepliktig omsättning är i någon mån missvisande. Sålunda torde taxeringsnämnderna exempelvis i vissa fall, då taxering skett utan att föreskrivna uppgifter lämnats, ha infört omsättningsbeloppet även i den för uppgiven omsättning avsedda kolumnen.

Bilaga D.

L ä n	Antal skattskyldiga, som av 1942 års taxeringsnämnder taxerats till		L ä n	Antal skattskyldiga, som av 1942 års taxeringsnämnder taxerats till	
	5 % omsättningskatt	skärpt omsättningskatt		5 % omsättningskatt	skärpt omsättningskatt
Stockholms län .	6,268	247	Skaraborgs län .	5,226	324
Uppsala » .	3,219	147	Värmlands » .	5,791	287
Södermanlands » .	3,548	218	Örebro » .	4,701	381
Östergötlands » .	7,440	317	Västmanlands » .	3,436	213
Jönköpings » .	6,267	294	Kopparbergs » .	5,132	289
Kronobergs » .	3,760	127	Gävleborgs » .	5,737	218
Kalmar » .	6,508	232	Västernorr. » .	5,836	254
Gotlands » .	1,195	57	Jämtlands » .	2,850	117
Blekinge » .	3,501	207	Västerbottens » .	3,793	339
Kristianstads » .	7,446	224	Norrbottnens » .	3,168	223
Malmöhus » .	15,676	532	Summa	135,392	6,166
Hallands » .	4,586	148	Stockholms stad ¹ .	17,387	1,014
Göteb. o. Boh. » .	12,829	442	Hela riket	152,779	7,180
Älvsborgs » .	7,479	329			

¹ Stockholms stad anses, enär sakgranskningen av de skattskyldigas uppgifter handhaves av Överståthållarämbetet, utgöra ett enda distrikt.

Bilaga E.

L ä n	Antal taxeringsdistrikt, där taxeringsnämnden år 1942 fastställt den till 5 % omsättningsskatt skattepliktiga omsättningen ¹ utan ändring (0) av de skattskyldigas uppgifter, till ett högre (+) resp. lägre (—) belopp, än vad de skattskyldiga uppgivit			L ä n	Antal taxeringsdistrikt, där taxeringsnämnden år 1942 fastställt den till 5 % omsättningsskatt skattepliktiga omsättningen ¹ utan ändring (0) av de skattskyldigas uppgifter, till ett högre (+) resp. lägre (—) belopp, än vad de skattskyldiga uppgivit		
	0	+	—		0	+	—
Stockholms stad ²	—	1	—	Älvsborgs län	18	105	10
Stockholms län.....	20	108	—	Skaraborgs län	43	93	6
Uppsala län	24	70	2	Värmlands län	18	80	13
Södermanlands län	17	53	14	Örebro län	17	56	1
Östergötlands län.....	22	124	15	Västmanlands län	36	36	6
Jönköping län	37	90	8	Kopparbergs län	7	54	6
Kronobergs län.....	27	63	6	Gävleborgs län.....	6	66	14
Kalmar län	6	110	1	Västernorrlands län....	9	80	4
Gotlands län	10	33	2	Jämtlands län	3	66	2
Blekinge län	4	45	1	Västerbottens län.....	—	49	4
Kristianstads län	18	128	10	Norrbottens län	4	36	1
Malmöhus län	54	127	18	Hela riket	411	1,824	152
Hallands län	4	43	3	Summa distrikt	2,387		
Göteborgs o. Bohus län	7	108	5				

¹ Taxeringsdistrikt, där varken uppgiven eller taxerad skattepliktig omsättning för 5 % omsättningsskatt förekommit, äro icke medräknade i tabellen.

² Stockholms stad anses, enär sakgranskningen av de skattskyldigas uppgifter handhaves av Överståthållarämbetet, utgöra ett enda distrikt.

Bilaga F.

L ä n	Antal skattskyldiga, som taxerats till 5 % omsättnings-skatt av 1942 års taxerings-nämnder	Absoluta antalet				Relativa antalet ¹			
		Av 1942 års prövningsnämnder verkställda		Skattskyldiga, som anført be-svär hos 1942 års prövnings-nämnder över		Av 1942 års prövningsnämnder verkställda		Skattskyldiga, som anført be-svär hos 1942 års prövnings-nämnder över	
		höjningar av taxeringen till omsättnings-skatt	sänkningar av taxeringen till omsättnings-skatt	såväl-taxering till omsättnings-skatt som taxering för inkomst	ute-slutande taxering till omsättnings-skatt	höjningar av taxeringen till omsättnings-skatt	sänkningar av taxeringen till omsättnings-skatt	såväl taxering till omsättnings-skatt som taxering för inkomst	ute-slutande taxering till omsättnings-skatt
Stockholms st. . .	17,387	113	6	2	23	0.6	0.0	0.0	0.1
Stockholms l. . .	6,268	437	186	41	173	7.0	3.0	0.7	2.8
Uppsala l.	3,219	315	76	92	36	9.8	2.4	2.9	1.1
Södermanlands l.	3,548	469	72	56	28	13.2	2.0	1.6	0.8
Östergötlands l. . .	7,440	194	325	22	86	2.6	4.4	0.8	1.2
Jönköpings l.	6,267	396	250	13	31	6.3	4.0	0.2	0.5
Kronobergs l.	3,760	187	151	4	34	5.0	4.0	0.1	0.9
Kalmar l.	6,508	212	255	58	142	3.3	3.9	0.9	2.2
Gotlands l.	1,195	114	23	14	12	9.5	1.9	1.2	1.0
Blekinge l.	3,501	223	174	28	79	6.4	5.0	0.8	2.3
Kristianstads l. . .	7,446	564	270	12	57	7.6	3.6	0.2	0.8
Malmöhus l.	15,676	926	154	75	95	5.9	1.0	0.5	0.6
Hallands l.	4,586	126	215	18	71	2.7	4.7	0.4	1.5
Göteb. o. Bohus l.	12,829	533	378	103	190	4.2	2.9	0.8	1.5
Älvsborgs l.	7,479	974	721	87	207	13.0	9.6	1.2	2.8
Skaraborgs l.	5,226	277	115	23	36	5.8	2.2	0.4	0.7
Värmlands l.	5,791	670	71	63	51	11.6	1.2	1.1	0.9
Örebro l.	4 701	383	100	18	45	8.1	2.1	0.4	1.0
Västmanlands l.	3,436	377	77	14	24	11.0	2.2	0.4	0.7
Kopparbergs l. . .	5,132	264	238	46	83	5.1	4.6	0.9	1.6
Gävleborgs l.	5,737	418	117	19	61	7.3	2.0	0.3	1.1
Västernorrlands l.	5,836	833	305	52	77	14.3	5.2	0.9	1.3
Jämtlands l.	2,850	255	117	22	58	8.9	4.1	0.8	2.0
Västerbottens l. . .	3,793	345	112	64	70	9,1	3.0	1.7	1.8
Norrbottnens l. . .	3,168	338	312	26	44	10.7	9.8	0.8	1.4
Hela riket	152,779	9,943	4,820	972	1,813	6.5	3.2	0.6	1.2

¹ I % av antalet taxerade skattskyldiga.

L ä n	1 *	2	3	4	5	6	7	8	9
	Antal personer, som taxerats till allmän omsättnings-skatt av 1942 års taxerings-nämnder	Antal hos KB tjänstgörande bokföringssakkunniga biträden, som ägna sig åt kontroll över omsättnings-skatten		Antal å omsättningskateavdelningarna tjänstgörande personer ¹				summa personal ²	Hundratal taxerade personer per arbetskrafter enligt kol. 8
				ledarpersonal		biträdespersonal			
				helt tjänstgörande	delvis tjänstgörande	helt tjänstgörande	delvis tjänstgörande		
Stockholms stad	17,387	6	—	1	—	19	—	20.0	9
Stockholms län	6,268	—	5	—	1	5	—	5.5	11
Uppsala län	3,219	—	2	1	—	2	—	3.0	11
Södermanlands län	3,548	—	3	—	1	4	—	4.5	8
Östergötlands län	7,440	—	3	1	—	5	—	6.0	12
Jönköpings län	6,267	—	3	1	—	7	—	8.0	8
Kronobergs län	3,760	—	2	—	1	3	—	3.5	11
Kalmar län	6,508	—	3	—	1	4	—	4.5	14
Gotlands län	1,195	—	2	—	—	1	1	1.5	8
Blekinge län	3,501	—	2	1	—	3	—	4.0	9
Kristianstads län	7,446	—	3	1	—	5	—	6.0	12
Malmöhus län	15,676	—	6	2	—	10	—	12.0	13
Hallands län	4,586	—	2	1	—	3	1	4.5	10
Göteborgs och Bohus län	12,829	—	7	2	—	10	—	12.0	11
Älvsborgs län	7,479	1	2	1	—	9	—	10.0	7
Skaraborgs län	5,226	1	2	1	—	3	—	4.0	13
Värmlands län	5,791	2	1	1	1	4	—	5.5	11
Örebro län	4,701	1	2	1	—	3	—	4.0	12
Västmanlands län	3,436	1	2	—	2	4	—	5.0	7
Kopparbergs län	5,132	—	3	1	1	4	—	5.5	9
Gäyleborgs län	5,737	—	3	1	—	5	—	6.0	10
Västernorrlands län	5,836	—	3	1	—	3	—	4.0	15
Jämtlands län	2,850	—	2	1	—	3	—	4.0	7
Västerbottens län	3,793	—	2	—	1	3	—	3.5	11
Norrbottnens län	3,168	—	2	1	—	4	—	5.0	6
Hela riket	152,779	12	67	20	9	126	2	151.5	10

¹ Oräknat föredragande, bokföringssakkunniga biträden samt (i Stockholm) exekutionsbiträden.

² Delvis tjänstgörande personer ha räknats såsom halva arbetskrafter.

Bilaga H.

Tablå, utvisande föreslagna antalet skatteinspektörer och kontrollanter å omsättningsskatteavdelningarna vid landskontoren.

L ä n	Skatte- inspektör Eo 24	Kontrollant med arvode motsvarande		Summa
		Eo 15	Eo 15—21	
Stockholms	1	3	1	5
Uppsala	1	2	—	3
Södermanlands	1	2	—	3
Östergötlands	1	4	1	6
Jönköpings	1	3	1	5
Kronobergs	1	2	—	3
Kalmar	1	3	1	5
Gotlands	1	1	—	2
Blekinge	1	2	—	3
Kristianstads	1	3	1	5
Malmöhus	1	9	2	12
Hallands	1	2	1	4
Göteborgs och Bohus	1	8	2	11
Älvsborgs	1	4	1	6
Skaraborgs	1	3	1	5
Värmlands	1	3	1	5
Örebro	1	3	1	5
Västmanlands	1	2	—	3
Kopparbergs	1	3	1	5
Gävleborgs	1	3	1	5
Västernorrlands	1	4	1	6
Jämtlands	1	2	—	3
Västerbottens	1	2	1	4
Norrbottens	1	2	—	3
Summa	24	75	18	117